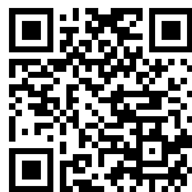

A

GUIDE

TO

SANSKRIT VERBS.

क्रियापदप्रकाशः

474

A

GUIDE

TO

SANSKRIT VERBS.

क्रियापदप्रकाशः

Price 12 *Annas.*

किमत १२ आणे.

collated

A

GUIDE

TO

SANSKRIT VERBS

PARTS FIRST AND SECOND.

BY

GOVIND SHANKAR SHÁSTRÍ BÁPAT.

Govinda Śaṅkara Bāpat

PUBLISHED BY

JANARDAN MAHADEV GURJÁR,

BOOKSELLER AND PUBLISHER,

RAMWADI, BOMBAY.

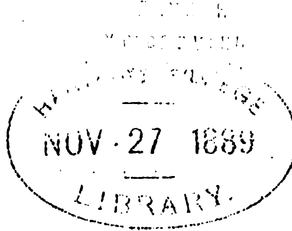
Bombay:

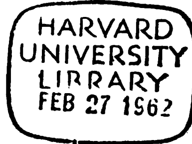
PRINTED AT THE

EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

1886.

Price 12 *Annas.*

NOV 27 1889
LIBRARY

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
FEB 27 1962

श्रीः

क्रियापदप्रकाशः

भागद्वयात्मकः

बालबोधार्थम्

बापटोपाह्वेन शंकरसुतेन गोविन्दशास्त्रिणा

विरचितः

स च

कर्तुरनुज्ञया गुर्जरोपाभिधेन महादेवसूनुना जनार्दनेन

मुम्बापुर्याम्

'एज्युकेशनसोसाइटि' इत्याख्यमुद्रायंत्रालये मुद्रितः।

शकाब्दाः १८०८ खिस्ताब्दाः १८८६

मूल्यम् १२ अणकाः

PREFACE.

INFLEXION of verbs in Sanskrit is so peculiarly difficult, that it mocks all attempts to master it. Rules, however judiciously framed, sit so loose upon them, that one finds himself often at a loss. Sanskrit text-books, now taught in our schools, give very excellent rules, which, it is hoped, will enable pupils to get at the right forms of verbs. Experience, however, has shown that students of Sanskrit—even the best of them—whose attention is necessarily divided, cannot readily apply with advantage the rules they have toiled hard to remember. Certainly, they cannot help it. Their attempts to bring Dhâturupâvali to their help, go some way to make up the deficiency. But this assistance is unhappily too inadequate. It was to meet this requirement of students that my 'Help to Memory' was published some time back. It was made to include forms of all roots of the second and third conjugations only, as far as conjugational tenses were concerned. It answered the purpose exactly. It was rapidly circulated and was found to be practically useful. Being encouraged by this success, I have written these few pages. This book professes to teach forms of roots of all the ten conjugations, as far as conjugational tenses go. It is hoped that students of Sanskrit will make the most of it. Let it not be supposed that this book is in any way intended to supersede the learning of rules; far from it. On the contrary, it is designed that it should serve for the elucidation and right understanding of the rules themselves. Should this book be found as practically useful as it is thought it will be, I will be glad to publish its second part, which treats of Non-conjugational Tenses and Derivative Verbs.

Ahmadnagar, 15*th June* 1876.

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

The first part of the Guide to Sanskrit Verbs was published ten years ago, and had a rapid sale. I had an intention of publishing the second part after some time, but the plan was abandoned owing to the appearance of a larger book on the same subject. But since a promise of publishing the second part was given in the preface to the first part, demands are frequently made for the same. Moreover some experienced teachers and scholars of the Sanskrit language who happened to see the MS. of the second part desired me to publish it, and expressed their opinian that the book will be very useful to students. Considering this I gave permission to Mr. Janardan Mahadev Gurjar to publish both the parts in one volume.

In the second part are treated the non-conjugational tenses and moods and derived verbs. As the outlines of Geography and History are taught before a student begins to learn minute facts and events, so the general nature of Sanskrit verbs is given in the beginning, in order that the learner may know the scope of the subject he has to learn. The technical and significant names of tenses and moods, such as लट्, वर्तमान, &c., are also given in the beginning, so that the student may be able to understand them when they occur in the commentaries of the Kávyas which he reads. Although the Denominative and the Frequentative are of rare occurrence, a general knowledge of them is indispensably necessary for a student, as sometimes they occur even in common books such as Hitopadesha, and others. Of the derivative words only the participles are given in the Appendix, others being easy are omitted. Also an alphabetical list of important roots is given at the end of the book.

In conclusion, it may be said that no labour has been spared to make this little book most useful to the learner. Several defects, however, the writer is aware, may still be found which if pointed out will be thankfully removed in future.

In preparing this book I have received great assistance from my learned friend Mr. N. B. Godbole, B.A., for which I am greatly obliged to him. I must also thank my friend Mr. S. G. Bhânap for taking pains in correcting the MS., and carrying it through the press.

Bombay, 1st May 1886.

CONTENTS.

PART I.

PART II.

A GUIDE

TO

SANSKRIT VERBS.

Part I.

क्रियापदप्रकाशः

There are two kinds of verbs in Sanskrit, primitive and derivative.

Every Sanskrit verb has six tenses and four moods, which are as follows :—

कालाः	Tenses.		
वर्तमानः	* Present	लट्	
अनद्यतनभूतः	* Imperfect	लङ्	Past
परोक्षभूतः	Perfect	लिट्	Past
भूतः	Aorist	लुङ्	Past
भविष्यन्	First Future		
अनद्यतनभविष्यन्	Second Future		

अर्थाः	Moods.	
आज्ञा	*Imperative	लोट्
विधिः	*Potential	लिङ्
संकेतः	Conditional	लृङ्
आशीः	Benedictive	आशीर्लिङ्

In four of these, marked with an asterisk, the verbs undergo peculiar modifications (विकरण) with reference to which they are divided into ten conjugational classes (गणाः).

Tenses and moods in which verbs undergo peculiar changes are called Conjugational (सार्वधातुक) or special tenses and moods, and others Non-conjugational (आर्धधातुक) or general.

In the first part we will treat only of the conjugational tenses of primitive verbs.

There are two sets of personal terminations in Sanskrit. The one is called Parasmaipada and the other Âtmanepada.

Person. पुरुषः	*Parasmaipada.* S.	D.	P.	*Âtmanepada.* S.	D.	P.
प्रथमः	ति	तः	अन्ति	त	आताम्	अन्त
मध्यमः	सि	थः	थ	थाः	आथाम्	ध्वम्
उत्तमः	मि	वः	मः	इ	वहि	महि

These terminations undergo different changes in different tenses and conjugations.

Some roots take exclusively the Parasmaipada and some the Âtmanepada; while others take either.

The proper use of Parasmaipada and Âtmanepada should be learnt from a dictionary.

There are several roots which, though Parasmaipadi, take Âtmanepada when certain prepositions (उपसर्ग) are prefixed to them; as जयति P. becomes जयते A. after the prepositions वि, परा; and विशति P. becomes विशते A. after the preposition नि.

Also there are a few Âtmanepadi verbs which take Parasmaipada after some prepositions; as रमते Atm. becomes रमति after the prepositions, वि, आ, परि, and उप.

Those roots which take either pada should be used in Âtmanepada when the fruit or consequence of the action expressed by the verb accrues to the agent (कर्तृगामिनि क्रियाफले) and, in Parasmaipada when it does to any other person or thing than the agent. As यजते (the sacrificer) sacrifices (for himself); यजति he (the priest) sacrifices (for somebody else).

CHARACTERISTICS OF THE TEN CONJUGATIONS.

I.—अ is added on to the roots of this conjugation (भ्वादिः) before the personal terminations are applied; as वद् + अ + ति=वदति, नम् + अ + तः=नमतः, यज्+अ+ते=यजते. Before this अ, final (short or long) and penultimate short, इ, उ, ऋ, and ऌ, of a root take their गुण* substitute.

Examples:—

Final short	इ–जि	+अ+ति=जे	+अ+ति=जय्†	+अ+ति=जयति.
,, ,,	उ–धु	+अ+ति=धो	+अ+ति=धव्	+अ+ति=धवति.
,, ,,	ऋ-सृ	+अ+ति=सर्	+अ+ति=सरति.	
Long	ई-नी	+अ+ति=ने	+अ+ति=नय्	+अ+ति=नयति.
,, ,,	ऊ-भू	+अ+ति=भो	+अ+ति=भव्	+अ+ति=भवति.
,, ,,	ॠ-तॄ	+अ+ति=तर्	+अ+ति=तरति.	
Penultimate short	इ-सिध्	+अ+ति=सेध्	+अ+ति=सेधति.	
,, ,,	उ-शुच्	+अ+ति=शोच्	+अ+ति=शोचति.	
,, ,,	ऋ-सृप्	+अ+ति=सर्प्	+अ+ति=सर्पति.	
,, ,,	ऌ-कॢप्	+अ+ते =कल्प्	+अ+ते =कल्पते.	

* When the vowels इ, उ, ऋ, short or long, and the vowel ऌ, are changed to ए, ओ, अर् and अल् respectively, they are said to take गुण, and when they and अ are changed to ऐ, औ, आर्, आल् and आ they are said to take वृद्धि.

† ए, ओ, ऐ, औ are changed to अय्, अव्, आय्, आव्, before a vowel.

II.—In this conjugation (अदादिः) the terminations are applied directly, as हन् + ति = हन्ति.

III.—In this conjugation (जुहोत्यादिः) terminations are applied directly, but the root is re-duplicated according to certain rules; (given in the sequel) as दा + ति = ददा + ति = ददाति.

IV.—य is added on to a root of this conjugation (दिवादिः) before the personal terminations—as कुप् + य + ति = कुप्यति.

V.—नु is added on to a root of this conjugation (स्वादिः) before the terminations, as चि + नु + ते = चिनुते.

VI.—अ* is added on to a root of this conjugation (तुदादिः) but here the final and penultimate short vowel does not take गुण, as in the first conjugation.

VII.—न is inserted after the last vowel of a root of this conjugation (रुधादिः) as हिंस्, हिनस् + ति = हिनस्ति.

VIII.—उ is added on to a root of this conjugation (तनादिः) before the terminations, as तन् + उ + ते = तनुते.

IX.—ना is added on to a root of this conjugation (क्र्यादिः) be fore the terminations, as अश् + ना + ति = अश्नाति.

X.†—Roots of this conjugation (चुरादिः) take अय before the personal terminations, as गण् + अय + ति = गणयति.

Conjugations I, IV, VI, and X, are similar in one point, that is, the bases‡ of them all end in अ, and consequently they take the same

---

* Before this अ, the final इ, उ, ऋ, and ॠ of a root, are changed to इय, उव्, रिय्, इर् respectively; as—

रि + अ + ति = रियाति.
धु + अ + ति = धुवाति.
मृ + अ + ते = म्रियते.
गॄ + अ + ति = गिरति.

† In this conjugation, the final इ, उ, ऋ (short or long), and the penultimate अ of roots (except of some कथ्, गण्, रच् &c.) take वृद्धि, and the penultimate इ, उ, ऋ of roots (except स्पृह्, मृग् &c.) take गुण;

चि + अय + ति = चै + अय + ति = चाय् + अय + ति = चाययाति.
भू + अय + ते = भौ + अय + ते = भाव् + अय् + ते = भावयते.
दॄ + अय + ति = दार् + अय् + ति = दारयाति.
तड् + अय + ति = ताड् + अय + ति = ताडयाति.
घुष् + अय + ति = घोष् + अय + ति = घोषयति.
&c., &c., &c.,

‡ By the base (अंग) of a verb is meant that form to which the personal terminations are applied.

modified personal terminations. Therefore, we will give them together.

Present Tense.

Terminations.

Persons.	*Parasmaipada.* S.	D.	P.	*Atmanepada.* S.	D.	P.
III	ति	तः	न्ति	ते	इते	न्ते
II	सि	थः	थ	से	इथे	ध्वे
I	मि	वः	मः	इ	वहे	महे

1st Conjugation.

	वद् *to speak.*			लभ् *to get.*		
III	वदति	वदतः	वदन्ति	लभते	लभेते	लभन्ते
II	वदसि	वदथः	वदथ	लभसे	लभेथे	लभध्वे
I	वदामि*	वदावः	वदामः	लभे	लभावहे	लभामहे

4th Conjugation.

	तुष् *to be pleased.*			युध् *to fight.*		
III	तुष्यति	तुष्यतः	तुष्यन्ति	युध्यते	युध्येते	युध्यन्ते
II	तुष्यसि	तुष्यथः	तुष्यथ	युध्यसे	युध्येथे	युध्यध्वे
I	तुष्यामि	तुष्यावः	तुष्यामः	युध्ये	युध्यावहे	युध्यामहे

6th Conjugation.

	क्षिप् *to throw.*			दिश् *to show.*		
III	क्षिपति	क्षिपतः	क्षिपन्ति	दिशते	दिशेते	दिशन्ते
II	क्षिपसि	क्षिपथः	क्षिपथ	दिशसे	दिशेथे	दिशध्वे
I	क्षिपामि	क्षिपावः	क्षिपामः	दिशे	दिशावहे	दिशामहे

* Before व and म of the first person, the preceding अ is lengthened,

* 10*th Conjugation.*

	P. S.	D.	P.	**A.** S.	D.	P.
	गण् *to count.*			चिन्त् *to contemplate.*		
III	गणयति	गणयतः	गणयन्ति	चिन्तयते	चिन्तयेते	चिन्तयन्ते
II	गणयसि	गणयथः	गणयथ	चिन्तयसे	चिन्तयेथे	चिन्तयध्वे
I	गणयामि	गणयावः	गणयामः	चिन्तये	चिन्तयावहे	चिन्तयामहे

Imperfect.

Terminations.

III	त्	ताम्	न्	त	इताम्	न्त
II	स् (:)	तम्	त	थास् (:)	इथाम्	ध्वम्
I	म्	व	म	इ	वहि	महि

In this tense अ is prefixed to a root.

When अ is prefixed to a root beginning with इ (short or long) ए or ऐ, उ (short or long) ओ or औ, and ऋ (short or long), the vowel which takes the place of both is ऐ in the first three cases, औ in the second three, and आर् in the last, as ईक्ष्, ऐक्षत; ऊह्, औहत; एध्, ऐधत; ऋच्छ्, आर्च्छत्.

1st Conjugation.

	नी *to carry.*			शुभ् *to be splendid.*		
III	अनयत्	अनयताम्	अनयन्	अशोभत	अशोभेताम्	अशोभन्त
II	अनयः	अनयतम्	अनयत	अशोभथाः	अशोभेथाम्	अशोभध्वम्
I	अनयम्	अनयाव	अनयाम	अशोभे	अशोभावहि	अशोभामहि

4th Conjugation.

	† दिव् *to shine.*			मन् *to think.*		
III	अदीव्यत्	अदीव्यताम्	अदीव्यन्	अमन्यत	अमन्येताम्	अमन्यन्त
II	अदीव्यः	अदीव्यतम्	अदीव्यत	अमन्यथाः	अमन्येथाम्	अमन्यध्वम्
I	अदीव्यम्	अदीव्याव	अदीव्याम	अमन्ये	अमन्यावहि	अमन्यामहि

---

* Roots of the 10th Conj. take generally both the Padas.

† Penultimate इ and उ of a root ending in र् or व् are lengthened before a consonant.

6th Conjugation.

	P.			A.		
	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
	स्फुर् *to throb.*			तुद् *to inflict pain.*		
III	अस्फुरत्	अस्फुरताम्	अस्फुरन्	अतुदत	अतुदेताम्	अतुदन्त
II	अस्फुरः	अस्फुरतम्	अस्फुरत	अतुदथाः	अतुदेथाम्	अतुदध्वम्
I	अस्फुरम्	अस्फुराव	अस्फुराम	अतुदे	अतुदावहि	अतुदामहि

10th Conjugation.

	तड् *to beat.*			मन्त्र् *to consult.*		
III	अताडयत्	अताडयताम्	अताडयन्	अमन्त्रयत	अमन्त्रयेताम्	अमन्त्रयन्त
II	अताडयः	अताडयतम्	अताडयत	अमन्त्रयथाः	अमन्त्रयेथाम्	अमन्त्रयध्वम्
I	अताडयम्	अताडयाव	अताडयाम	अमन्त्रये	अमन्त्रयावहि	अमन्त्रयामहि

Imperative Mood.

Terminations.

III	तु*	ताम्	न्तु	ताम्	इताम्	न्ताम्
II	–*	तम्	त	स्व	इथाम्	ध्वम्
I	आनि	आव	आम	ऐ	आवहै	आमहै

1st Conjugation.

	बुध् *to know.*			एध् *to increase.*		
III	बोधतु	बोधताम्	बोधन्तु	एधताम्	एधेताम्	एधन्ताम्
II	बोध	बोधतम्	बोधत	एधस्व	एधेथाम्	एधध्वम्
I	बोधानि	बोधाव	बोधाम	एधे	एधावहै	एधामहै

4th Conjugation.

	† जॄ *to become old.*			पद् *to go.*		
III	जीर्यतु	जीर्यताम्	जीर्यन्तु	पद्यताम्	पद्येताम्	पद्यन्ताम्
II	जीर्य	जीर्यतम्	जीर्यत	पद्यस्व	पद्येथाम्	पद्यध्वम्
I	जीर्याणि	जीर्याव	जीर्याम	पद्यै	पद्यावहै	पद्यामहै

* When the Imperative has the sense of the benedictive तात् is optionally applied to the base in the 3rd and 2nd person singular as भवतात्.

† The ending ॠ of a root, when it does not take guṇa or vriddhi substitute, is changed to इर्; but if the ॠ be preceded by a labial or व्, it is changed to उर्. *Vide* note † page 5.

6th Conjugation.

	P.			A.		
	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	स्फुर् *to throb.*			मृ *to die.*		
III	स्फुरतु	स्फुरताम्	स्फुरन्तु	म्रियताम्	म्रियेताम्	म्रियन्ताम्
II	स्फुर	स्फुरतम्	स्फुरत	म्रियस्व	म्रियेथाम्	म्रियध्वम्
I	स्फुराणि*	स्फुराव	स्फुराम	म्रियै	म्रियावहै	म्रियामहै

10th Conjugation.

	क्षल् *to wash.*			अर्थ् *to request.*		
III	क्षालयतु	क्षालयताम्	क्षालयन्तु	अर्थयताम्	अर्थयेताम्	अर्थयन्ताम्
II	क्षालय	क्षालयतम्	क्षालयत	अर्थयस्व	अर्थयेथाम्	अर्थयध्वम्
I	क्षालयानि	क्षालयाव	क्षालयाम	अर्थयै	अर्थयावहै	अर्थयामहै

Potential.

Terminations.

III	ईत्	ईताम्	ईयुः	ईत	ईयाताम्	ईरन्
II	ईस्(:)	ईतम्	ईत	ईथास्(:)	ईयाथाम्	ईध्वम्
I	ईयम्	ईव	ईम	ईय	ईवहि	ईमहि

1st Conjugation.

	स्मृ *to remember.*			श्लाघ् *to praise.*		
III	स्मरेत्	स्मरेताम्	स्मरेयुः	श्लाघेत	श्लाघेयाताम्	श्लाघेरन्
II	स्मरेः	स्मरेतम्	स्मरेत	श्लाघेथाः	श्लाघेयाथाम्	श्लाघेध्वम्
I	स्मरेयम्	स्मरेव	स्मरेम	श्लाघेय	श्लाघेवहि	श्लाघेमहि

4th Conjugation.

	श्लिष् *to embrace.*			क्लिश् *to be afflicted.*		
III	श्लिष्येत्	श्लिष्येताम्	श्लिष्येयुः	क्लिश्येत	क्लिश्येयाताम्	क्लिश्येरन्
II	श्लिष्येः	श्लिष्येतम्	श्लिष्येत	क्लिश्येथाः	क्लिश्येयाथाम्	क्लिश्येध्वम्
I	श्लिष्येयम्	श्लिष्येव	श्लिष्येम	क्लिश्येय	क्लिश्येवहि	क्लिश्येमहि

* When न् is preceded by ऋ, र् or ष् in the same word it is changed to ण्. This change is made, though any number of letters except the palatal (च्, छ्, ज्, झ्, ञ्, श,) the lingual (ट, ठ्, ड्, ढ्, ण्,) the dental (त्, थ्, द्, ध्, न्, ल्, स्,) comes between ऋ, र्, or ष् and न्.

6th Conjugation.

	P.			A.	
S.	D.	P.	S.	D.	P.
कृष् *to plough.*			जुष् *to serve.*		
III कृषेत्	कृषेताम्	कृषेयुः	जुषेत	जुषेयाताम्	जुषेरन्
II कृषेः	कृषेतम्	कृषेत	जुषेथाः	जुषेयाथाम्	जुषेध्वम्
I कृषेयम्	कृषेव	कृषेम	जुषेय	जुषेवहि	जुषेमहि

10th Conjugation.

चुर् *to steal.*			गर्व् *to be proud.*		
III चोरयेत्	चोरयेताम्	चोरयेयुः	गर्वयेत	गर्वयेयाताम्	गर्वयेरन्
II चोरयेः	चोरयेतम्	चोरयेत	गर्वयेथाः	गर्वयेयाथाम्	गर्वयेध्वम्
I चोरयेयम्	चोरयेव	चोरयेम	गर्वयेय	गर्वयेवहि	गर्वयेमहि

Some roots of the 1st, 4th, 6th and 10th conjugations are irregular as far as their bases are concerned.

We give them here—

1st CLASS.

Roots.		*Base.*	*Pre. 3rd Singular.*
ऋ	P to go.	ऋच्छ	ऋच्छति
कम्	A to desire.	कामय	कामयते
क्रम्	P to go.	क्राम	क्रामति*
गम्	P to go.	गच्छ	गच्छति
गुप्	P to guard.	गोपाय	गोपायति
गुह्	P A to hide.	गूह	गूहति-ते
घ्रा	P to smell.	जिघ्र	जिघ्रति
चम्	with आ P to drink.	आचाम	आचामति
दंश्	P to bite.	दश	दशति
दृश्	P to see.	पश्य	पश्यति
धूप्	P to fumigate.	धूपाय	धूपायति
ध्मा	P to blow.	धम	धमति
पा	P to drink.	पिब	पिबति
पण्, पन्	P to praise.	पणा, पना	पणायति, पनायति

* क्रम्, भ्राश्, भ्लाश्, क्लिव् belong to the 4th conjugation optionally.

Root.		*Base.*	*3rd Person Singular.*
मृज्	P. to wipe off.	मार्ज	मार्जति
म्ना	P. to think.	मन	मनति
यम्	P. to restrain.	यच्छ	यच्छति
रंज्	P. A. to colour.	रज	रजति-ते
विच्छ्	P. to go.	विच्छाय	विच्छायति
शद्	A. to fall.	शीय	शीयते
ष्ठिव्	P. to spit.	ष्ठीव	ष्ठीवति
संज्	P. to adhere.	सज	सजति
सद्	P. to sit.	सीद	सीदति
स्था	P. to stand.	तिष्ठ	तिष्ठति
सृ	P. to go.	धाव	धावति
स्वंज्	A. to embrace.	स्वज	स्वजते

4th CLASS.

क्रम्	P. to go.	क्राम्य	क्राम्यति
क्लम्	P. to be weary.	क्लाम्य	क्लाम्यति
छो	P. to cut.	छ्य	छ्यति
जन्	A. to be born.	जाय	जायते
तम्	P. to be sad.	ताम्य	ताम्यति
दम्	P. to tame.	दाम्य	दाम्यति
दो	P. to cut.	द्य	द्यति
भ्रंश / भ्रंस्	P. to fall.	भ्रश्य / भ्रस्य	भ्रश्यति / भ्रस्यति
भ्रम्*	P. to roam.	भ्रम्य / भ्राम्य	भ्रम्यति / भ्राम्यति
यस्†	P. to make effort.	यस or / यस्य	यसति or / यस्यति
मद्	P. to be intoxicated.	माद्य	माद्यति
मिद्	P. to be oily.	मेद्य	मेद्यति
रंज्	P. A. to colour.	रज्य	रज्यति-ते
व्यध्	P. to strike.	विध्य	विध्यति

* This root optionally belongs to the 1st class, and in that case it takes the form भ्रमति.

† यस् belongs to 1st conjugation optionally when no preposition (except सम्) is prefixed to it. यस्यति, or यसति, संयस्यति or संयसते, but प्रयस्यति.

Root.		*Base.*	*3rd Person Singular.*
शम्	P. to be tranquil.	शाम्य	शाम्यति
शो	P. to sharpen.	श्य	श्यति
श्रम्	P. to be weary.	श्राम्य	श्राम्यति
सो	P. to finish.	स्य	स्यति

6th CLASS.

इष्	P. to wish.	इच्छ	इच्छति
कृत्	P. to cut.	कृंत	कृंतति
गॄ	P. to swallow.	गिर / गिल	गिरति / गिलति
प्रच्छ्	P. to ask.	पृच्छ	पृच्छति
भ्रज्ज्	P. A. to fry.	भृज्ज	भृज्जति-ते
मुच्	P. A. to loosen.	मुंच	मुंचति-ते
लिप्	P. A. to anoint.	लिंप	लिंपति-ते
लुप्	P. A. to break.	लुंप	लुंपति-ते
विद्	P. A. to find.	विंद	विंदति-ते
सिच्	P. A. to sprinkle.	सिंच	सिंचति-ते
खिद्	P. to be afflicted.	खिंद	खिंदति
पिश्	P. to form.	पिंश	पिंशति
व्रश्च्	P. to cut.	वृश्च	वृश्चति
व्यच्	P. to deceive.	विच	विचति

10th CLASS.

धू	P. to shake.	धूनय	धूनयति
प्री	P. to please.	प्रीणय	प्रीणयति

Conjugations II, III, V, VII, VIII, and IX contain a few roots, but they are more difficult in inflection than those that are treated before.

Terminations.
Present Tense.

	Parasmaipada.			*Âtmanepada.*		
III	ति	तः	अन्ति	ते	आते	अते
II	सि	थः	थ	से	आथे	ध्वे
I	मि	वः	मः	ए	वहे	महे

After the roots जक्ष्, जागृ, दरिद्रा, चकास्, शास् and all roots belonging to the the third conjugation, the third person plural termination Parasmaipada loses its nasal.

Imperfect.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	त्	ताम्	अन्	त	आताम्	अत
II	स्	तम्	त	थाः	आथाम्	ध्वम्
I	अम्	व	म	इ	वहि	महि

In the case of the roots enumerated in the above rule, and the root विद् to be the imperfect Parasmaipada third person plural termination is उस् necessarily, and optionally after roots ending in आ and the root द्विष् belonging to the second conjugation.

Imperative.

III	तु*	ताम्	अन्तु	ताम्	आताम्	अताम्
II	हि	तम्	त	स्व	आथाम्	ध्वम्
I	आनि	आव	आम	ऐ	आवहै	आमहै

हि of the second person singular is changed to धि after consonants, except semi-vowels (य्, र्, ल्, व्). and nasals, and after the root हु to sacrifice (third conjugation). हि is dropped in the fifth and eighth conjugations, when the उ of the base is not preceded by a conjunct consonant. In the ninth conjugation, imperative second person singular form of roots ending in a consonant is made simply by adding आन to the root.

Potential.

III	यात्	याताम्	युः	ईत	ईयाताम्	ईरन्
II	याः	यातम्	यात	ईथाः	ईयाथाम्	ईध्वम्
I	याम्	याव	याम	ईय	ईवहि	ईमहि

For certain conveniences the above terminations are divided into two parts—Strong and Weak.

Strong. (13).

The singulars of the present tense Parasmaipada; singulars of the imperfect tense Parasmaipada; third person singular of the imperative Parasmaipada and all numbers of the imperative first person both Âtmanepada and Parasmaipada, are strong.

---

* See note page 6. तात् is a weak termination.

Weak.

All other terminations of the Conjugational tenses are weak.

Before a strong termination, the final and penultimate short vowel of the base takes its *guna* (गुण) substitute.

Second Conjugation.

Almost all roots of this conjugation are irregular. As this little book is a guide to children, it is better to give actual forms than to tax their memory by giving so many rules at once to learn by heart.

∴ Of course, advanced students will learn them from grammars.

अद् *to eat. P.*

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
		Present.			*Imperfect.*	
III	अत्ति	अत्तः	अदन्ति	आदत्	आत्ताम्	आदन्
II	अत्सि	अत्थः	अत्थ	आदः	आत्तम्	आत्त
I	अद्मि	अद्वः	अद्मः	आदम्	आद्व	आद्म
		Imperative.			*Potential.*	
III	अत्तु	अत्ताम्	अदन्तु	अद्यात्	अद्याताम्	अद्युः
II	अद्धि	अत्तम्	अत्त	अद्याः	अद्यातम्	अद्यात
I	अदानि	अदाव	अदाम	अद्याम्	अद्याव	अद्याम

*अन् *to breathe. P.*

		Present.			*Imperfect.*	
III	अनिति	अनितः	अनन्ति	आनीत् / आनत्	आनिताम्	आनन्
II	अनिषि	अनिथः	अनिथ	आनीः / आनः	आनितम्	आनित
I	अनिमि	अनिवः	अनिमः	आनम्	आनिव	आनिम
		Imperative.			*Potential.*	
III	अनितु	अनिताम्	अनन्तु	अन्यात्	अन्याताम्	अन्युः
II	अनिहि	अनितम्	अनित	अन्याः	अन्यातम्	अन्यात
I	अनानि	अनाव	अनाम	अन्याम्	अन्याव	अन्याम

* स्वप् and श्वस् are conjugated exactly like अन्.

अस् *to be. P.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		Present.			*Imperfect.*	
III	अस्ति	स्तः	सन्ति	आसीत्	आस्ताम्	आसन्
II	असि	स्थः	स्थ	आसीः	आस्तम्	आस्त
I	अस्मि	स्वः	स्मः	आसम्	आस्व	आस्म
		Imperative.			*Potential.*	
III	अस्तु	स्ताम्	सन्तु	स्यात्	स्याताम्	स्युः
II	एधि	स्तम्	स्त	स्याः	स्यातम्	स्यात
I	असानि	असाव	असाम	स्याम्	स्याव	स्याम

आस् *to sit. A.*

		Present.			*Imperfect.*	
III	आस्ते	आसाते	आसते	आस्त	आसाताम्	आसत
II	आस्से	आसाथे	आध्वे*	आस्थाः	आसाथाम्	आध्वम्
I	आसे	आस्वहे	आस्महे	आसि	आस्वहि	आस्महि
		Imperative.			*Potential.*	
III	आस्ताम्	आसाताम्	आसताम्	आसित	आसीयाताम्	आसीरन्
II	आस्स्व	आसाथाम्	आध्वम्	आसीथाः	आसीयाथाम्	आसीध्वम्
I	आसै	आसावहै	आसामहै	आसीय	आसीवहि	आसीमहि

इ *to go. P.*

		Present.			*Imperfect.*	
III	एति	इतः	यन्ति	ऐत्	ऐताम्	आयन्
II	एषि	इथः	इथ	ऐः	ऐतम्	ऐत
I	एमि	इवः	इमः	आयम्	ऐव	ऐम
		Imperative.			*Potential.*	
III	एतु	इताम्	यन्तु	इयात्	इयाताम्	इयुः
II	इहि	इतम्	इत	इयाः	इयातम्	इयात
I	अयानि	अयाव	अयाम	इयाम्	इयाव	इयाम

इ *with* अधि *to study. A.*

		Present.			*Imperfect.*	
III	अधीते	अधीयाते	अधीयते	अध्यैत	अध्यैयाताम्	अध्यैयत
II	अधीषे	अधीयाथे	अधीध्वे	अध्यैथाः	अध्यैयाथाम्	अध्यैध्वम्
I	अधीये	अधीवहे	अधीमहे	अध्यैयि	अध्यैवहि	अध्यैमहि

* The ending स् of a root is dropped before a termination beginning with ध्.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Imperative.			*Potential.*		
III	अधीताम्	अधीयाताम्	अधीयताम्	अधीयीत	अधीयीयाताम्	अधीयीरन्
II	अधीष्व	अधीयाथाम्	अधीध्वम्	अधीयीथाः	अधीयीयाथाम्	अधीयीध्वम्
I	अध्ययै	अध्ययावहै	अध्ययामहै	अधीयीय	अधीयीवहि	अधीयीमहि

ई *to go. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	एति	ईतः	इयन्ति	ऐत्	ऐताम्	आयन्
II	एषि	ईथः	ईथ	ऐः	ऐतम्	ऐत
I	एमि	ईवः	ईमः	आयम्	ऐव	ऐम

	Imperative.			*Potential.*		
III	एतु	ईताम्	इयन्तु	ईयात्	ईयाताम्	ईयुः
II	ईहि	ईतम्	ईत	ईयाः	ईयातम्	ईयात
I	अयानि	अयाव	अयाम	ईयाम्	ईयाव	ईयाम

ईड् *to praise. A.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	ईट्टे	ईडाते	ईडते	ऐट्ट	ऐडाताम्	ऐडत
II	ईडिषे	ईडाथे	ईडिध्वे	ऐट्ठाः	ऐडाथाम्	ऐड्ढ्वम्
I	ईडे	ईड्वहे	ईड्महे	ऐडि	ऐड्वहि	ऐड्महि

	Imperative.			*Potential.*		
III	ईट्टाम्	ईडाताम्	ईडताम्	ईडीत	ईडीयाताम्	ईडीरन्
II	ईडिष्व	ईडाथाम्	ईडिध्वम्	ईडीथाः	ईडीयाथाम्	ईडीध्वम्
I	ईडै	ईडावहै	ईडामहै	ईडीय	ईडीवहि	ईडीमहि

ईर् *to go. A.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	ईर्ते	ईराते	ईरते	ऐर्त	ऐराताम्	ऐरत
II	ईर्षे	ईराथे	ईर्ध्वे	ऐर्थाः	ऐराथाम्	ऐर्ध्वम्
I	ईरे	ईर्वहे	ईर्महे	ऐरि	ऐर्वहि	ऐर्महि

	Imperative.			*Potential.*		
III	ईर्ताम्	ईराताम्	ईरताम्	ईरीत	ईरीयाताम्	ईरीरन्
II	ईर्ष्व	ईराथाम्	ईर्ध्वम्	ईरीथाः	ईरीयाथाम्	ईरीध्वम्
I	ईरै	ईरावहै	ईरामहै	ईरीय	ईरीवहि	ईरीमहि

ईश् *to rule. A.*

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
		Present.			*Imperfect.*	
III	ईष्टे	ईशाते	ईशते	ऐष्ट	ऐशाताम्	ऐशत
II	ईशिषे	ईशाथे	ईशिध्वे	ऐष्ठाः	ऐशाथाम्	ऐड्ढ्वम्
I	ईशे	ईश्वहे	ईश्महे	ऐशि	ऐश्वहि	ऐश्महि
		Imperative.			*Potential.*	
III	ईष्टाम्	ईशाताम्	ईशताम्	ईशीत	ईशीयाताम्	ईशीरन्
II	ईशिष्व	ईशाथाम्	ईशिध्वम्	ईशीथाः	ईशीयाथाम्	ईशीध्वम्
I	ईशै	ईशावहै	ईशामहै	ईशीय	ईशीवहि	ईशीमहि

ऊर्णु *to cover. P. A.*

	P.		*Present.*	A.		
III	ऊर्णोति / ऊर्णौति	ऊर्णुतः	ऊर्णुवन्ति	ऊर्णुते	ऊर्णुवाते	ऊर्णुवते
II	ऊर्णोषि / ऊर्णौषि	ऊर्णुथः	ऊर्णुथ	ऊर्णुषे	ऊर्णुवाथे	ऊर्णुध्वे
I	ऊर्णोमि / ऊर्णौमि	ऊर्णुवः	ऊर्णुमः	ऊर्णुवे	ऊर्णुवहे	ऊर्णुमहे
			Imperfect.			
III	और्णोत्	और्णुताम्	और्णुवन्	और्णुत	और्णुवाताम्	और्णुवत
II	और्णोः	और्णुतम्	और्णुत	और्णुथाः	और्णुवाथाम्	और्णुध्वम्
I	और्णवम्	और्णुव	और्णुम	और्णुवि	और्णुवहि	और्णुमहि
			Imperative.			
III	ऊर्णोतु / ऊर्णौतु	ऊर्णुताम्	ऊर्णुवन्तु	ऊर्णुताम्	ऊर्णुवाताम्	ऊर्णुवताम्
II	ऊर्णुहि	ऊर्णुतम्	ऊर्णुत	ऊर्णुष्व	ऊर्णुवाथाम्	ऊर्णुध्वम्
I	ऊर्णवानि	ऊर्णवाव	ऊर्णवाम	ऊर्णवै	ऊर्णवावहै	ऊर्णवामहै
			Potential.			
III	ऊर्णुयात्	ऊर्णुयाताम्	ऊर्णुयुः	ऊर्णुवीत	ऊर्णुवीयाताम्	ऊर्णुवीरन्
II	ऊर्णुयाः	ऊर्णुयातम्	ऊर्णुयात	ऊर्णुवीथाः	ऊर्णुवीयाथाम्	ऊर्णुवीध्वम्
I	ऊर्णुयाम्	ऊर्णुयाव	ऊर्णुयाम	ऊर्णुवीय	ऊर्णुवीवहि	ऊर्णुवीमहि

कश् *to go. A.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	कष्टे	कशाते	कशते	अकष्ट	अकशाताम्	अकशत
II	कक्षे	कशाथे	कड्ढ्वे	अकष्ठाः	अकशाथाम्	अकड्ढ्वम्
I	कशे	कश्वहे	कश्महे	अकशि	अकश्वहि	अकश्महि
	Imperative.			*Potential.*		
III	कष्टाम्	कशाताम्	कशताम्	कशीत	कशीयाताम्	कशीरन्
II	कक्ष्व	कशाथाम्	कड्ढ्वम्	कशीथाः	कशीयाथाम्	कशीध्वम्
I	कशै	कशावहै	कशामहै	कशीय	कशीवहि	कशीमहि

*कु *to make noise. P.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	कौति	कुतः	कुवन्ति	अकौत्	अकुताम्	अकुवन्
II	कौषि	कुथः	कुथ	अकौः	अकुतम्	अकुत
I	कौमि	कुवः	कुमः	अकवम्	अकुव	अकुम
	Imperative.			*Potential.*		
III	कौतु	कुताम्	कुवन्तु	कुयात्	कुयाताम्	कुयुः
II	कुहि	कुतम्	कुत	कुयाः	कुयातम्	कुयात
I	कवानि	कवाव	कवाम	कुयाम्	कुयाव	कुयाम

†ख्या *to tell. P.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	ख्याति	ख्यातः	ख्यान्ति	अख्यात्	अख्याताम्	{ अख्युः / अख्यान्
II	ख्यासि	ख्याथः	ख्याथ	अख्याः	अख्यातम्	अख्यात
I	ख्यामि	ख्यावः	ख्यामः	अख्याम्	अख्याव	अख्याम
	Imperative.			*Potential.*		
III	ख्यातु	ख्याताम्	ख्यान्तु	ख्यायात्	ख्यायाताम्	ख्यायुः
II	ख्याहि	ख्यातम्	ख्यात	ख्यायाः	ख्यायातम्	ख्यायात
I	ख्यानि	ख्याव	ख्याम	ख्यायाम्	ख्यायाव	ख्यायाम

* क्षु, क्ष्णु, द्यु, नु, यु, सु, स्नु, &c., all ending in short उ are conjugated like कु.

† All roots ending in आ are conjugated like ख्या, with the exception of दारिद्रा.

चकास् *to shine.* *P.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	चकास्ति	चकास्तः	चकासति	अचकात्-द्	अचकास्ताम्	अचकासुः
II	चकास्सि	चकास्थः	चकास्थ	अचकात् / अचकाः	अचकास्तम्	अचकास्त
I	चकास्मि	चकास्वः	चकास्मः	अचकासम्	अचकास्व	अचकास्म
	Imperative.			*Potential.*		
III	चकास्तु	चकास्ताम्	चकासतु	चकास्यात्	चकास्याताम्	चकास्युः
II	चकाधि / चकाद्धि	चकास्तम्	चकास्त	चकास्याः	चकास्यातम्	चकास्यात
I	चकासानि	चकासाव	चकासाम	चकास्याम्	चकास्याव	चकास्याम

चक्ष् *to speak.* *A.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	चष्टे	चक्षाते	चक्षते	अचष्ट	अचक्षाताम्	अचक्षत
II	चक्षे	चक्षाथे	चड्ढ्वे	अचष्ठाः	अचक्षाथाम्	अचड्ढ्वम्
I	चक्षे	चक्ष्वहे	चक्ष्महे	अचक्षि	अचक्ष्वहि	अचक्ष्महि
	Imperative.			*Potential.*		
III	चष्टाम्	चक्षाताम्	चक्षताम्	चक्षीत	चक्षीयाताम्	चक्षीरन्
II	चक्ष्व	चक्षाथाम्	चड्ढ्वम्	चक्षीथाः	चक्षीयाथाम्	चक्षीध्वम्
I	चक्षै	चक्षावहै	चक्षामहै	चक्षीय	चक्षीवहि	चक्षीमहि

जागृ *to be awake.* *P.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	जागर्ति	जागृतः	जाग्रति	अजागः	अजागृताम्	अजागरुः
II	जागर्षि	जागृथः	जागृथ	अजागः	अजागृतम्	अजागृत
I	जागर्मि	जागृवः	जागृमः	अजागरम्	अजागृव	अजागृम
	Imperative.			*Potential.*		
III	जागर्तु	जागृताम्	जाग्रतु	जागृयात्	जागृयाताम्	जागृयुः
II	जागृहि	जागृतम्	जागृत	जागृयाः	जागृयातम्	जागृयात
I	जागराणि	जागराव	जागराम	जागृयाम्	जागृयाव	जागृयाम

जक्ष् *to eat.* *P.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	जक्षिति	जक्षितः	जक्षति	अजक्षीत् / अजक्षत्	अजक्षिताम्	अजक्षुः
II	जक्षिषि	जक्षिथः	जक्षिथ	अजक्षीः / अजक्षः	अजक्षितम	अजक्षित
I	जक्षिमि	जक्षिवः	जक्षिमः	अजक्षम्	अजक्षिव	अजक्षिम

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
		Imperative.			*Potential.*	
III	जक्षितु	जक्षिताम्	जक्षतु	जक्ष्यात्	जक्ष्याताम्	जक्ष्युः
II	जक्षिहि	जक्षितम्	जक्षित	जक्ष्याः	जक्ष्यातम्	जक्ष्यात
I	जक्षाणि	जक्षाव	जक्षाम	जक्ष्याम्	जक्ष्याव	जक्ष्याम

दरिद्रा *to be poor. P.*

		Present.			*Imperfect.*	
III	दरिद्राति	दरिद्रितः	दरिद्रति	अदरिद्रात्	अदरिद्रिताम्	अदरिद्रुः
II	दरिद्रासि	दरिद्रिथः	दरिद्रिथ	अदरिद्राः	अदरिद्रितम्	अदरिद्रित
I	दरिद्रामि	दरिद्रिवः	दरिद्रिमः	अदरिद्राम्	अदरिद्रिव	अदरिद्रिम
		Imperative.			*Potential.*	
III	दरिद्रातु	दरिद्रिताम्	दरिद्रतु	दरिद्रियात्	दरिद्रियाताम्	दरिद्रियुः
II	दरिद्रिहि	दरिद्रितम्	दरिद्रित	दरिद्रियाः	दरिद्रियातम्	दरिद्रियात
I	दरिद्राणि	दरिद्राव	दरिद्राम	दरिद्रियाम्	दरिद्रियाव	दरिद्रियाम

* दुह् *to milk. P. A.*

		P.	*Present.*	**A.**		
III	दोग्धि	दुग्धः	दुहन्ति	दुग्धे	दुहाते	दुहते
II	धोक्षि	दुग्धः	दुग्ध	धुक्षे	दुहाथे	धुग्ध्वे
I	दोह्मि	दुह्वः	दुह्मः	दुहे	दुह्वहे	दुह्महे
			Imperfect.			
III	अधोक्	अदुग्धाम्	अदुहन्	अदुग्ध	अदुहाताम्	अदुहत
II	अधोक्	अदुग्धम्	अदुग्ध	अदुग्धाः	अदुहाथाम्	अधुग्ध्वम्
I	अदोहम्	अदुह्व	अदुह्म	अदुहि	अदुह्वहि	अदुह्महि
			Imperative.			
III	दोग्धु	दुग्धाम्	दुहन्तु	दुग्धाम्	दुहाताम्	दुहताम्
II	दुग्धि	दुग्धम्	दुग्ध	धुक्ष्व	दुहाथाम्	धुग्ध्वम्
I	दोहानि	दोहाव	दोहाम	दोहै	दोहावहै	दोहामहै
			Potential.			
III	दुह्यात्	दुह्याताम्	दुह्युः	दुहीत	दुहीयाताम्	दुहीरन्
II	दुह्याः	दुह्यातम्	दुह्यात	दुहीथाः	दुहीयाथाम्	दुहीध्वम्
I	दुह्याम्	दुह्याव	दुह्याम	दुहीय	दुहीवहि	दुहीमहि

---

* दिह् is conjugated like दुह्; इ and ए should be substituted in the place of उ and ओ respectively.

द्विष् *to hate.* P. A.

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
		P.	*Present.*		**A.**	
III	द्वेष्टि	द्विष्टः	द्विषन्ति	द्विष्टे	द्विषाते	द्विषते
II	द्वेक्षि	द्विष्ठः	द्विष्ठ	द्विक्षे	द्विषाथे	द्विड्ढ्वे
I	द्वेष्मि	द्विष्वः	द्विष्मः	द्विषे	द्विष्वहे	द्विष्महे
			Imperfect.			
III	अद्वेट्	अद्विष्टाम्	अद्विषन् / अद्विषुः	अद्विष्ट	अद्विषाताम्	अद्विषत
II	अद्वेट्	अद्विष्टम्	अद्विष्ट	अद्विष्ठाः	अद्विषाथाम्	अद्विड्ढ्वम्
I	अद्वेषम्	अद्विष्व	अद्विष्म	अद्विषि	अद्विष्वहि	अद्विष्महि
			Imperative.			
III	द्वेष्टु	द्विष्टाम्	द्विषन्तु	द्विष्टाम्	द्विषाताम्	द्विषताम्
II	द्विड्ढि	द्विष्टम्	द्विष्ट	द्विक्ष्व	द्विषाथाम्	द्विड्ढ्वम्
I	द्वेषाणि	द्वेषाव	द्वेषाम	द्वेषै	द्वेषावहै	द्वेषामहै
			Potential.			
III	द्विष्यात्	द्विष्याताम्	द्विष्युः	द्विषीत	द्विषीयाताम्	द्विषीरन्
II	द्विष्याः	द्विष्यातम्	द्विष्यात	द्विषीथाः	द्विषीयाथाम्	द्विषीध्वम्
I	द्विष्याम्	द्विष्याव	द्विष्याम	द्विषीय	द्विषीवहि	द्विषीमहि

*निंज् *to purify.* A.

		Present.			*Imperfect.*	
III	निंक्ते	निंजाते	निंजते	अनिंक्त	अनिंजाताम्	अनिंजत
II	निंक्षे	निंजाथे	निंग्ध्वे	अनिंक्थाः	अनिंजाथाम्	अनिंग्ध्वम्
I	निंजे	निंज्वहे	निंज्महे	अनिंजि	अनिंज्वहि	अनिंज्महि
		Imperative.			*Potential.*	
III	निंक्ताम्	निंजाताम्	निंजताम्	निंजीत	निंजीयाताम्	निंजीरन्
II	निंक्ष्व	निंजाथाम्	निंग्ध्वम्	निंजीथाः	निंजीयाथाम्	निंजीध्वम्
I	निंजै	निंजावहै	निंजामहै	निंजीय	निंजीवहि	निंजीमहि

पृच् *to be in contact.* A.

		Present.			*Imperfect.*	
III	पृक्ते	पृचाते	पृचते	अपृक्त	अपृचाताम्	अपृचत
II	पृक्षे	पृचाथे	पृग्ध्वे	अपृक्थाः	अपृचाथाम्	अपृग्ध्वम्
I	पृचे	पृच्वहे	पृच्महे	अपृचि	अपृच्वहि	अपृच्महि

* पिंज्, पृंज्, वृज्, वृंज्, शिंज् are conjugated like निंज्.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		Imperative.			*Potential.*	
III	जक्षितु	जक्षिताम्	जक्षतु	जक्ष्यात्	जक्ष्याताम्	जक्ष्युः
II	जक्षिहि	जक्षितम्	जक्षित	जक्ष्याः	जक्ष्यातम्	जक्ष्यात
I	जक्षाणि	जक्षाव	जक्षाम	जक्ष्याम्	जक्ष्याव	जक्ष्याम

दरिद्रा *to be poor. P.*

		Present.			*Imperfect.*	
III	दरिद्राति	दरिद्रितः	दरिद्रति	अदरिद्रात्	अदरिद्रिताम्	अदरिद्रुः
II	दरिद्रासि	दरिद्रिथः	दरिद्रिथ	अदरिद्राः	अदरिद्रितम्	अदरिद्रित
I	दरिद्रामि	दरिद्रिवः	दरिद्रिमः	अदरिद्राम्	अदरिद्रिव	अदरिद्रिम
		Imperative.			*Potential.*	
III	दरिद्रातु	दरिद्रिताम्	दरिद्रतु	दरिद्रियात्	दरिद्रियाताम्	दरिद्रियुः
II	दरिद्रिहि	दरिद्रितम्	दरिद्रित	दरिद्रियाः	दरिद्रियातम्	दरिद्रियात
I	दरिद्राणि	दरिद्राव	दरिद्रान	दरिद्रियाम्	दरिद्रियाव	दरिद्रियाम

* दुह् *to milk. P. A.*

		P.	*Present.*	A.		
III	दोग्धि	दुग्धः	दुहन्ति	दुग्धे	दुहाते	दुहते
II	धोक्षि	दुग्धः	दुग्ध	धुक्षे	दुहाथे	धुग्ध्वे
I	दोह्मि	दुह्वः	दुह्मः	दुहे	दुह्वहे	दुह्महे
			Imperfect.			
III	अधोक्	अदुग्धाम्	अदुहन्	अदुग्ध	अदुहाताम्	अदुहत
II	अधोक्	अदुग्धम्	अदुग्ध	अदुग्धाः	अदुहाथाम्	अधुग्ध्वम्
I	अदोहम्	अदुह्व	अदुह्म	अदुहि	अदुह्वहि	अदुह्महि
			Imperative.			
III	दोग्धु	दुग्धाम्	दुहन्तु	दुग्धाम्	दुहाताम्	दुहताम्
II	दुग्धि	दुग्धम्	दुग्ध	धुक्ष्व	दुहाथाम्	धुग्ध्वम्
I	दोहानि	दोहाव	दोहाम	दोहै	दोहावहै	दोहामहै
			Potential.			
III	दुह्यात्	दुह्याताम्	दुह्युः	दुहीत	दुहीयाताम्	दुहीरन्
II	दुह्याः	दुह्यातम्	दुह्यात	दुहीथाः	दुहीयाथाम्	दुहीध्वम्
I	दुह्याम्	दुह्याव	दुह्याम	दुहीय	दुहीवहि	दुहीमहि

* दिह् is conjugated like दुह्; इ and ए should be substituted in the place of उ and ओ respectively.

द्विष् *to hate. P. A.*

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
	P.	*Present.*			**A.**	
III	द्वेष्टि	द्विष्टः	द्विषन्ति	द्विष्टे	द्विषाते	द्विषते
II	द्वेक्षि	द्विष्ठः	द्विष्ठ	द्विक्षे	द्विषाथे	द्विड्ढ्वे
I	द्वेष्मि	द्विष्वः	द्विष्मः	द्विषे	द्विष्वहे	द्विष्महे
		Imperfect.				
III	अद्वेट्	अद्विष्टाम्	अद्विषन् / अद्विषुः	अद्विष्ट	अद्विषाताम्	अद्विषत
II	अद्वेट्	अद्विष्टम्	अद्विष्ट	अद्विष्ठाः	अद्विषाथाम्	अद्विड्ढ्वम्
I	अद्वेषम्	अद्विष्व	अद्विष्म	अद्विषि	अद्विष्वहि	अद्विष्महि
		Imperative.				
III	द्वेष्टु	द्विष्टाम्	द्विषन्तु	द्विष्टाम्	द्विषाताम्	द्विषताम्
II	द्विड्ढि	द्विष्टम्	द्विष्ट	द्विक्ष्व	द्विषाथाम्	द्विड्ढ्वम्
I	द्वेषाणि	द्वेषाव	द्वेषाम	द्वेषै	द्वेषावहै	द्वेषामहै
		Potential.				
III	द्विष्यात्	द्विष्याताम्	द्विष्युः	द्विषीत	द्विषीयाताम्	द्विषीरन्
II	द्विष्याः	द्विष्यातम्	द्विष्यात	द्विषीथाः	द्विषीयाथाम्	द्विषीध्वम्
I	द्विष्याम्	द्विष्याव	द्विष्याम	द्विषीय	द्विषीवहि	द्विषीमहि

*निंज् *to purify. A.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	निंक्ते	निंजाते	निंजते	अनिंक्त	अनिंजाताम्	अनिंजत
II	निंक्षे	निंजाथे	निंग्ध्वे	अनिंक्थाः	अनिंजाथाम्	अनिंग्ध्वम्
I	निंजे	निंज्वहे	निंज्महे	अनिंजि	अनिंज्वहि	अनिंज्महि
	Imperative.			*Potential.*		
III	निंक्ताम्	निंजाताम्	निंजताम्	निंजीत	निंजीयाताम्	निंजीरन्
II	निंक्ष्व	निंजाथाम्	निंग्ध्वम्	निंजीथाः	निंजीयाथाम्	निंजीध्वम्
I	निंजै	निंजावहै	निंजामहै	निंजीय	निंजीवहि	निंजीमहि

पृच् *to be in contact. A.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	पृक्ते	पृचाते	पृचते	अपृक्त	अपृचाताम्	अपृचत
II	पृक्षे	पृचाथे	पृग्ध्वे	अपृक्थाः	अपृचाथाम्	अपृग्ध्वम्
I	पृचे	पृच्वहे	पृच्महे	अपृचि	अपृच्वहि	अपृच्महि

* पिंज्, पृंज्, वृज्, वृंज्, शिंज् are conjugated like निंज्.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Imperative.			*Potential.*		
III	पृक्ताम्	पृचाताम्	पृचताम्	पृचीत	पृचीयाताम्	पृचीरन्
II	पृक्ष्व	पृचाथाम्	पृग्ध्वम्	पृचीथाः	पृचीयाथाम्	पृचीध्वम्
I	पर्चै	पर्चावहै	पर्चामहै	पृचीय	पृचीवहि	पृचीमहि

ब्रू to speak. P. A.

	P.			A.		
			Present.			
III	ब्रवीति आह	ब्रूतः आहतुः	ब्रुवन्ति आहुः	ब्रूते	ब्रुवाते	ब्रुवते
II	ब्रवीषि आत्थ	ब्रूथः आहथुः	ब्रूथ	ब्रूषे	ब्रुवाथे	ब्रूध्वे
I	ब्रवीमि	ब्रूवः	ब्रूमः	ब्रुवे	ब्रूवहे	ब्रूमहे
			Imperfect.			
III	अब्रवीत्	अब्रूताम्	अब्रुवन्	अब्रूत	अब्रुवाताम्	अब्रुवत
II	अब्रवीः	अब्रूतम्	अब्रूत	अब्रूथाः	अब्रुवाथाम्	अब्रूध्वम्
I	अब्रवम्	अब्रूव	अब्रूम	अब्रुवि	अब्रूवहि	अब्रूमहि
			Imperative.			
III	ब्रवीतु	ब्रूताम्	ब्रुवन्तु	ब्रूताम्	ब्रुवाताम्	ब्रुवताम्
II	ब्रूहि	ब्रूतम्	ब्रूत	ब्रूष्व	ब्रुवाथाम्	ब्रूध्वम्
I	ब्रवाणि	ब्रवाव	ब्रवाम	ब्रवै	ब्रवावहै	ब्रवामहै
			Potential.			
III	ब्रूयात्	ब्रूयाताम्	ब्रूयुः	ब्रुवीत	ब्रुवीयाताम्	ब्रुवीरन्
II	ब्रूयाः	ब्रूयातम्	ब्रूयात	ब्रुवीथाः	ब्रुवीयाथाम्	ब्रुवीध्वम्
I	ब्रूयाम्	ब्रूयाव	ब्रूयाम	ब्रुवीय	ब्रुवीवहि	ब्रुवीमहि

मृज् to cleanse. P.

	Present.			*Imperfect.*		
III	मार्ष्टि*	मृष्टः	मृजन्ति मार्जन्ति	अमार्ट्	अमृष्टाम्	अमृजन् अमार्जन्
II	मार्क्षि	मृष्ठः	मृष्ठ	अमार्ट्	अमृष्टम्	अमृष्ट
I	मार्ज्मि	मृज्वः	मृज्मः	अमार्जम्	अमृज्व	अमृज्म

* ऋ of मृज् takes वृद्धि before strong terminations, and optionally before weak terminations beginning with a vowel.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		Imperative.			*Potential.*	
III	मार्ष्टु	मृष्टाम्	{ मृजन्तु / मार्जन्तु	मृज्यात्	मृज्याताम्	मृज्युः
II	मृड्ढि	मृष्टम्	मृष्ट	मृज्याः	मृज्यातम्	मृज्यात
I	मार्जानि	मार्जाव	मार्जाम	मृज्याम्	मृज्याव	मृज्याम

रुद् *to weep. P.*

		Present.			*Imperfect.*	
III	रोदिति	रुदितः	रुदन्ति	अरोदीत् / अरोदत् }	अरुदिताम्	अरुदन्
II	रोदिषि	रुदिथः	रुदिथ	अरोदीः / अरोदः }	अरुदितम्	अरुदित
I	रोदिमि	रुदिवः	रुदिमः	अरोदम्	अरुदिव	अरुदिम
		Imperative.			*Potential.*	
III	रोदितु	रुदिताम्	रुदन्तु	रुद्यात्	रुद्याताम्	रुद्युः
II	रुदिहि	रुदितम्	रुदित	रुद्याः	रुद्यातम्	रुद्यात
I	रोदानि	रोदाव	रोदाम	रुद्याम्	रुद्याव	रुद्याम

लिह् *to lick. P. A.*

		P.	*Present.*	**A.**		
III	लेढि	लीढः	लिहन्ति	लीढे	लिहाते	लिहते
II	लेक्षि	लीढः	लीढ	लिक्षे	लिहाथे	लीढ्वे
I	लेह्मि	लिह्वः	लिह्मः	लिहे	लिह्वहे	लिह्महे
			Imperfect.			
III	अलेट्	अलीढाम्	अलिहन्	अलीढ	अलिहाताम्	अलिहत
II	अलेट्	अलीढम्	अलीढ	अलीढाः	अलिहाथाम्	अलीढ्वम्
I	अलेहम्	अलिह्व	अलिह्म	अलिहि	अलिह्वहि	अलिह्महि
			Imperative.			
III	लेढु	लीढाम्	लिहन्तु	लीढाम्	लिहाताम्	लिहताम्
II	लीढि	लीढम्	लीढ	लिक्ष्व	लिहाथाम्	लीढ्वम्
I	लेहानि	लेहाव	लेहाम	लेहै	लेहावहै	लेहामहै.
			Potential.			
III	लिह्यात्	लिह्याताम्	लिह्युः	लिहीत	लिहीयाताम्	लिहीरन्
II	लिह्याः	लिह्यातम्	लिह्यात	लिहीथाः	लिहीयाथाम्	लिहीध्वम्
I	लिह्याम्	लिह्याव	लिह्याम	लिहीय	लिहीवहि	लिहीमहि

वच् *to speak. P.*

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
		Present.			*Imperfect.*	
III	वक्ति	वक्तः	*	अयक्	अवक्ताम्	अवचन्
II	वक्षि	घक्थः	वक्थ	अवक्	अवक्तम्	अवक्त
I	वच्मि	वच्वः	वच्मः	अवचम्	अवच्व	अवच्म
		Imperative.			*Potential.*	
III	वक्तु	वक्ताम्	वचन्तु	वच्यात्	वच्यातां	वच्युः
II	वग्धि	वक्तम्	वक्त	वच्याः	वच्यातम्	वच्यात
I	वचानि	वचाव	वचाम	वच्याम्	वच्याव	वच्याम

वश् *to wish. P.*

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
		Present.			*Imperfect.*	
III	वष्टि	उष्टः	उशन्ति	अवट्	औष्टाम्	औशन्
II	वक्षि	उष्ठः	उष्ठ	अवट्	औष्टम्	औष्ट
I	वश्मि	उश्वः	उश्मः	अवशम्	औश्व	औश्म
		Imperative.			*Potential.*	
III	वष्टु	उष्टाम्	उशन्तु	उश्यात्	उश्याताम्	उश्युः
II	उड्ढि	उष्टम्	उष्ट	उश्याः	उश्यातम्	उश्यात
I	वशानि	वशाव	वशाम	उश्याम्	उश्याव	उश्याम

†वस् *to wear. A.*

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
		Present.			*Imperfect.*	
III	वस्ते	वसाते	वसते	अवस्त	अवसाताम्	अवसत
II	वस्से	वसाथे	वध्वे‡	अवस्थाः	अवसाथाम्	अवध्वम्
I	वसे	वस्वहे	वस्महे	अवसि	अवस्वहि	अवस्महि
		Imperative.			*Potential.*	
III	वस्ताम्	वसाताम्	वसताम्	वसीत	वसीयाताम्	वसीरन्
II	वस्स्व	वसाथाम्	वध्वम्	वसीथाः	वसीयाथाम्	वसीध्वम्
I	वसै	वसावहै	वसामहै	वसीय	वसीवहि	वसीमहि

---

* वच् is not used in 3rd person plural of this tense.

† कस्, कंस्, निंस् &c., are Conjugated like वस्.

‡ *Vide* note * page 13.

* विद् *to know. P.*

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
	Present.			*Imperfect.*		
III	वेत्ति वेद	वित्तः विदतुः	विदन्ति विदुः	अवेत्	अवित्ताम्	अविदुः
II	वेत्सि वेत्थ	वित्थः विदथुः	वित्थ विद	अवेत् अवेः	अवित्तम्	अवित्त
I	वेद्मि वेद	विद्वः विद्व	विद्मः विद्म	अवेदम्	अविद्व	अविद्म
	Imperative.			*Potential.*		
III	वेत्तु विदांकरोतु	वित्ताम् विदांकुरुताम्	विदन्तु विदांकुर्वन्तु	विद्यात्	विद्याताम्	विद्युः
II	विद्धि विदांकुरु	वित्तम् विदांकुरुतम्	वित्त विदांकुरुत	विद्याः	विद्यातम्	विद्यात
I	वेदानि विदांकरवाणि	वेदाव विदांकरवाव	वेदाम विदांकरवाम	विद्याम्	विद्याव	विद्याम

वी *to go. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	वेति	वीतः	वियन्ति	अवेत्	अवीताम्	अवियन्
II	वेषि	वीथः	वीथ	अवेः	अवीतम्	अवीत
I	वेमि	वीवः	वीनः	अवयम्	अवीव	अवीम
	Imperative.			*Potential.*		
III	वेतु	वीताम्	वियन्तु	वीयात्	वीयाताम्	वीयुः
II	वीहि	वीतम्	वीत	वीयाः	वीयातम्	वीयात
I	वयानि	वयाव	वयाम	वीयाम्	वीयाव	वीयाम

वृज् *to avoid. A.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	वृक्ते	वृजाते	वृजते	अवृक्त	अवृजाताम्	अवृजत
II	वृक्षे	वृजाथे	वृग्ध्वे	अवृक्थाः	अवृजाथाम्	अवृग्ध्वम्
I	वृजे	वृज्वहे	वृज्महे	अवृजि	अवृज्वहि	अवृज्महि

---

* विद् with सम् takes आत्मनेपद when the 3rd Person Plural termination has optionally र् added to it; as संविद्रते.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Imperative.			*Potential.*		
III	वृक्ताम्	वृजाताम्	वृजताम्	वृजीत	वृजीयाताम्	वृजीरन्
II	वृक्ष्व	वृजाथाम्	वृग्ध्वम्	वृर्जीथाः	वृजीयाथाम्	वृजीध्वम्
I	वर्जै	वर्जावहै	वर्जामहै	वृजीय	वृजीवहि	वृजीमहि

शास् *to rule. P.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	शास्ति	शिष्टः	शासति	अशात्	अशिष्टाम्	अशासुः
II	शास्सि	शिष्ठः	शिष्ठ	अशात् / अशाः	अशिष्टम्	अशिष्ट
I	शास्मि	शिष्वः	शिष्मः	अशासम्	अशिष्व	अशिष्म
	Imperative.			*Potential.*		
III	शास्तु	शिष्टाम्	शासतु	शिष्यात्	शिष्याताम्	शिष्युः
II	शाधि	शिष्टम्	शिष्ट	शिष्याः	शिष्यातम्	शिष्यात
I	शासानि	शासाव	शासाम	शिष्याम्	शिष्याव	शिष्याम

शी *to lie down. A.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	शेते	शयाते	शेरते	अशेत	अशयाताम्	अशेरत
II	शेषे	शयाथे	शेध्वे	अशेथाः	अशयाथाम्	अशेध्वम्
I	शये	शेवहे	शेमहे	अशयि	अशेवहि	अशेमहि
	Imperative.			*Potential.*		
III	शेताम्	शयाताम्	शेरताम्	शयीत	शयीयाताम्	शयीरन्
II	शेष्व	शयाथाम्	शेध्वम्	शयीथाः	शयीयाथाम्	शयीध्वम्
I	शयै	शयावहै	शयामहै	शयीय	शयीवहि	शयीमहि

सू *to give birth. A.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	सूते	सुवाते	सुवते	असूत	असुवाताम्	असुवत
II	सूषे	सुवाथे	सूध्वे	असूथाः	असुवाथाम्	असूध्वम्
I	सुवे	सूवहे	सूमहे	असुवि	असूवहि	असूमहि
	Imperative.			*Potential.*		
III	सूताम्	सुवाताम्	सुवताम्	सुवीत	सुवीयाताम्	सुवीरन्
II	सूष्व	सुवाथाम्	सूध्वम्	सुवीथाः	सुवीयाथाम्	सुवीध्वम्
I	सुवै	सुवावहै	सुवामहै	सुवीय	सुवीवहि	सुवीमहि

* स्तु *to praise.* P. A.

Present.

	P. S.	P. D.	P. P.	A. S.	A. D.	A. P.
III	स्तौति / स्तवीति	स्तुतः / स्तुवीतः	स्तुवन्ति	स्तुते / स्तुवीते	स्तुवाते	स्तुवते
II	स्तौषि / स्तवीषि	स्तुथः / स्तुवीथः	स्तुथ / स्तुवीथ	स्तुषे / स्तुवीषे	स्तुवाथे	स्तुध्वे / स्तुवीध्वे
I	स्तौमि / स्तवीमि	स्तुवः / स्तुवीवः	स्तुमः / स्तुवीमः	स्तुवे	स्तुवहे / स्तुवीवहे	स्तुमहे / स्तुवीमहे

Imperfect.

	P. S.	P. D.	P. P.	A. S.	A. D.	A. P.
III	अस्तौत् / अस्तवीत्	अस्तुताम् / अस्तुवीताम्	अस्तुवन्	अस्तुत / अस्तुवीत	अस्तुवाताम्	अस्तुवत
II	अस्तौः / अस्तवीः	अस्तुतम् / अस्तुवीतम्	अस्तुत / अस्तुवीत	अस्तुथाः / अस्तुवीथाः	अस्तुवाथाम्	अस्तुध्वम् / अस्तुवीध्वम्
I	अस्तवम्	अस्तुव / अस्तुवीव	अस्तुम / अस्तुवीम	अस्तुवि	अस्तुवहि / अस्तुवीवहि	अस्तुमहि / अस्तुवीमहि

Imperative.

	P. S.	P. D.	P. P.	A. S.	A. D.	A. P.
III	स्तौतु / स्तवीतु	स्तुताम् / स्तुवीताम्	स्तुवन्तु	स्तुताम् / स्तुवीताम्	स्तुवाताम्	स्तुवताम्
II	स्तुहि / स्तुवीहि	स्तुतम् / स्तुवीतम्	स्तुत / स्तुवीत	स्तुष्व / स्तुवीष्व	स्तुवाथाम्	स्तुध्वम् / स्तुवीध्वम्
I	स्तवानि	स्तवाव	स्तवाम	स्तवै	स्तवावहै	स्तवामहै

Potential.

	P. S.	P. D.	P. P.	A. S.	A. D.	A. P.
III	स्तुयात् / स्तुवीयात्	स्तुयाताम् / स्तुवीयाताम्	स्तुयुः / स्तुवीयुः	स्तुवीत	स्तुवीयाताम्	स्तुवीरन्
II	स्तुयाः / स्तुवीयाः	स्तुयातम् / स्तुवीयातम्	स्तुयात / स्तुवीयात	स्तुवीथाः	स्तुवीयाथाम्	स्तुवीध्वम्
I	स्तुयाम् / स्तुवीयाम्	स्तुयाव / स्तुवीयाव	स्तुयाम / स्तुवीयाम	स्तुवीय	स्तुवीवहि	स्तुवीमहि

† हन् *to kill.* P.

	Present. S.	D.	P.	*Imperfect.* S.	D.	P.
III	हन्ति	हतः	घ्नन्ति	अहन्	अहताम्	अघ्नन्
II	हंसि	हथः	हथ	अहन्	अहतम्	अहत
I	हन्मि	हन्वः	हन्मः	अहनम्	अहन्व	अहन्म

---

* तु and रु are conjugated like स्तु.

† हन् with आ takes आत्मनेपद when ह is the base before weak terminations beginning with a consonant except a nasal or a semi-vowel and घ्न् before weak terminations beginning with a vowel; as आ-हते; आ-घ्नाते; आ-घ्नते, &c.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		Imperative.			*Potential.*	
III	हन्तु	हताम्	घ्नन्तु	हन्यात्	हन्याताम्	हन्युः
II	जहि	हतम्	हत	हन्याः	हन्यातम्	हन्यात
I	हनानि	हनाव	हनाम	हन्याम्	हन्याव	हन्याम

हु to conceal. A.

		Present.			*Imperfect.*	
III	हुते	हुवाते	हुवते	अहुत	अहुवाताम्	अहुवत
II	हुषे	हुवाथे	हुध्वे	अहुथाः	अहुवाथाम्	अहुध्वम्
I	हुवे	हुवहे	हुमहे	अहुवि	अहुवहि	अहुमहि
		Imperative.			*Potential.*	
III	हुताम्	हुवाताम्	हुवताम्	हुवीत	हुवीयाताम्	हुवीरन्
II	हुष्व	हुवाथाम्	हुध्वम्	हुवीथाः	हुवीयाथाम्	हुवीध्वम्
I	हवै	हवावहै	हवामहै	हुवीय	हुवीवहि	हुवीमहि

Third Conjugation.

The roots of the third conjugation also are more irregular than those of the 2nd. The root takes reduplication, rules of which perplex the memory of young students. The * rules of reduplication are very necessary to know the forms of some of the non-conjugational tenses and to form derivative verbs such as Desideratives, Frequentatives, &c., but they are of very little use in conjugating verbs of the 3rd Conj. if the correct forms of the conjugational tenses are learnt by heart.

ऋ to go.

		Present.			*Imperfect.*	
III	इयर्ति	इयृतः	इय्रति	ऐयः	ऐयृताम्	ऐयरुः
II	इयर्षि	इयृथः	इयृथ	ऐयः	ऐयृतम्	ऐयृत
I	इयर्मि	इयृवः	इयृमः	ऐयरम्	ऐयृव	ऐयृम
		Imperative.			*Potential.*	
III	इयर्तु	इयृताम्	इय्रतु	इयृयात्	इयृयाताम्	इयृयुः
II	इयृहि	इयृतम्	इयृत	इयृयाः	इयृयातम्	इयृयात
I	इयराणि	इयराव	इयराम	इयृयाम्	इयृयाव	इयृयाम

* These rules are given in the treatment of the Perfect; Part II.

दा *to give.* *P. A.*

Present.

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
	P.			A.		
III	ददाति	दत्तः	ददति	दत्ते	ददाते	ददते
II	ददासि	दत्थः	दत्थ	दत्से	ददाथे	दद्ध्वे
I	ददामि	दद्वः	दद्मः	ददे	दद्वहे	दद्महे

Imperfect.

III	अददात्	अदत्ताम्	अददुः	अदत्त	अददाताम्	अददत
II	अददाः	अदत्तम्	अदत्त	अदत्थाः	अददाथाम्	अदद्ध्वम्
I	अददाम्	अदद्व	अदद्म	अददि	अदद्वहि	अदद्महि

Imperative.

III	ददातु	दत्ताम्	ददतु	दत्ताम्	ददाताम्	ददताम्
II	देहि	दत्तम्	दत्त	दत्स्व	ददाथाम्	दद्ध्वम्
I	ददानि	ददाव	ददाम	ददै	ददावहै	ददामहै

Potential.

III	दद्यात्	दद्याताम्	दद्युः	ददीत	ददीयाताम्	ददीरन्
II	दद्याः	दद्यातम्	दद्यात	ददीथाः	ददीयाथाम्	ददीध्वम्
I	दद्याम्	दद्याव	दद्याम	ददीय	ददीवहि	ददीमहि

धा *to put.* *P. A.*

Present.

III	दधाति	धत्तः	दधति	धत्ते	दधाते	दधते
II	दधासि	धत्थः	धत्थ	धत्से	दधाथे	धद्ध्वे
I	दधामि	दध्वः	दध्मः	दधे	दध्वहे	दध्महे

Imperfect.

III	अदधात्	अधत्ताम्	अदधुः	अधत्त	अदधाताम्	अदधत
II	अदधाः	अधत्तम्	अधत्त	अधत्थाः	अदधाथाम्	अधद्ध्वम्
I	अदधाम्	अदध्व	अदध्म	अदधि	अदध्वहि	अदध्महि

Imperative.

III	दधातु	धत्ताम्	दधतु	धत्ताम्	दधाताम्	दधताम्
II	धेहि	धत्तम्	धत्त	धत्स्व	दधाथाम्	धद्ध्वम्
I	दधानि	दधाव	दधाम	दधै	दधावहै	दधामहै

Potential.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		P.			A.	
III	रुन्ध्यात्	रुन्ध्याताम्	रुन्ध्युः	रुन्धीत	रुन्धीयाताम्	रुन्धीरन्
II	रुन्ध्याः	रुन्ध्यातम्	रुन्ध्यात	रुन्धीथाः	रुन्धीयाथाम्	रुन्धीध्वम्
I	रुन्ध्याम्	रुन्ध्याव	रुन्ध्याम	रुन्धीय	रुन्धीवहि	रुन्धीमहि

* निज् *to purify.*

Present.

III	नेनेक्ति	नेनिक्तः	नेनिजति	नेनिक्ते	नेनिजाते	नेनिजते
II	नेनेक्षि	नेनिक्थः	नेनिक्थ	नेनिक्षे	नेनिजाथे	नेनिग्ध्वे
I	नेनेज्मि	नेनिज्वः	नेनिज्मः	नेनिजे	नेनिज्वहे	नेनिज्महे

Imperfect.

III	अनेनेक्	अनेनिक्ताम्	अनेनिजुः	अनेनिक्त	अनेनिजाताम्	अनेनिजत
II	अनेनेक्	अनेनिक्तम्	अनेनिक्त	अनेनिक्थाः	अनेनिजाथाम्	अनेनिग्ध्वम्
I	अनेनिजम्	अनेनिज्व	अनेनिज्म	अनेनिजि	अनेनिज्वहि	अनेनिज्महि

Imperative.

III	नेनेक्तु	नेनिक्ताम्	नेनिजतु	नेनिक्ताम्	नेनिजाताम्	नेनिजताम्
II	नेनिग्धि	नेनिक्तम्	नेनिक्त	नेनिक्ष्व	नेनिजाथाम्	नेनिग्ध्वम्
I	नेनिजानि	नेनिजाव	नेनिजाम	नेनिजै	नेनिजावहै	नेनिजामहै

Potential.

III	नेनिज्यात्	नेनिज्याताम्	नेनिज्युः	नेनिजीत	नेनिजीयाताम्	नेनिजीरन्
II	नेनिज्याः	नेनिज्यातम्	नेनिज्यात	नेनिजीथाः	नेनिजीयाथाम्	नेनिजीध्वम्
I	नेनिज्याम्	नेनिज्याव	नेनिज्याम	नेनिजीय	नेनिजीवहि	नेनिजीमहि

पृ *to fill. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	पिपर्ति	पिपृतः	पिप्रति	अपिपः	अपिपृताम्	अपिपरुः
II	पिपर्षि	पिपृथः	पिपृथ	अपिपः	अपिपृतम्	अपिपृत
I	पिपर्मि	पिपृवः	पिपृमः	अपिपरम्	अपिपृव	अपिपृम

	Imperative.			*Potential.*		
III	पिपर्तु	पिपृताम्	पिप्रतु	पिपृयात्	पिपृयाताम्	पिपृयुः
II	पिपृहि	पिपृतम्	पिपृत	पिपृयाः	पिपृयातम्	पिपृयात
I	पिपराणि	पिपराव	पिपराम	पिपृयाम्	पिपृयाव	पिपृयाम

पॄ *to fill. P.*

III	पिपर्ति	†पिपूर्तः	पिपुरति	अपिपः	अपिपूर्ताम्	अपिपरुः
II	पिपर्षि	पिपूर्थः	पिपूर्थ	अपिपः	अपिपूर्तम्	अपिपूर्त
I	पिपर्मि	पिपूर्वः	पिपूर्मः	अपिपरम्	अपिपूर्व	अपिपूर्म

---

* विज् to separate is conjugated like निज्. † See note † page 6.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		Imperative.			*Potential.*	
III	पिपर्तु	पिपूर्ताम्	पिपुरतु	पिपूर्यात्	पिपूर्याताम्	पिपूर्युः
II	पिपूर्हि	पिपूर्तम्	पिपूर्त	पिपूर्याः	पिपूर्यातम्	पिपूर्यात
I	पिपराणि	पिपराव	पिपराम	पिपूर्याम्	पिपूर्याव	पिपूर्याम

भी to fear. P.

	Present.			*Imperfect.*		
III	बिभेति	बिभीतः बिभितः	बिभ्यति	अबिभेत्	अबिभीताम् अबिभिताम्	अबिभयुः
II	बिभेषि	बिभीथः बिभिथः	बिभीथ बिभिथ	अबिभेः	अबिभीतम् अबिभितम्	अबिभीत अबिभित
I	बिभेमि	बिभीवः बिभिवः	बिभीमः बिभिमः	अबिभयम्	अबिभीव अबिभिव	अबिभीम अबिभिम

	Imperative.			*Potential.*		
III	बिभेतु	बिभीताम् बिभिताम्	बिभ्यतु	बिभीयात् बिभियात्	बिभीयाताम् बिभियाताम्	बिभीयुः बिभियुः
II	बिभीहि बिभिहि	बिभीतम् बिभितम्	बिभीत बिभित	बिभीयाः बिभियाः	बिभीयातम् बिभियातम्	बिभीयात बिभियात
I	बिभयानि	बिभयाव	बिभयाम	बिभीयाम् बिभियाम्	बिभीयाव बिभियाव	बिभीयाम बिभियाम

भृ to bear. P. A.

	P.		*Present.*		A.	
III	बिभर्ति	बिभृतः	बिभ्रति	बिभृते	बिभ्राते	बिभ्रते
II	बिभर्षि	बिभृथः	बिभृथ	बिभृषे	बिभ्राथे	बिभृध्वे
I	बिभर्मि	बिभृवः	बिभृमः	बिभ्रे	बिभृवहे	बिभृमहे
			Imperfect.			
III	अबिभः	आबिभृताम्	आबिभरुः	आबिभृत	अबिभ्राताम्	आबिभ्रत
II	अबिभः	आबिभृतम्	अबिभृत	आबिभृथाः	आबिभ्राथाम्	आबिभृध्वम्
I	आबिभरम्	आबिभृव	आबिभृम	आबिभ्रि	आबिभृवहि	आबिभृमहि
			Imperative.			
III	बिभर्तु	बिभृताम्	बिभ्रतु	बिभृताम्	बिभ्राताम्	बिभ्रताम्
II	बिभृहि	बिभृतम्	बिभृत	बिभृष्व	बिभ्राथाम्	बिभृध्वम्
I	बिभराणि	बिभराव	बिभराम	बिभरै	बिभरावहै	बिभरामहै

Potential.

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
III	बिभृयात्	बिभृयाताम्	बिभृयुः	बिभ्रीत	बिभ्रीयाताम्	बिभ्रीरन्
II	बिभृयाः	बिभृयातम्	बिभृयात	बिभ्रीथाः	बिभ्रीयाथाम्	बिभ्रीध्वम्
I	बिभृयाम्	बिभृयाव	बिभृयाम	बिभ्रीय	बिभ्रीवहि	बिभ्रीमहि

मा *to measure.* *A.*

Present. — *Imperfect.*

III	मिमीते	मिमाते	मिमते	अमिमीत	अमिमाताम्	अमिमत
II	मिमीषे	मिमाथे	मिमीध्वे	अमिमीथाः	अमिमाथाम्	अमिमीध्वम्
I	मिमे	मिमीवहे	मिमीमहे	अमिमि	अमिमीवहि	अमिमीमहि

Imperative. — *Potential.*

III	मिमीताम्	मिमाताम्	मिमताम्	मिमीत	मिमीयाताम्	मिमीरन्
II	मिमीष्व	मिमाथाम्	मिमीध्वम्	मिमीथाः	मिमीयाथाम्	मिमीध्वम्
I	मिमै	मिमावहै	मिमामहै	मिमीय	मिमीवहि	मिमीमहि

विष् *to pervade.* *P. A.*

Present.

	P.			**A.**		
III	वेवेष्टि	वेविष्टः	वेविषति	वेविष्टे	वेविषाते	वेविषते
II	वेवेक्षि	वेविष्ठः	वेविष्ठ	वेविक्षे	वेविषाथे	वेविड्ढ्वे
I	वेवेष्मि	वेविष्वः	वेविष्मः	वेविषे	वेविष्वहे	वेविष्महे

Imperfect.

III	अवेवेट्	अवेविष्टाम्	अवेविषुः	अवेविष्ट	अवेविषाताम्	अवेविषत
II	अवेवेट्	अवेविष्टम्	अवेविष्ट	अवेविष्ठाः	अवेविषाथाम्	अवेविड्ढ्वम्
I	अवेविषम्	अवेविष्व	अवेविष्म	अवेविषि	अवेविष्वहि	अवेविष्महि

Imperative.

III	वेवेष्टु	वेविष्टाम्	वेविषतु	वेविष्टाम्	वेविषाताम्	वेविषताम्
II	वेविड्ढि	वेविष्टम्	वेविष्ट	वेविक्ष्व	वेविषाथाम्	वेविड्ढ्वम्
I	वेविषाणि	वेविषाव	वेविषाम	वेविषै	वेविषावहै	वेविषामहै

Potential.

III	वेविष्यात्	वेविष्याताम्	वेविष्युः	वेविषीत	वेविषीयाताम्	वेविषीरन्
II	वेविष्याः	वेविष्यातम्	वेविष्यात	वेविषीथाः	वेविषीयाथाम्	वेविषीध्वम्
I	वेविष्याम्	वेविष्याव	वेविष्याम	वेविषीय	वेविषीवहि	वेविषीमहि

हा *to go.* *A.*

Present. — *Imperfect.*

III	जिहीते	जिहाते	जिहते	अजिहीत	अजिहाताम्	अजिहत
II	जिहीषे	जिहाथे	जिहीध्वे	अजिहीथाः	अजिहाथाम्	अजिहीध्वम्
I	जिहे	जिहीवहे	जिहीमहे	अजिहि	अजिहीवहि	अजिहीमहि

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Imperative.			*Potential.*		
III	जिहीताम्	जिहाताम्	जिहताम्	जिहीत	जिहीयाताम्	जिहीरन्
II	जिहीष्व	जिहाथाम्	जिहीध्वम्	जिहीथाः	जिहीयाथाम्	जिहीध्वम्
I	जिहै	जिहावहै	जिहामहै	जिहीय	जिहीवहि	जिहीमहि

हा *to abandon. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	जहाति	जहितः जहीतः	जहति	अजहात्	अजहिताम् अजहीताम्	अजहुः
II	जहासि	जहिथः जहीथः	जहिथ जहीथ	अजहाः	अजहितम् अजहीतम्	अजहित अजहीत
I	जहामि	जहिवः जहीवः	जहिमः जहीमः	अजहाम्	अजहिव अजहीव	अजहिम अजहीम

	Imperative.			*Potential.*		
III	जहातु	जहिताम् जहीताम्	जहतु	जह्यात्	जह्याताम्	जह्युः
II	जहाहि जहिहि जहीहि	जहितम् जहीतम्	जहित जहीत	जह्याः	जह्यातम्	जह्यात
I	जहानि	जहाव	जहाम	जह्याम्	जह्याव	जह्याम

हु *to sacrifice. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	जुहोति	जुहुतः	जुह्वति	अजुहोत्	अजुहुताम्	अजुहवुः
II	जुहोषि	जुहुथः	जुहुथ	अजुहोः	अजुहुतम्	अजुहुत
I	जुहोमि	जुहुवः	जुहुमः	अजुहवम्	अजुहुव	अजुहुम

	Imperative.			*Potential.*		
III	जुहोतु	जुहुताम्	जुह्वतु	जुहुयात्	जुहुयाताम्	जुहुयुः
II	जुहुधि	जुहुतम्	जुहुत	जुहुयाः	जुहुयाताम्	जुहुयात
I	जुहवानि	जुहवाव	जुहवाम	जुहुयाम्	जुहुयाव	जुहुयाम

ह्री *to blush. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	जिह्रेति	जिह्रीतः	जिह्रियति	अजिह्रेत्	अजिह्रीताम्	अजिह्रयुः
II	जिह्रेषि	जिह्रीथः	जिह्रीथ	अजिह्रेः	अजिह्रीतम्	अजिह्रीत
I	जिह्रेमि	जिह्रीवः	जिह्रीमः	अजिह्रयम्	अजिह्रीव	अजिह्रीम

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		Imperative.			*Potential.*	
III	जिह्रेतु	जिह्रीताम्	जिह्रियतु	जिह्रीयात्	जिह्रीयाताम्	जिह्रीयुः
II	जिह्रीहि	जिह्रीतम्	जिह्रीत	जिह्रीयाः	जिह्रीयातम्	जिह्रीयात
I	जिह्रयाणि	जिह्रयाव	जिह्रयाम	जिह्रीयाम्	जिह्रीयाव	जिह्रीयाम

Fifth and Eighth Conjugations.

नु and उ are added on to the roots of the 5th and 8th Conjugations respectively. The vowel उ of the conjugational sign is changed to ओ before strong terminations.

The उ when not preceded by a conjunct consonant is dropped optionally before व and म. It is changed to उव् before a vowel weak termination, if preceded by a conjunct consonant; and to व् in other cases.

Present Tense.

Parasmaipada. *Âtmanepada.*

5th Conjugation.

चि *to collect. P. A.*

III	चिनोति	चिनुतः	चिन्वन्ति	चिनुते	चिन्वाते	चिन्वते
II	चिनोषि	चिनुथः	चिनुथ	चिनुषे	चिन्वाथे	चिनुध्वे
I	चिनोमि	चिनुवः / चिन्वः	चिनुमः / चिन्मः	चिन्वे	चिनुवहे / चिन्वहे	चिनुमहे / चिन्महे

शक् *to be able.* अश् *to pervade.*

III	शक्नोति	शक्नुतः	शक्नुवन्ति	अश्नुते	अश्नुवाते	अश्नुवते
II	शक्नोषि	शक्नुथः	शक्नुथ	अश्नुषे	अश्नुवाथे	अश्नुध्वे
I	शक्नोमि	शक्नुवः	शक्नुमः	अश्नुवे	अश्नुवहे	अश्नुमहे

8th Conjugation.

तन् *to stretch.*

III	तनोति	तनुतः	तन्वन्ति	तनुते	तन्वाते	तन्वते
II	तनोषि	तनुथः	तनुथ	तनुषे	तन्वाथे	तनुध्वे
I	तनोमि	तनुवः / तन्वः	तनुमः / तन्मः	तन्वे	तनुवहे / तन्वहे	तनुमहे / तन्महे

S. D. P. S. D. P.

P. *Imperfect.* **A.**

5th Conjugation.

दु *to give pain.* — सु *to extract soma juice.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	अदुनोत्	अदुनुताम्	अदुन्वन्	असुनुत	असुन्वाताम्	असुन्वत
II	अदुनोः	अदुनुतम्	अदुनुत	असुनुथाः	असुन्वाथाम्	असुनुध्वम्
I	अदुनवम्	अदुनुव / अदुन्व	अदुनुम / अदुन्म	असुन्वि	असुनुवहि / असुन्वहि	असुनुमहि / असुन्महि

आप् *to obtain.* — अश् *to pervade.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	आप्नोत्	आप्नुताम्	आप्नुवन्	आश्नुत	आश्नुवाताम्	आश्नुवत
II	आप्नोः	आप्नुतम्	आप्नुत	आश्नुथाः	आश्नुवाथाम्	आश्नुध्वम्
I	आप्नवम्	आप्नुव	आप्नुम	आश्नुवि	आश्नुवहि	आश्नुमहि

8th Conjugation.

क्षण् *to wound.* — मन् *to mind.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	अक्षणोत्	अक्षणुताम्	अक्षण्वन्	अमनुत	अमन्वाताम्	अमन्वत
II	अक्षणोः	अक्षणुतम्	अक्षणुत	अमनुथाः	अमन्वाथाम्	अमनुध्वम्
I	अक्षणवम्	अक्षणुव / अक्षण्व	अक्षणुम / अक्षण्म	अमन्वि	अमनुवहि / अमन्वहि	अमनुमहि / अमन्महि

Imperative.

5th Conjugation.

हि *to send.* — वृ *to cover.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	हिनोतु	हिनुताम्	हिन्वन्तु	वृणुताम्	वृण्वाताम्	वृण्वताम्
II	हिनु	हिनुतम्	हिनुत	वृणुष्व	वृण्वाथाम्	वृणुध्वम्
I	हिनवानि	हिनवाव	हिनवाम	वृणवै	वृणवावहै	वृणवामहै

साध् *to accomplish.* — अश् *to pervade.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	साध्नोतु	साध्नुताम्	साध्नुवन्तु	अश्नुताम्	अश्नुवाताम्	अश्नुवताम्
II	साध्नुहि	साध्नुतम्	साध्नुत	अश्नुष्व	अश्नुवाथाम्	अश्नुध्वम्
I	साध्नवानि	साध्नवाव	साध्नवाम	अश्नवै	अश्नवावहै	अश्नवामहै

8th Conjugation.

क्षिण् *to wound.* — वन् *to beg.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	क्षिणोतु	क्षिणुताम्	क्षिण्वन्तु	वनुताम्	वन्वाताम्	वन्वताम्
II	क्षिणु	क्षिणुतम्	क्षिणुत	वनुष्व	वन्वाथाम्	वनुध्वम्
I	क्षिणवानि	क्षिणवाव	क्षिणवाम	वनवै	वनवावहै	वनवामहै

	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*

Potential Mood.

5th Conjugation.

स्तृ *to cover.*

III	स्तृणुयात्	स्तृणुयाताम्	स्तृणुयुः	स्तृण्वीत	स्तृण्वीयाताम्	स्तृण्वीरन्
II	स्तृणुयाः	स्तृणुयातम्	स्तृणुयात	स्तृण्वीथाः	स्तृण्वीयाथाम्	स्तृण्वीध्वम्
I	स्तृणुयाम्	स्तृणुयाव	स्तृणुयाम	स्तृण्वीय	स्तृण्वीवहि	स्तृण्वीमहि

धृष् *to challenge.* अश् *to pervade.*

III	धृष्णुयात्	धृष्णुयाताम्	धृष्णुयुः	अश्नुवीत	अश्नुवीयाताम्	अश्नुवीरन्
II	धृष्णुयाः	धृष्णुयातम्	धृष्णुयात	अश्नुवीथाः	अश्नुवीयाथाम्	अश्नुवीध्वम्
I	धृष्णुयाम्	धृष्णुयाव	धृष्णुयाम	अश्नुवीय	अश्नुवीवहि	अश्नुवीमहि

8th Conjugation.

तन् *to stretch.*

III	तनुयात्	तनुयाताम्	तनुयुः	तन्वीत	तन्वीयाताम्	तन्वीरन्
II	तनुयाः	तनुयातम्	तनुयात	तन्वीथाः	तन्वीयाथाम्	तन्वीध्वम्
I	तनुयाम्	तनुयाव	तनुयाम	तन्वीय	तन्वीवहि	तन्वीमहि

The root कृ to do P. A. belonging to the 8th conjugation is irregular; we shall conjugate it throughout.

P. कृ *to do. P. A.* **A.**

Present.

III	करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति	कुरुते	कुर्वाते	कुर्वते
II	करोषि	कुरुथः	कुरुथ	कुरुषे	कुर्वाथे	कुरुध्वे
I	करोमि	कुर्वः	कुर्मः	कुर्वे	कुर्वहे	कुर्महे

Imperfect.

III	अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्	अकुरुत	अकुर्वाताम्	अकुर्वत
II	अकरोः	अकुरुतम्	अकुरुत	अकुरुथाः	अकुर्वाथाम्	अकुरुध्वम्
I	अकरवम्	अकुर्व	अकुर्म	अकुर्वि	अकुर्वहि	अकुर्महि

Imperative.

III	करोतु	कुरुताम्	कुर्वन्तु	कुरुताम्	कुर्वाताम्	कुर्वताम्
II	कुरु	कुरुतम्	कुरुत	कुरुष्व	कुर्वाथाम्	कुरुध्वम्
I	करवाणि	करवाव	करवाम	करवै	करवावहै	करवामहै

Potential.

III	कुर्यात्	कुर्याताम्	कुर्युः	कुर्वीत	कुर्वीयाताम्	कुर्वीरन्
II	कुर्याः	कुर्यातम्	कुर्यात	कुर्वीथाः	कुर्वीयाथाम्	कुर्वीध्वम्
I	कुर्याम्	कुर्याव	कुर्याम	कुर्वीय	कुर्वीवहि	कुर्वीमहि

Seventh Conjugation.

In the Seventh Conjugation न is inserted between the last vowel and the final consonant of a root. The न loses its अ before weak terminations.

The original nasal of a root is dropped.

S. *D.* *P.* *S.* *D.* *P.*

P. अञ्ज् *to anoint.* **A.**

	Present.			*Imperfect.*		
III	अनक्ति	अङ्क्तः	अञ्जन्ति	आनक्	आङ्क्ताम्	आञ्जन्
II	अनक्षि	अङ्क्थः	अङ्क्थ	आनक्	आङ्क्तम्	आङ्क्त
I	अनज्मि	अञ्ज्वः	अञ्ज्मः	आनजम्	आञ्ज्व	आञ्ज्म
	Imperative.			*Potential.*		
III	अनक्तु	अङ्क्ताम्	अञ्जन्तु	अञ्ज्यात्	अञ्ज्याताम्	अञ्ज्युः
II	अङ्ग्धि	अङ्क्तम्	अङ्क्त	अञ्ज्याः	अञ्ज्यातम्	अञ्ज्यात
I	अनजानि	अनजाव	अनजाम	अञ्ज्याम्	अञ्ज्याव	अञ्ज्याम

इन्ध् *to kindle. A.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	इन्द्धे	इन्धाते	इन्धते	ऐन्द्ध	ऐन्धाताम्	ऐन्धत
II	इन्त्से	इन्धाथे	इन्द्ध्वे	ऐन्द्धाः	ऐन्धाथाम्	ऐन्द्ध्वम्
I	इन्धे	इन्ध्वहे	इन्ध्महे	ऐन्धि	ऐन्ध्वहि	ऐन्ध्महि
	Imperative.			*Potential.*		
III	इन्द्धाम्	इन्धाताम्	इन्धताम्	इन्धीत	इन्धीयाताम्	इन्धीरन्
II	इन्त्स्व	इन्धाथाम्	इन्द्ध्वम्	इन्धीथाः	इन्धीयाथाम्	इन्धीध्वम्
I	इनधै	इनधावहै	इनधामहै	इन्धीय	इन्धीवहि	इन्धीमहि

उन्द्. *to be wet. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	उनत्ति	उन्त्तः	उन्दन्ति	औनत्	औन्त्ताम्	औन्दन्
II	उनत्सि	उन्त्थः	उन्त्थ	औनत्	औन्त्तम्	औन्त्त
I	उनद्मि	उन्द्वः	उन्द्मः	औनदम्	औन्द्व	औन्द्म
	Imperative.			*Potential.*		
III	उनत्तु	उन्त्ताम्	उन्दन्तु	उन्द्यात्	उन्द्याताम्	उन्द्युः
II	उन्द्धि	उन्त्तम्	उन्त्त	उन्द्याः	उन्द्यातम्	उन्द्यात
I	उनदानि	उनदाव	उनदाम	उन्द्याम्	उन्द्याव	उन्द्याम

* तृह् *to kill. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	तृणेढि	तृण्ढः	तृंहन्ति	अतृणेट्	अतृण्ढाम्	अतृंहन्
II	तृणेक्षि	तृण्ढः	तृण्ढ	अतृणेट्	अतृण्ढम्	अतृण्ढ
I	तृणेह्मि	तृंह्वः	तृंह्मः	अतृणहम्	अतृंह्व	अतृंह्म

* This root is irregular in the case of consonantal strong terminations ने is inserted instead of न.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Imperative.			*Potential.*		
III	तृणेढु	तृण्ढाम्	तृंहन्तु	तृंह्यात्	तृंह्याताम्	तृंह्युः
II	तृण्ढि	तृण्ढम्	तृण्ढ	तृंह्याः	तृंह्यातम्	तृंह्यात
I	तृणहानि	तृणहाव	तृणहाम	तृंह्याम्	तृंह्याव	तृंह्याम

* पिष् *to grind. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	पिनष्टि	पिंष्टः	पिंषन्ति	अपिनट्	अपिंष्टाम्	अपिंषन्
II	पिनक्षि	पिंष्ठः	पिंष्ठ	अपिनट्	अपिंष्टम्	अपिंष्ट
I	पिनष्मि	पिंष्वः	पिंष्मः	अपिनषम्	अपिंष्व	अपिंष्म
	Imperative.			*Potential.*		
III	पिनष्टु	पिंष्टाम्	पिंषन्तु	पिंष्यात्	पिंष्याताम्	पिंष्युः
II	पिण्ड्ढि	पिंष्टम्	पिंष्ट	पिंष्याः	पिंष्यातम्	पिंष्यात
I	पिनषाणि	पिनषाव	पिनषाम	पिंष्याम्	पिंष्याव	पिंष्याम

† भिद् *to break. P. A.*

Present.

	P.			A.		
III	भिनत्ति	भिन्त्तः	भिन्दन्ति	भिन्त्ते	भिन्दाते	भिन्दते
II	भिनत्सि	भिन्त्थः	भिन्त्थ	भिन्त्से	भिन्दाथे	भिन्द्ध्वे
I	भिनद्मि	भिन्द्वः	भिन्द्मः	भिन्दे	भिन्द्वहे	भिन्द्महे
			Imperfect.			
III	अभिनत्	अभिन्त्ताम्	अभिन्दन्	अभिन्त्त	अभिन्दाताम्	अभिन्दत
II	अभिनत्	अभिन्त्तम्	अभिन्त्त	अभिन्त्थाः	अभिन्दाथाम्	अभिन्द्ध्वम्
I	अभिनदम्	अभिन्द्व	अभिन्द्म	अभिन्दि	अभिन्द्वहि	अभिन्द्महि
			Imperative.			
III	भिनत्तु	भिन्त्ताम्	भिन्दन्तु	भिन्त्ताम्	भिन्दाताम्	भिन्दताम्
II	भिन्द्धि	भिन्त्तम्	भिन्त्त	भिन्त्स्व	भिन्दाथाम्	भिन्द्ध्वम्
I	भिनदानि	भिनदाव	भिनदाम	भिनदै	भिनदावहै	भिनदामहै
			Potential.			
III	भिन्द्यात्	भिन्द्याताम्	भिन्द्युः	भिन्दीत	भिन्दीयाताम्	भिन्दीरन्
II	भिन्द्याः	भिन्द्यातम्	भिन्द्यात	भिन्दीथाः	भिन्दीयाथाम्	भिन्दीध्वम्
I	भिन्द्याम्	भिन्द्याव	भिन्द्याम	भिन्दीय	भिन्दीवहि	भिन्दीमहि

* शिष to distinguish, is conjugated like पिष्.

† क्षुद् P. A, छिद् P. A. छृद् P. A, कृत् P. तृद् P. A, खिद् A, विद् P. A. are conjugated like भिद्.

* युज् *to join. P. A.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		P.	*Present.*		A.	
III	युनक्ति	युङ्क्तः	युञ्जन्ति	युङ्क्ते	युञ्जाते	युञ्जते
II	युनक्षि	युङ्क्थः	युङ्क्थ	युङ्क्षे	युञ्जाथे	युङ्ग्ध्वे
I	युनज्मि	युञ्ज्वः	युञ्ज्मः	युञ्जे	युञ्ज्वहे	युञ्ज्महे
			Imperfect.			
III	अयुनक्	अयुङ्क्ताम्	अयुञ्जन्	अयुङ्क्त	अयुञ्जाताम्	अयुञ्जत
II	अयुनक्	अयुङ्क्तम्	अयुङ्क्त	अयुङ्क्थाः	अयुञ्जाथाम्	अयुङ्ग्ध्वम्
I	अयुनजम्	अयुञ्ज्व	अयुञ्ज्म	अयुञ्जि	अयुञ्ज्वहि	अयुञ्ज्महि
			Imperative.			
III	युनक्तु	युङ्क्ताम्	युञ्जन्तु	युङ्क्ताम्	युञ्जाताम्	युञ्जताम्
II	युङ्ग्धि	युङ्क्तम्	युङ्क्त	युङ्क्ष्व	युञ्जाथाम्	युङ्ग्ध्वम्
I	युनजानि	युनजाव	युनजाम	युनजै	युनजावहै	युनजामहै
			Potential.			
III	युञ्ज्यात्	युञ्ज्याताम्	युञ्ज्युः	युञ्जीत	युञ्जीयाताम्	युञ्जीरन्
II	युञ्ज्याः	युञ्ज्यातम्	युञ्ज्यात	युञ्जीथाः	युञ्जीयाथाम्	युञ्जीध्वम्
I	युञ्ज्याम्	युञ्ज्याव	युञ्ज्याम	युञ्जीय	युञ्जीवहि	युञ्जीमहि

रिच् *to evacuate. P. A.*

			Present.			
III	रिणक्ति	रिङ्क्तः	रिञ्चन्ति	रिङ्क्ते	रिञ्चाते	रिञ्चते
II	रिणक्षि	रिङ्क्थः	रिङ्क्थ	रिङ्क्षे	रिञ्चाथे	रिङ्ग्ध्वे
I	रिणच्मि	रिञ्च्वः	रिञ्च्मः	रिञ्चे	रिञ्च्वहे	रिञ्च्महे
			Imperfect.			
III	अरिणक्	अरिङ्क्ताम्	अरिञ्चन्	अरिङ्क्त	अरिञ्चाताम्	अरिञ्चत
II	अरिणक्	अरिङ्क्तम्	अरिङ्क्त	अरिङ्क्थाः	अरिञ्चाथाम्	अरिङ्ग्ध्वम्
I	अरिणचम्	अरिञ्च्व	अरिञ्च्म	अरिञ्चि	अरिञ्च्वहि	अरिञ्च्महि
			Imperative.			
III	रिणक्तु	रिङ्क्ताम्	रिञ्चन्तु	रिङ्क्ताम्	रिञ्चाताम्	रिञ्चताम्
II	रिङ्ग्धि	रिङ्क्तम्	रिङ्क्त	रिङ्क्ष्व	रिञ्चाथाम्	रिङ्ग्ध्वम्
I	रिणचानि	रिणचाव	रिणचाम	रिणचै	रिणचावहै	रिणचामहै

* भञ्ज् P., भुज् P., विज् P., वृज्, P. are conjugated like युज्.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		P.	*Potential.*		A.	
III	रिञ्च्यात्	रिञ्च्याताम्	रिञ्च्युः	रिञ्चीत	रिञ्चीयाताम्	रिञ्चीरन्
II	रिञ्च्याः	रिञ्च्यातम्	रिञ्च्यात	रिञ्चीथाः	रिञ्चीयाथाम्	रिञ्चीध्वम्
I	रिञ्च्याम्	रिञ्च्याव	रिञ्च्याम	रिञ्चीय	रिञ्चीवहि	रिञ्चीमहि

रुध् *to obstruct. P. A.*

Present.

III	रुणद्धि	रुन्द्धः	रुन्धन्ति	रुन्द्धे	रुन्धाते	रुन्धते
II	रुणत्सि	रुन्द्धः	रुन्द्ध	रुन्त्से	रुन्धाथे	रुन्द्ध्वे
I	रुणध्मि	रुन्ध्वः	रुन्ध्मः	रुन्धे	रुन्ध्वहे	रुन्ध्महे

Imperfect.

III	अरुणत्	अरुन्द्धाम्	अरुन्धन्	अरुन्द्ध	अरुन्धाताम्	अरुन्धत
II	{ अरुणत् / अरुणः }	अरुन्द्धम्	अरुन्द्ध	अरुन्द्धाः	अरुन्धाथाम्	अरुन्द्ध्वम्
I	अरुणधम्	अरुन्ध्व	अरुन्ध्म	अरुन्धि	अरुन्ध्वहि	अरुन्ध्महि

Imperative.

III	रुणद्धु	रुन्द्धाम्	रुन्धन्तु	रुन्द्धाम्	रुन्धाताम्	रुन्धताम्
II	रुन्द्धि	रुन्द्धम्	रुन्द्ध	रुन्त्स्व	रुन्धाथाम्	रुन्द्ध्वम्
I	रुणधानि	रुणधाव	रुणधाम	रुणधै	रुणधावहै	रुणधामहै

Potential.

III	रुन्ध्यात्	रुन्ध्याताम्	रुन्ध्युः	रुन्धीत	रुन्धीयाताम्	रुन्धारन्
II	रुन्ध्याः	रुन्ध्यातम्	रुन्ध्यात	रुन्धीथाः	रुन्धीयाथाम्	रुन्धीध्वम्
I	रुन्ध्याम्	रुन्ध्याव	रुन्ध्याम	रुन्धीय	रुन्धीवहि	रुन्धीमहि

हिंस् *to kill. P.*

	Present.			*Imperfect.*		
III	हिनस्ति	हिंस्तः	हिंसन्ति	अहिनत्	अहिंस्ताम्	अहिंसन्
II	हिनस्सि	हिंस्थः	हिंस्थ	{ अहिनत् / अहिनः }	अहिंस्तम्	अहिंस्त
I	हिनस्मि	हिंस्वः	हिंस्मः	अहिनसम्	अहिंस्व	अहिंस्म

	Imperative.			*Potential.*		
III	हिनस्तु	हिंस्ताम्	हिंसन्तु	हिंस्यात्	हिंस्याताम्	हिंस्युः
II	हिन्धि	हिंस्तम्	हिंस्त	हिंस्याः	हिंस्यानम्	हिंस्यात
I	हिनसानि	हिनसाव	हिनसाम	हिंस्याम्	हिंस्याव	हिंस्याम्

Ninth Conjugation.

In the 9th Conjugation ना is inserted between the root and the terminations. आ of the ना is dropped before weak terminations beginning with a vowel, and it is changed to ई before weak terminations beginning with a consonant.

Present tense.

मी *to destroy. P. A.*

	S. (P.)	D. (P.)	P. (P.)	S. (A.)	D. (A.)	P. (A.)
III	मीनाति	मीनीतः	मीनन्ति	मीनीते	मीनाते	मीनते
II	मीनासि	मीनीथः	मीनीथ	मीनीषे	मीनाथे	मीनीध्वे
I	मीनामि	मीनीवः	मीनीमः	मीने	मीनीवहे	मीनीमहे

Imperfect.

क्लिश् *to torture. P.* — क्री *to buy. A.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	अक्लिश्नात्	अक्लिश्नीताम्	अक्लिश्नन्	अक्रीणीत	अक्रीणाताम्	अक्रीणत
II	अक्लिश्नाः	अक्लिश्नीतम्	अक्लिश्नीत	अक्रीणीथाः	अक्रीणाथाम्	अक्रीणीध्वम्
I	अक्लिश्नाम्	अक्लिश्नीव	अक्लिश्नीम	अक्रीणि	अक्रीणीवहि	अक्रीणीमहि

Imperative.

अश् *to eat. P.* — प्री *to love. A.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	अश्नातु	अश्नीताम्	अश्नन्तु	प्रीणीताम्	प्रीणाताम्	प्रीणताम्
II	अशान *	अश्नीतम्	अश्नीत	प्रीणीष्व	प्रीणाथाम्	प्रीणीध्वम्
I	अश्नानि	अश्नाव	अश्नाम	प्रीणै	प्रीणावहै	प्रीणामहै

पू *to purify.*

	S.	D.	P.
III	पुनातु	पुनीताम्	पुनन्तु
II	पुनीहि	पुनीतम्	पुनीत
I	पुनानि	पुनाव	पुनाम

Potential.

क्षुभ् *to agitate. P.* — सि *to bind. A.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	क्षुभ्नीयात्†	क्षुभ्नीयाताम्	क्षुभ्नीयुः	सिनीत	सिनीयाताम्	सिनीरन्
II	क्षुभ्नीयाः	क्षुभ्नीयातम्	क्षुभ्नीयात	सिनीथाः	सिनीयाथाम्	सिनीध्वम्
I	क्षुभ्नीयाम्	क्षुभ्नीयाव	क्षुभ्नीयाम	सिनीय	सिनीवहि	सिनीमहि

Irregularities of the 9th Conjugation.

1. The penultimate nasal of a root is dropped before ना, as मथ्नाति, मथ्नीतः, मथ्नन्ति, &c., from मन्थ् to put together.

---

* *Vide* page 11.

† न् is not changed to ण् in the case of this root.

2. The letter ह् of the root ग्रह् is changed to ऋ as गृह्णाति.

3. The root ज्ञा, to know, assumes the form जा as जानाति.

4. The long vowel at the end of roots, री, ली, धू, पू, लू, जॄ, दॄ, पॄ, वॄ, स्तॄ, शॄ, गॄ, भॄ is shortened; as रिणाति, लिनाति, धुनाति &c.

5. ज्या to become old becomes जि, as जिनाति.

Voice प्रयोग.

There are three voices in Sanskrit. The active voice (कर्तरिप्रयोगः) as रामः वदति, कृष्णः फलं अत्ति, the passive voice (कर्मणिप्रयोगः) as कृष्णेन फलमद्यते and the impersonal form (भावेप्रयोगः) as हरिणा गम्यते. The transitive verbs are used in two voices, in the active and the passive, and intransitive verbs are used in two voices, in the active and impersonal forms. The forms given herein before are active; we shall briefly treat the passive and impersonal forms.

No conjugational distinction is observed in the passive and impersonal forms; all roots are to be considered as if they belong to one class, and consequently are conjugated in the same manner. य is added on to the root in conjugational tenses, Atmanepada terminations given in 4th, 5th, 6th, 7th pages, being appended.

नम् *to bend.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	Present.			*Imperfect.*		
III	नम्यते	नम्येते	नम्यन्ते	अनम्यत	अनम्येताम्	अनम्यन्त
II	नम्यसे	नम्येथे	नम्यध्वे	अनम्यथाः	अनम्येथाम्	अनम्यध्वम्
I	नम्ये	नम्यावहे	नम्यामहे	अनम्ये	अनम्यावहि	अनम्यामहि
	Imperative.			*Potential.*		
III	नम्यताम्	नम्येताम्	नम्यन्ताम्	नम्येत	नम्येयाताम्	नम्येरन्
II	नम्यस्व	नम्येथाम्	नम्यध्वम्	नम्येथाः	नम्येयाथाम्	नम्येध्वम्
I	नम्यै	नम्यावहै	नम्यामहै	नम्येय	नम्येवहि	नम्येमहि

NOTE.—We can safely say that the passive verbs are conjugated exactly like active atmanepada verbs belonging to the 4th conjugation.

Some roots assume peculiar forms before the य; we notice them here.

1. Roots ending in ऋ change their ऋ, if it is not preceded by a conjunct consonant, to रि as भृ to fill भ्रियते, and to अर् when preceded

by a conjunct consonant as स्मृ to remember स्मर्यते. The root ऋ to go is changed to अर् as अर्यते.

2. The ending ॠ is changed to ईर् as तॄ to cross तीर्यते; पॄ, पूर्यते*.

3. A short इ or उ at the end of a root becomes long; as जि to conquer जीयते, स्तु to praise स्तूयते.

4. The ending vowel of the roots, दा to give, धा to put, मा to measure, स्था to stand, गै to sing, पा to drink, हा to abandon, and सो to finish is changed to ई as दीयते, धीयते, मीयते, स्थीयते, गीयते, पीयते, हीयते, सीयते, &c.

† 5. The letter य in the roots यज्, व्यच्, व्यध्, and ज्या is changed to इ; र in the roots प्रच्छ्, व्रश्च्, भ्रस्ज्, and ग्रह् is changed to ऋ; and व in the roots वच्, वप्, वह्, वस्, वद्, वश्, स्वप्, and श्वि and वे in the roots श्वि, व्ये and ह्वे is changed to उ, as इज्यते, विच्यते, विध्यते, जीयते, पृच्छ्यते, वृश्च्यते, भृज्ज्यते, गृह्यते, उच्यते, उप्यते, उह्यते, उष्यते, उद्यते, उश्यते, सुप्यते, शूयते, ऊयते, हूयते, &c.

6. The penultimate nasal of roots, शंस्, ध्वंस्, स्रंस्, मन्थ्, कुञ्च्, लुञ्च्, भ्रंश्, भ्रंस्, स्यन्द्, स्वञ्ज्, स्कन्द्, सञ्ज्, दंश्, रञ्ज्, दम्भ्, गुम्फ्, इन्ध्, भञ्ज्, अञ्ज्, स्तम्भ्, बन्ध्, श्रन्थ्, मन्थ्, वञ्च्, and some others not important is dropped before य of the Passive; as शस्यते, ध्वस्यते, स्रस्यते, &c.

7. Roots of the tenth conjugation, vowels of which take a guṇa or a vriddhi substitute in the active voice, undergo the same change before the य of the Passive, as चुर् to steal, active चोरयति; Passive चोर्यते; तड् to beat ताडयति active, ताड्यते Passive.

8. The Passive of तन् is तन्यते or तायते.

9. The ई of the root शी is changed to अय् before य of the Passive; as शय्यते.

10. The Passive of शास् is शिष्यते.

---

* *Vide* page 6th Note †.

† The change of य्, व्, and र् to इ, उ and ऋ is called संप्रसारण in Sanskrit grammar.

A GUIDE

TO

SANSKRIT VERBS.

PART II.

Non-Conjugational Tenses.

GENERAL RULES.

I. In treating the Non-conjugational Tenses roots are divided into two groups; one is called Set, (सेट्) and the other is called Anit (अनिट्).

II. इ is prefixed to those terminations which begin with any consonant except य्, in the case of some roots; these are called Set (सेट्) and others are called Anit (अनिट्); there are others again which take इ optionally, and are therefore called Wet (वेट्).

III. Roots ending in ए, ऐ, and ओ change their final vowel to आ.

IV. अस् and ब्रू are not used in these tenses, but they take भू and वच् respectively to make up their forms. चक्ष् is used in the perfect only.

V. अय् is added to the roots of the tenth conjugation, before which a root undergoes the same changes as before the अय in the conjugational tenses.

VI. The roots गुप्, धूप्, विच्छ्, पण्, and पन् take आय optionally before the terminations of all these tenses. कम् takes अय optionally before which the penultimate अ takes वृद्धि.

VII. मि to throw मी to destroy and दी to perish, change their final vowel to आ before strong terminations and ली to attain does the same optionally.

The First and Second Futures and the Conditional.

Terminations of the First Future.

Anit.

	Parasmaipada.			*Âtmanepada.*		
	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
III	ता	तारौ	तारः	ता	तारौ	तारः
II	तासि	तास्थः	तास्थ	तासे	तासाथे	ताध्वे
I	तास्मि	तास्वः	तास्मः	ताहे	तास्वहे	तास्महे

Set.

III	इता	इतारौ	इतारः	इता	इतारौ	इतारः
II	इतासि	इतास्थः	इतास्थ	इतासे	इतासाथे	इताध्वे
I	इतास्मि	इतास्वः	इतास्मः	इताहे	इतास्वहे	इतास्महे

Terminations of the Second Future.

Anit.

	P.			A.		
	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
III	स्यति	स्यतः	स्यन्ति	स्यते	स्येते	स्यन्ते
II	स्यसि	स्यथः	स्यथ	स्यसे	स्येथे	स्यध्वे
I	स्यामि	स्यावः	स्यामः	स्ये	स्यावहे	स्यामहे

Set.

III	इष्यति	इष्यतः	इष्यन्ति	इष्यते	इष्येते	इष्यन्ते
II	इष्यसि	इष्यथः	इष्यथ	इष्यसे	इष्येथे	इष्यध्वे
I	इष्यामि	इष्यावः	इष्यामः	इष्ये	इष्यावहे	इष्यामहे

Terminations of the Conditional.

Anit.

III	स्यत्	स्यताम्	स्यन्	स्यत	स्येताम्	स्यन्त
II	स्यः	स्यतम्	स्यत	स्यथाः	स्येथाम्	स्यध्वम्
I	स्यम्	स्याव	स्याम	स्ये	स्यावहि	स्यामहि

Set.

III	इष्यत्	इष्यताम्	इष्यन्	इष्यत	इष्येताम्	इष्यन्त
II	इष्यः	इष्यतम्	इष्यत	इष्यथाः	इष्येथाम्	इष्यध्वम्
I	इष्यम्	इष्याव	इष्याम	इष्ये	इष्यावहि	इष्यामहि

All the above mentioned terminations are strong, therefore the final vowel and penultimate short vowel of a root takes its गुण subsititute before all of these.

The First Future.

Anit.

	Parasmaipada.			*Átmanepada.*		
	दा *to give.*			धा *to put.*		
III	दाता	दातारौ	दातारः	धाता	धातारौ	धातारः
II	दातासि	दातास्थः	दातास्थ	धातासे	धातासाथे	धाताध्वे
I	दातास्मि	दातास्वः	दातास्मः	धाताहे	धातास्वहे	धातास्महे

Set.

	P.			A.		
	S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
	पत् *to fall.*			वन्द् *to salute.*		
III	पतिता	पतितारौ	पतितारः	वन्दिता	वन्दितारौ	वन्दितारः
II	पतितासि	पतितास्थः	पतितास्थ	वन्दितासे	वन्दितासाथे	वन्दिताध्वे
I	पतितास्मि	पतितास्वः	पतितास्मः	वन्दिताहे	वन्दितास्वहे	वन्दितास्महे

The Second Future.

Anit.

	हा *to abandon.*			हा *to go.*		
III	हास्यति	हास्यतः	हास्यन्ति	हास्यते	हास्येते	हास्यन्ते
II	हास्यसि	हास्यथः	हास्यथ	हास्यसे	हास्येथे	हास्यध्वे
I	हास्यामि	हास्यावः	हास्यामः	हास्ये	हास्यावहे	हास्यामहे

Set.

	रक्ष् *to protect.*			कम्प् *to shake.*		
III	रक्षिष्यति	रक्षिष्यतः	रक्षिष्यन्ति	कम्पिष्यते	कम्पिष्येते	कम्पिष्यन्ते
II	रक्षिष्यसि	रक्षिष्यथः	रक्षिष्यथ	कम्पिष्यसे	कम्पिष्येथे	कम्पिष्यध्वे
I	रक्षिष्यामि	रक्षिष्यावः	रक्षिष्यामः	कम्पिष्ये	कम्पिष्यावहे	कम्पिष्यामहे

Conditional.

The augment अ *is prefixed to the root in this mood.*

Anit.

	पा *to drink.*			मा *to measure.*		
III	अपास्यत्	अपास्यताम्	अपास्यन्	अमास्यत	अमास्येताम्	अमास्यन्त
II	अपास्यः	अपास्यतम्	अपास्यत	अमास्यथाः	अमास्येथाम्	अमास्यध्वम्
I	अपास्यम्	अपास्याव	अपास्याम	अमास्ये	अमास्यावहि	अमास्यामहि

Set.

	गद् *to speak.*			वेप् *to tremble.*		
III	अगदिष्यत्	अगदिष्यताम्	अगदिष्यन्	अवेपिष्यत	अवेपिष्येताम्	अवेपिष्यन्त
II	अगदिष्यः	अगदिष्यतम्	अगदिष्यत	अवेपिष्यथाः	अवेपिष्येथाम्	अवेपिष्यध्वम्
I	अगदिष्यम्	अगदिष्याव	अगदिष्याम	अवेपिष्ये	अवेपिष्यावहि	अवेपिष्यामहि

In learning the forms of the non-conjugational tenses it is indispensably necessary for a student to know which roots are Seṭ and which Aniṭ. We shall, therefore, enumerate them here.

Roots ending in long ऊ and long ॠ and the roots यु (2nd conj.) रु, क्ष्णु, शी, स्नु, नु, क्षु, श्वि, डी, श्रि and वृ are Set, and all other monosyllabic roots ending in a vowel are Anit. Therefore the forms of the root भू to be, are भविता, भविष्यति, अभविष्यत्, but those of the root स्तु are स्तोता, स्तोष्यति, अस्तोष्यत्.

Roots having more than one syllable are Seṭ.

Among roots ending in a vowel a few roots are Seṭ; but contrary is the case with roots ending in a consonant. Among these there is a very small number (102) of Anit roots. We shall therefore enumerate them here, with the 3rd person singular of the 1st and 2nd futures and conditional.

	Roots.		First F. 3rd P. S.	Second F. 3rd P. S.	Conditional 3rd P. S.
Ending in क्	शक्	(5th conj.) to be able	शक्ता	शक्ष्यति	अशक्ष्यत्
Ending in च्	पच्	to cook	पक्ता	पक्ष्यति	अपक्ष्यत्
	मुच्	to leave	मोक्ता	मोक्ष्यति	अमोक्ष्यत्
	रिच्	to evacuate	रेक्ता	रेक्ष्यति	अरेक्ष्यत्
	वच्	to speak	वक्ता	वक्ष्यति	अवक्ष्यत्
	विच्	to separate	वेक्ता	वेक्ष्यति	अवेक्ष्यत्
	सिच्	to sprinkle	सेक्ता	सेक्ष्यति	असेक्ष्यत्
Ending in छ्	प्रच्छ्	to ask	प्रष्टा	प्रक्ष्यति	अप्रक्ष्यत्
Ending in ज्	त्यज्	to leave	त्यक्ता	त्यक्ष्यति	अत्यक्ष्यत्
	निज्	(3rd conj) to purify	नेक्ता	नेक्ष्यति	अनेक्ष्यत्
	भज्	to serve	भक्ता	भक्ष्यति	अभक्ष्यत्
	भञ्ज्	to break	भङ्क्ता	भङ्क्ष्यति	अभङ्क्ष्यत्
	भुज्	to enjoy	भोक्ता	भोक्ष्यति	अभोक्ष्यत्
	*भ्रस्ज्	to fry	भ्रष्टा भर्ष्टा	भ्रक्ष्यति भर्क्ष्यति	अभ्रक्ष्यत् अभर्क्ष्यत्
	मस्ज्	to sink	मङ्क्ता	मङ्क्ष्यति	अमङ्क्ष्यत्
	यज्	to worship	यष्टा	यक्ष्यति	अयक्ष्यत्
	युज्	to join	योक्ता	योक्ष्यति	अयोक्ष्यत्

* This root assumes two forms भ्रज्ज् and भर्ज् in all the non-conjugational tenses.

Ending in ज्	रुज्	to be afflicted with disease	रोक्ता	रोक्ष्यति	अरोक्ष्यत्
	रञ्ज्	to color	रङ्क्ता	रङ्क्ष्यति	अरङ्क्ष्यत्
	विज्	to separate (3rd conj.)	वेक्ता	वेक्ष्यति	अवेक्ष्यत्
	स्वञ्ज्	to embrace	स्वङ्क्ता	स्वङ्क्ष्यते	अस्वङ्क्ष्यत
	सञ्ज्	to adhere	सङ्क्ता	सङ्क्ष्यति	असङ्क्ष्यत्
	सृज्	to abandon	स्रष्टा*	स्रक्ष्यति*	अस्रक्ष्यत्*
Ending in द्	अद्	to eat	अत्ता	अत्स्यति	आत्स्यत्
	क्षुद्	to pound	क्षोत्ता	क्षोत्स्यति	अक्षोत्स्यत्
	खिद्	to be afflicted	खेत्ता	खेत्स्यति	अखेत्स्यत्
	छिद्	to cut	छेत्ता	छेत्स्यति	अछेत्स्यत्
	तुद्	to give pain	तोत्ता	तोत्स्यति	अतोत्स्यत्
	नुद्	to remove	नोत्ता	नोत्स्यति	अनोत्स्यत्
	पद्	to go (4th conj.)	पत्ता	पत्स्यते	अपत्स्यत
	भिद्	to split	भेत्ता	भेत्स्यति	अभेत्स्यत्
	विद्	to be (4th conj.) / ,, to know (7th conj.)	वेत्ता	वेत्स्यति	अवेत्स्यत्
	शद्	to cut	शत्ता	शत्स्यति	अशत्स्यत्
	सद्	to be weary	सत्ता	सत्स्यति	असत्स्यत्
	स्विद्	to perspire (4th conj.)	स्वेत्ता	स्वेत्स्यति	अस्वेत्स्यत्
	स्कन्द्	to go	स्कन्त्ता	स्कन्त्स्यति	अस्कन्त्स्यत्
	हद्	to evacuate	हत्ता	हत्स्यति	अहत्स्यत्
Ending in ध्	क्रुध्	to be angry	क्रोद्धा	क्रोत्स्यति	अक्रोत्स्यत्
	क्षुध्	to be hungry	क्षोद्धा	क्षोत्स्यति	अक्षोत्स्यत्
	बुध्	to know (4th conj.)	बोद्धा	भोत्स्यति†	अभोत्स्यत्†
	बन्ध्	to bind	बन्द्धा	भन्त्स्यति†	अभन्त्स्यत्†
	युध्	to fight	योद्धा	योत्स्यते	अयोत्स्यत
	रुध्	to obstruct	रोद्धा	रोत्स्यति	अरोत्स्यत्
	राध्	to accomplish	राद्धा	रात्स्यति	अरात्स्यत्
	व्यध्	to hurt	व्यद्धा	व्यत्स्यति	अव्यत्स्यत्
	शुध्	to be purified	शोद्धा	शोत्स्यति	अशोत्स्यत्
	साध्	to accomplish	साद्धा	सात्स्यति	असात्स्यत्
	सिध्	to be ready (4th conj.)	सेद्धा	सेत्स्यति	असेत्स्यत्

* The penultimate ऋ of सृज् and दृश् is changed to र before consonantal strong terminations of Non-conjugational Tenses.

† Roots beginning with ब्, ग्, द्, and ending with a fourth letter of a class, change their initial letters to the fourth letter of their class when followed by स्, ध्व्, or nothing.

En. न्	मन्	to think	मन्ता	मंस्यते	अमंस्यत
	हन्	to kill	हन्ता	*हनिष्यति	*अहनिष्यत्
Ending in प्	आप्	to obtain	आप्ता	आप्स्यति	आप्स्यत्
	क्षिप्	to throw	क्षेप्ता	क्षेप्स्यति	अक्षेप्स्यत्
	छुप्	to touch	छोप्ता	छोप्स्यति	अछोप्स्यत्
	तप्	to heat	तप्ता	तप्स्यति	अतप्स्यत्
	तिप्	to drop	तेप्ता	तेप्स्यति	अतेप्स्यत्
	तृप्	to be satisfied (4th conj.)	तर्प्ता	†तर्प्स्यति	†अतर्प्स्यत्
			त्रप्ता	त्रप्स्यति	अत्रप्स्यत्
	दृप्	to be proud (4th conj.)	†दर्प्ता	†दर्प्स्यति	†अदर्प्स्यत्
			द्रप्ता	द्रप्स्यति	अद्रप्स्यत्
	लिप्	to anoint	लेप्ता	लेप्स्यति	अलेप्स्यत्
	लुप्	to cut	लोप्ता	लोप्स्यति	अलोप्स्यत्
	वप्	to sow or cut	वप्ता	वप्स्यति	अवप्स्यत्
	शप्	to swear, curse	शप्ता	शप्स्यति	अशप्स्यत्
	स्वप्	to sleep	स्वप्ता	स्वप्स्यति	अस्वप्स्यत्
	सृप्	to move	सर्प्ता	†सर्प्स्यति	†असर्प्स्यत्
			स्रप्ता	स्रप्स्यति	अस्रप्स्यत्
En. भ्	यभ्	to cohabit	यब्धा	यप्स्यते	अयप्स्यत
	रभ्	to begin	रब्धा	रप्स्यते	अरप्स्यत
	लभ्	to get	लब्धा	लप्स्यते	अलप्स्यत
En. म्	गम्	to go	गन्ता	‡गमिष्यति	‡अगमिष्यत्
				संगंस्यते	समगंस्यत
	नम्	to bend	नन्ता	नंस्यति	अनंस्यत्
	यम्	to restrain	यन्ता	यंस्यति	अयंस्यत्
	रम्	to play	रन्ता	रंस्यते	अरंस्यत
Ending in श्	क्रुश्	to cry	क्रोष्टा	क्रोक्ष्यति	अक्रोक्ष्यत्
	दंश्	to bite	दंष्टा	दङ्क्ष्यति	अदङ्क्ष्यत्
	दिश्	to show	देष्टा	देक्ष्यति	अदेक्ष्यत्
	दृश्	to see	द्रष्टा	द्रक्ष्यति	अद्रक्ष्यत्
	मृश्	to think	मर्ष्टा	मर्क्ष्यति	अमर्क्ष्यत्
			म्रष्टा	म्रक्ष्यति	अम्रक्ष्यत्
	रिश्	to hurt	रेष्टा	रेक्ष्यति	अरेक्ष्यत्

* Anit roots ending in short ऋ and the root हन् take इ before स्य.

† Penultimate ऋ of Anit root is changed to र optionally before consonantal strong terminations.

‡ गम् with सम् takes Âtmanepada. Though Anit, it takes इ before terminations beginning with स in Parasmaipada.

Ending in श्	रुश्	to hurt	रोष्टा	रोक्ष्यति	अरोक्ष्यत्
	लिश्	to lessen	लेष्टा	लेक्ष्यति	अलेक्ष्यत्
	विश्	to enter	वेष्टा	वेक्ष्यति	अवेक्ष्यत्
	स्पृश्	to touch	स्पर्ष्टा / स्प्रष्टा	स्पर्क्ष्यति / स्प्रक्ष्यति	अस्पर्क्ष्यत् / अस्प्रक्ष्यत्
Ending in ष्	कृष्	to draw	कर्ष्टा / क्रष्टा	कर्क्ष्यति / क्रक्ष्यति	अकर्क्ष्यत् / अक्रक्ष्यत्
	त्विष्	to shine	त्वेष्टा	त्वेक्ष्यति	अत्वेक्ष्यत्
	तुष्	to be pleased	तोष्टा	तोक्ष्यति	अतोक्ष्यत्
	द्विष्	to hate	द्वेष्टा	द्वेक्ष्यति	अद्वेक्ष्यत्
	दुष्	to be depraved	दोष्टा	दोक्ष्यति	अदोक्ष्यत्
	पुष्	to nourish (4th conj.)	पोष्टा	पोक्ष्यति	अपोक्ष्यत्
	पिष्	to grind	पेष्टा	पेक्ष्यति	अपेक्ष्यत्
	विष्	to surround	वेष्टा	वेक्ष्यति	अवेक्ष्यत्
	शिष्	to distinguish	शेष्टा	शेक्ष्यति	अशेक्ष्यत्
	शुष्	to dry	शोष्टा	शोक्ष्यति	अशोक्ष्यत्
	श्लिष्	to embrace (4th conj.)	श्लेष्टा	श्लेक्ष्यति	अश्लेक्ष्यत्
Ending in स्	घस्	to eat	घस्ता	घत्स्यति	अघत्स्यत्
	वस्	to dwell	वस्ता	वत्स्यति	अवत्स्यत्
Ending in ह्	दह्	to burn	दग्धा	धक्ष्यति	अधक्ष्यत्
	दिह्	to anoint	देग्धा	धेक्ष्यति	अधेक्ष्यत्
	दुह्	to milk	दोग्धा	धोक्ष्यति	अधोक्ष्यत्
	नह्	to bind	नद्धा	नत्स्यति	अनत्स्यत्
	मिह्	to sprinkle	मेढा	मेक्ष्यति	अमेक्ष्यत्
	रुह्	to grow	रोढा	रोक्ष्यति	अरोक्ष्यत्
	लिह्	to lick	लेढा	लेक्ष्यति	अलेक्ष्यत्
	वह्	to blow	वोढा	वक्ष्यति	अवक्ष्यत्

All other roots besides these ending in a consonant are Seṭ. All derived roots are also Seṭ.

The following important rules of Sandhi may be learned with advantage. They are very useful for learning the forms of Aniṭ roots.

I. The ending ह् of a root is changed to ढ् when followed by any consonant except a nasal or a semi-vowel, as लिह् + ता = लेह् + ता = लेढ् + ता.

The initial त् and थ् of a termination are changed to ध् when preceded by घ्, झ्, ढ्, ध्, or भ्; therefore लेढ् + धा.

When a dental consonant (त्, थ्, द्, ध्, न्, स्) comes, near a palatal, (च्, छ्, ज्, झ्, ञ्, श्) or lingual (ट्, ठ्, ड्, ढ्, ण्, ष्) consonant, the corresponding palatal or lingual consonant is substituted for the dental consonant; as लेढ् + धा = लेढ् + ढा.

ढ् followed by ढ् is dropped and the preceding vowel (अ, इ, उ,) if short is made long; लेढ् + ढा = लेढा. लिह् + तः = लिढ् + तः = लिढ् + धः = लिढ् + ढः = लीढः.

The ending ह् of a root beginning with द् is changed to घ् before any consonant except a nasal or semi-vowel; दुह् + ता = दोघ् + ता दोघ् + धा.

A consonant followed by a hard or soft consonant is changed to the first or third letter of its class respectively; दोघ् + धा = दोग्धा, अद् + स्यति = अत्स्यति.

When a root containing one vowel only begins with ब्, ग् or द्, and ends in a fourth letter of a class, the ब्, ग्, द् are changed to भ्, घ्, ध्, respectively, when followed by स्, ध्व् or nothing दुह् + स्यति, = दोघ् + स्यति = धोघ् + स्यति = धोक् + स्यति.

स् coming after any vowel except अ or आ or a guttural consonant (क्, ख्, ग्, घ्, ङ्) or ह्, य्, व्, र्, ल्, is changed to ष्. धोक् + स्यति = धोक् + ष्यति = धोक्ष्यति.

ढ् or ष् followed by स् is changed to क्; लिह् + स्यति = लेढ् + स्यति = लेक् + स्यति = लेक् + ष्यति = लेक्ष्यति.

Roots ending in श् or छ् and the roots व्रश्च्, भ्रस्ज्, सृज्, मृज्, यज्, राज्, भ्राज् change their final letter to ष् before a consonant except nasal or semi-vowel; as दंश् + ता = दंष् + ता = दंष्टा. प्रच्छ् + ता = प्रष् + ता = प्रष्टा.

द्रुह्, मुह्, स्नुह्, स्निह् change their ह् to ढ् or घ् optionally, द्रोग्धा or द्रोढा; मोहिता, मोढा; स्नेहिता, स्नेढा.

नह् changes its ह् to ध्, नद्धा.

The following are the roots which are optionally Aniṭ (वेट्) in all non-conjugational tenses.

अञ्ज्	to anoint	अञ्जिता	अञ्जिष्यति	आञ्जिष्यत्
		अङ्क्ता	अङ्क्ष्यति	आङ्क्ष्यत्
अश्	to pervade	अशिता	अशिष्यते	आशिष्यत
		अष्टा	अक्ष्यते	आक्ष्यत

क्लृप्	to plan	कल्पिता कल्प्ता	कल्पिष्यते, कल्प्स्यते कल्प्स्यति*	अकल्पिष्यत, अकल्प्स्यत अकल्प्स्यत्*
क्लिद्	to become wet	क्लेदिता क्लेत्ता	क्लेदिष्यति क्लेत्स्यति	अक्लेदिष्यत् अक्लेत्स्यत्
क्लिश्	to torment	क्लेशिता क्लेष्टा	क्लेशिष्यति क्लेक्ष्यति	अक्लेशिष्यत् अक्लेक्ष्यत्
क्षम्	to forgive	क्षमिता क्षन्ता	क्षमिष्यते क्षंस्यते	अक्षमिष्यत अक्षंस्यत
गाह्	to enter	गाहिता गाढा	गाहिष्यते घाक्ष्यते	अगाहिष्यत अघाक्ष्यत
गुप्	to protect	गोपिता गोप्ता. गोपायिता†	गोपिष्यति गोप्स्यति गोपायिष्यति	अगोप्स्यत् अगोपिष्यत् अगोपायिष्यत्
गुह्	to hide	गूहिता गोढा	गूहिष्यति घोक्ष्यति	अगूहिष्यत् अघोक्ष्यत्
तक्ष्	to make thin	तक्षिता तष्टा	तक्षिष्यति तक्ष्यति	अतक्षिष्यत् अतक्ष्यत्
तृप्	to be satisfied	तर्पिता तर्प्ता, त्रप्ता	तर्पिष्यति त्रप्स्यति, तर्प्स्यति	अतर्पिष्यत् अत्रप्स्यत्, अतर्प्स्यत्
त्रप्	to feel shame	त्रपिता त्रप्ता	त्रपिष्यते त्रप्स्यते	अत्रपिष्यत अत्रप्स्यत
तृह्	to kill	तर्हिता, तर्ढा	तर्हिष्यति, तर्क्ष्यति	अतर्हिष्यत् अतर्क्ष्यत्
दृप्	to be proud	दर्पिता द्रप्ता दर्प्ता	दर्पिष्यति द्रप्स्यति, दर्प्स्यति	अदर्पिष्यत अदर्प्स्यत्, अद्रप्स्यत्
द्रुह्	to hate	द्रोहिता द्रोढा	द्रोहिष्यति ध्रोक्ष्यति	अद्रोहिष्यत् अध्रोक्ष्यत्
धू	to shake	धविता धोता	धविष्यति धोष्यति	अधविष्यत् अधोष्यत्
नश्	to perish	नशिता नंष्टा	नशिष्यति नङ्क्ष्यति	अनशिष्यत् अनङ्क्ष्यत्
मुह्	to faint	मोहिता मोढा	मोहिष्यति मोक्ष्यति	अमोहिष्यत् अमोक्ष्यत्
‡मृज्	to purify	मार्जिता मार्ष्टा	मार्जिष्यति मार्क्ष्यति	अमार्जिष्यत् अमार्क्ष्यत्
व्रश्च्	to cut	व्रश्चिता व्रष्टा	व्रश्चिष्यति व्रक्ष्यति	अव्रश्चिष्यत् अव्रक्ष्यत्

* See Rules II. and III in page 52.

† See Rule VI., page 43.

‡ See note, * page 20, Part I.

रध्	to perish	रधिता, रद्धा	रधिष्यति, रत्स्यति	अरधिष्यत् अरत्स्यत्
सिध्	to accomplish	{ सेधिता सेद्धा	सेधिष्यति सेत्स्यति	असेधिष्यत् असेत्स्यत्
सू	to give birth	{ सविता सोता	सविष्यते सोष्यते	असविष्यत असोष्यत
स्निह्	to feel affection for	{ स्नेहिता स्नेढा	स्नेहिष्यति स्नेक्ष्यति	अस्नेहिष्यत् अस्नेक्ष्यत्
स्नुह्	to vomit	{ स्नोहिता स्नोढा	स्नोहिष्यति स्नोक्ष्यति	अस्नोहिष्यत् अस्नोक्ष्यत्
स्यन्द्	to drop down	{ स्यन्दिता स्यन्ता	{ स्यन्दिष्यते, स्यन्त्स्यते स्यन्त्स्यति	अस्यन्दिष्यत, अस्यन्त्स्यत अस्यन्त्स्यत्
स्वृ	to sound	{ स्वरिता स्वर्ता	स्वरिष्यति स्वर्ष्यति	अस्वरिष्यत् अस्वर्ष्यत्

Irregularities of the 1st and 2nd Future and Conditional.

1. The roots इष्, सह्, लुभ्, रुष्, and रिष् take both Set and Anit terminations in the 1st Future.

इष् to wish एषिता, एष्टा.
सह् to endure सहिता, सोढा.
रुष् to hurt रोषिता, रोष्टा.
रिष् to hurt रेषिता, रेष्टा.
लुभ् to covet लोभिता, लोब्धा.

2. In the 1st Future, the root क्लृप् is conjugated both in Atmanepada and Parasmaipada, and it takes Anit terminations when it takes Parasmaipada, as कल्पितासे, कल्प्तासे and कल्प्तासि.

3. The roots, क्लृप्, वृत्, वृध्, शृध्, and स्यन्द् take both Atmanepada and Parasmaipada terminations in the 2nd Future and Conditional, and are Anit when they take Parasmaipada.

		The 2nd Future.	*Conditional.*
क्लृप्	to plan	कल्पिष्यते—कल्प्स्यति	अकल्पिष्यत—अकल्प्स्यत
वृत्	to be	वर्तिष्यते—वर्त्स्यति	अवर्तिष्यत—अवर्त्स्यत्
वृध्	to increase	वर्धिष्यते—वर्त्स्यति	अवर्धिष्यत—अवर्त्स्यत्
शृध्	to break wind	शर्धिष्यते—शर्त्स्यति	अशर्धिष्यत—अशर्त्स्यत्
स्यन्द्,	to drop down	स्यन्दिष्यते स्यन्त्स्यते } स्यन्त्स्यति	अस्यन्दिष्यत अस्यन्त्स्यत } अस्यन्त्स्यत्

4. The roots कृत्, छृद्, तृद्, नृत्, take इ optionally before a non-conjugational termination beginning with स् except that of the Aorist. कर्तिष्यति, कर्त्स्यति; अकर्तिष्यत्, अकर्त्स्यत्, &c.

5. The conditional of the root इ with अधि to study is optionally thus conjugated.

III	अध्यगीष्यत	अध्यगीष्येताम्	अध्यगीष्यन्त
II	अध्यगीष्यथाः	अध्यगीष्येथाम्	अध्यगीष्यध्वम्
I	अध्यगीष्ये	अध्यगीष्यावहि	अध्यगीष्यामहि.

The augment इ of the non-conjugational terminations except those of the perfect in the case of the root ग्रह् is lengthened; as ग्रहीता, ग्रहीष्यति, अग्रहीष्यत्.

The इ in the case of roots, ending in (long) ॠ and the root वृ is optionally lengthened, as कॄ करिता—करीता, करिष्यति—करीष्यति; वृ-वरिता—वरीता, वरिष्यति—वरीष्यति.

The following and some other roots, all of the 6th conjugation, do not take गुण before non-conjugational terminations; as कु-कुविता, कुट्-कुटिष्यति, पुट्-अपुटिष्यत्.

कु	to make noise	त्रुट्	to cut
कुट्	to be crooked	तुड्	to cut
पुट्	to stick	स्फुर्	to throb
कुञ्च्	to contract	नू	to praise
छुट्	to cut	धू	to shake
स्फुट्	to open	ध्रु	to be firm

Set terminations as applied to the root विज् to fear (6th Conj.) are weak, as विजिता, विजिष्यति, अविजिष्यत्; and those in the case of the root ऊर्णु to cover, are optionally so: ऊर्णविता or ऊर्णुविता; ऊर्णविष्यति or ऊर्णुविष्यति; और्णविष्यत् or और्णुविष्यत्.

Vide Rule VII., page 43.

धूप् to heat	धूपायिता—धूपिता;	धूपायिष्यति—धूपिष्यति
कम् to desire	कामयिता—कमिता;	कामयिष्यते—कमिष्यते
मि (5th Conj.) to throw & मी (9th Conj.) to destroy	माता—मास्यति	अमास्यत् Conditional.
ली to attain	लेता—लाता	लेष्यति—लास्यति

The Benedictive Mood.

Terminations.

Parasmaipada.

III	यात्	यास्ताम्	यासुः
II	याः	यास्तम्	यास्त
I	यासम्	यास्व	यास्म

There are no Seṭ terminations in Parasmaipada as they begin with इ, but the Atmanepada terminations are both Seṭ and Anit. The Parasmaipada terminations are weak, and Atmanepada ones are strong.

Atmanepada.

	Anit.			*Seṭ.*		
III	सीष्ट	सीयास्ताम्	सीरन्	इषीष्ट	इषीयास्ताम्	इषीरन्
II	सीष्ठाः	सीयास्थाम्	सीध्वम्	इषीष्ठाः	इषीयास्थाम्	इषीध्वम्
I	सीय	सीवहि	सीमहि	इषीय	इषीवहि	इषीमहि

Parasmaipada.

भू *to become.*

III	भूयात्	भूयास्ताम्	भूयासुः
II	भूयाः	भूयास्तम्	भूयास्त
I	भूयासम्	भूयास्व	भूयास्म

Atmanepada.

	Anit रम् *to sport.*			*Seṭ* एध् *to increase.*		
III	रंसीष्ट	रंसीयास्ताम्	रंसीरन्	एधिषीष्ट	एधिषीयास्ताम्	एधिषीरन्
II	रंसीष्ठाः	रंसीयास्थाम्	रंसीध्वम्	एधिषीष्ठाः	एधिषीयास्थाम्	एधिषीध्वम्
I	रंसीय	रंसीवहि	रंसीमहि	एधिषीय	एधिषीवहि	एधिषीमहि

Special rules of Benedictive Parasmaipada.

Part I, Passive Rules 1, 2, 3, 5, 6, 7, and 10 hold good in the case of the Benedictive Parasmaipada also, as कृ-क्रियात्; स्मृ-स्मर्यात्; ऋ-अर्यात्; जि-जीयात्; स्तु-स्तूयात्; वच्-उच्यात्; शंस्-शस्यात् चुर्-चोर्यात्.

The roots दा, धा, and other roots assuming these forms* and roots मा, स्था, गै, पा, सो, हा; change their final vowel to ए as देयात्, धेयात्, मेयात्, स्थेयात्, गेयात्, पेयात्, सेयात्, हेयात्, &c.

Other roots ending in आ which is preceded by a conjunct consonant change their final आ to ए optionally, as म्ना-म्नेयात् or म्नायात्

The Benedictive of हन् is वध्यात्.

Atmanepada.

Roots ending in short ऋ preceded by a conjunct consonant, and roots ending in long ॠ, and the root वृ take इ optionally, before Atmanepada terminations.

* Viz., दे, दै, दो, धे &c., *vide* page 43, Rule III.

The ending ॠ of a root does not take गुण before Aniṭ terminations of Atmanepada.

स्तॄ	स्तरिषीष्ट	or	स्तॄषीष्ट
तॄ	तरिषीष्ट	or	तीर्षीष्ट
वृ	वरिषीष्ट	or	वृषीष्ट
वॄ	वरिषीष्ट	or	वूर्षीष्ट

Passive forms of all non-conjugational tenses are made up by appending the Atmanepada terminations to the root even though the root is Parasmaipada in the active.

In the two futures, the Conditional, the Aorist and the Benedictive, roots ending in a vowel, and the roots हन्, ग्रह्, दृश्, have other optional forms in the case of passive which are made up by applying Seṭ terminations, before which ending vowel and penultimate अ take वृद्धि substitute, and य् is added on to the roots ending in आ.

नी

नायिता	नायितारौ	नायितारः	&c. 1st F.
नायिष्यते	नायिष्येते	नायिष्यन्ते	&c. 2nd F.
नायिषीष्ट	नायिषीयास्ताम्	नायिषीरन्	&c. Bened.

दा

दायिता	दायितारौ	दायितारः	&c. 1st F.
दायिष्यते	दायिष्येते	दायिष्यन्ते	&c. 2nd F.
दायिषीष्ट	दायिषीयास्ताम्	दायिषीरन्	&c. Bened.

दृश्

दर्शिता	दर्शितारौ	दर्शितारः	&c.
दर्शिष्यते	दर्शिष्येते	दर्शिष्यन्ते	&c.
दर्शिषीष्ट	दर्शिषीयास्ताम्	दर्शिषीरन्	&c.

ग्रह्

* ग्राहिता	ग्राहितारौ	ग्राहितारः	&c. 1st F.
ग्राहिष्यते	ग्राहिष्येते	ग्राहिष्यन्ते	&c. 2nd F.
ग्राहिषीष्ट	ग्राहिषीयास्ताम्	ग्राहिषीरन्	&c. Bened.

हन्

† घानिता	घानितारौ	घानितारः
घानिष्यते	घानिष्येते	घानिष्यन्ते
घानिषीष्ट	घानिषीयास्ताम्	घानिषीरन्

---

* इ of ग्रह् is not lengthened in these optional forms.

† ह् of हन् is changed to घ् when its अ takes वृद्धि.

The Perfect.

There are two kinds of Perfect, one is called the Reduplicative Perfect and the other the Periphrastic Perfect. Some roots take the former and some the latter. There are a few which take either. The Periphrastic Perfect is easier and less complicated. We therefore propose to treat it first.

The Periphrastic Perfect.

1. Roots beginning with any vowel except अ or आ which is long or being short is followed by a conjunct consonant (except the root ऋच्छ्), the roots दय्, अय्, कास्, and आस्, primitive roots of more than one syllable except ऊर्णु, the roots of the 10th Conjugation, and all derived roots take this form.

2. ऋच्छ्, ऊर्णु and all other roots take Reduplicative Perfect.

3. The roots उष्, विद्, जागृ, भी, ह्री, भृ, हु and दरिद्रा take both Perfects.

The forms of the Periphrastic Perfect are made up by adding to the root आम् and the forms of the Reduplicative Perfect of the roots कृ, भू and अस् which are as follows.

Parasmaipada. कृ *Atmanepada.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	चकार	चक्रतुः	चक्रुः	चक्रे	चक्राते	चक्रिरे
II	चकर्थ	चक्रथुः	चक्र	चकृषे	चक्राथे	चकृढ्वे
I	चकार	चकृव	चकृम	चक्रे	चकृवहे	चकृमहे
			भू *			
III	बभूव	बभूवतुः	बभूवुः	बभूवे	बभूवाते	बभूविरे
II	बभूविथ	बभूवथुः	बभूव	बभूविषे	बभूवाथे	बभूविध्वे
I	बभूव	घभूविव	बभूविम	बभूवे	बभूविवहे	बभूविमहे
			अस् †			
III	आस	आसतुः	आसुः	आसे	आसाते	आसिरे
II	आसिथ	आसथुः	आस	आसिषे	आसाथे	आसिध्वे
I	आस	आसिव	आसिम	आसे	आसिवहे	आसिमहे

---

* The Parasmaipada forms only of भू and अस् are added on both to Parasmaipada and Atmanepada roots in the active; the Atmanepada forms of these being added in the passive.

† अस् takes perfect when it is an auxiliary verb.

4. Before आम् the final and penultimate short vowel of a root except that of विद्, takes its गुण substitute.

इन्द्	to be very great	इन्दांचकार	इन्दांबभूव	इन्दामास	&c.
ईक्ष्	to see	ईक्षांचक्रे	ईक्षांबभूव	ईक्षामास	&c.
उक्ष्	to sprinkle	उक्षांचकार	उक्षांबभूव	उक्षामास	&c.
ऊह्	to reason	ऊहांचक्रे	ऊहांबभूव	ऊहामास	&c.
दय्	to protect	दयांचक्रे	दयांबभूव	दयामास	&c.
अय्	to go	अयांचक्रे	अयांबभूव	अयामास	&c.
कास्	to cough	कासांचक्रे	कासांबभूव	कासामास	&c.
आस्	to sit	आसांचक्रे	आसांबभूव	आसामास	&c.
चुर्	to steal	चोरयांचकार	चोरयांबभूव	चोरयामास	&c.
मन्त्र्	to consult	मन्त्रयांचक्रे	मन्त्रयांबभूव	मन्त्रयामास	&c.
उष्	to burn	ओषांचकार	ओषांबभूव	ओषामास	&c.
विद्	to know	विदांचकार	विदांबभूव	विदामास	&c.
जागृ	to be awake	जागरांचकार	जागरांबभूव	जागरामास	&c.
दरिद्रा	to be poor	दरिद्रांचकार	दरिद्रांबभूव	दरिद्रामास	&c.

In the case of भी, ह्री, भृ, and हु, the आम् is added to that base which these roots take before the terminations of the conjugational tenses.

भी—बिभयांचकार	बिभयांबभूव	बिभयामास	&c.
ह्री—जिह्रयांचकार	जिह्रयांबभूव	जिह्रयामास	&c.
भृ—बिभरांचकार	बिभरांबभूव	बिभरामास	&c.
हु—जुहवांचकार	जुहवांबभूव	जुहवामास	&c.

Reduplicative Perfect.

A root is reduplicated before the terminations are applied.

Rules of Reduplication.

1. The first syllable of a root is reduplicated, *i.e.*, repeated, as पत् to fall पपत्. नम् to bend ननम्.

(*a*) If a conjunct consonant begins a root, the first consonant only with the following vowel, is reduplicated; as प्रच्छ्—पप्रच्छ्, त्यज्—तत्यज्.

(*b*) If the first consonant be श्, ष् or स् and the second a hard consonant, the second consonant is reduplicated; as स्पर्ध्—पस्पर्ध्, स्कन्द्—चस्कन्द्, श्चुत्-चुश्चुत्, ष्ठिव्-टिष्ठिव्.

2. The radical 2nd letter (ख्, छ्, ठ्, थ्, फ्,) is changed to the first letter (क्, च्, ट्, त्, प्) in the reduplicative syllable; as छिद्—चिच्छिद्, ष्ठिव्—टिष्ठिव्, फल्—पफल्.

3. The radical fourth letter (घ्, झ्, ढ्, ध्, भ्,) is changed to the third letter (ग्, ज्, ड्, द्, ब्,) घस्—जघस्, भिद्—बिभिद्, धु—दुधु.

4. A letter of the guttural class (क्, ख्, ग्, घ्, ङ्) is changed to the corresponding letter of the palatal class (च्, छ्, ज्, झ्, ञ्,) and ह् changed to ज्; as कम्-चकम्, गद्-जगद्, हु-जुहु.

5. A long vowel becomes short, and ऋ is changed to अ, as दा-ददा, नी-निनी, तॄ-ततृ.

Terminations.

	Parasmaipada.			*Atmanepada.*		
III	अ*	अतुस्	उस्	ए	आते	इरे
II	थ	अथुस् (:)	अ	से	आथे	ध्वे†
I	अ*	व	म	ए	वहे	महे

	नन्द् *to be glad.*			वन्द् *to salute.*		
III	ननन्द	ननन्दतुः	ननन्दुः	ववन्दे	ववन्दाते	ववन्दिरे
II	ननन्दिथ	ननन्दथुः	ननन्द	ववन्दिषे	ववन्दाथे	ववन्दिध्वे
I	ननन्द	ननन्दिव	ननन्दिम	ववन्दे	ववन्दिवहे	ववन्दिमहे

1. Parasmaipada singulars are strong, and all other terminations are weak.

	नृत् *to dance.*			मुद् *to rejoice.*		
III	मनर्त	ननृततुः	ननृतुः	मुमुदे	मुमुदाते	मुमुदिरे
II	ननर्तिथ	ननृतथुः	ननृत	मुमुदिषे	मुमुदाथे	मुमुदिध्वे
I	ननर्त	ननृतिव	ननृतिम	मुमुदे	मुमुदिवहे	मुमुदिमहे

---

* Replaced by औ after roots ending in आ.

† ध्वे is changed to ढ्वे when preceded by any vowel except अ or आ. चकृढ्वे. When this termination takes the augment इ, it undergoes this change optionally when preceded by any vowel except अ or आ or by य्, व्, र्, ल्, ह्, दुदुहिध्वे-ढ्वे.

2. Final vowel and penultimate अ of a root take वृद्धि necessarily before अ of the 3rd person singular, and optionally before अ of the 1st person singular parasmaipada.

		3rd P. S.	1st P. S.		
नम्	to bend	ननाम	ननाम	or	ननम
नु	to praise	नुनाव	नुनाव	or	नुनव
कृ	to do	चकार	चकार	or	चकर
नी	to carry	निनाय	निनाय	or	निनय

Special rules regarding the augment इ.

1. The roots कृ, सृ, भृ, वृ, स्तु, द्रु, स्रु, श्रु, do not admit इ before any termination of the perfect; वृ does not admit it in the case of व and म but admits it before थ.

2. Anit root ending in ऋ short, does not admit it before थ, but admits it before व and म.

3. Anit roots ending in a vowel or having अ in them admit it optionally before थ and necessarily before व and म.

4. All other roots Parasmaipada or Atmanepada whether Seṭ or Aniṭ take इ before the terminations of the perfect. Weṭ (वेट्) roots optionally take इ.

कृ-चकर्थ	चकृव	चकृम	पृ-पपर्थ	पप्रिव	पप्रिम
सृ-ससर्थ	ससृव	ससृम			
भृ-बभर्थ	बभृव	बभृम	दु-दुदोथ, दुदविथ	दुदुविव	दुदुविम
वृ-ववरिथ	ववृव	ववृम			
स्तु-तुष्टोथ	तुष्टुव	तुष्टुम	त्यज्-तत्यक्थ, तत्यजिथ	तत्यजिव	तत्यजिम
द्रु-दुद्रोथ	दुद्रुव	दुद्रुम			
स्रु-सुस्रोथ	सुस्रुव	सुस्रुम			
श्रु-शुश्रोथ	शुश्रुव	शुश्रुम	मुच्-मुमोचिथ	मुमुचिव	मुमुचिम

When the initial vowel of a root takes गुण or वृद्धि, the इ or उ of the reduplicative syllable is changed to इय् or उव् respectively, and when it does not, the vowel of the reduplicated syllable combines with the following vowel and forms long ई or ऊ;

as—इष्—इ + इष्=इ एष्—इय् एष्—इयेष् strong base.

इष्—इ + इष्=ईष् weak base.

उष्—उ उष्—उ ओष्—उव्—ओष्—उवोष् strong base.

उष्—उउष्—ऊष् weak base.

इष् *to wish.*			उष् *to burn.*		
इयेष	ईषतुः	ईषुः	उवोष	ऊषतुः	ऊषुः
इयेषिथ	ईषथुः	ईष	उवोषिथ	ऊषथुः	ऊष
इयेष	ईषिव	ईषिम	उवोष	ऊषिव	ऊषिम

Before weak terminations beginning with a vowel the final उ (short or long) is changed to उव् and इ (short or long) is changed to य् when not preceded by a conjunct consonant, and when preceded by a conjunct consonant it is changed to इय्.

नु *to praise.*			शी *to sleep.*		
नुनाव	नुनुवतुः	नुनुवुः	शिश्ये	शिश्याते	शिश्यिरे
नुनविथ	नुनुवथुः	नुनुव	शिश्यिषे	शिश्याथे	शिश्यिध्वे
नुनाव, नुनव	नुनुविव	नुनुविम	शिश्ये	शिश्यिवहे	शिश्यिमहे

श्रि *to depend upon.*

शिश्राय	शिश्रियतुः	शिश्रियुः
शिश्रयिथ	शिश्रियथुः	शिश्रिय
शिश्राय, शिश्रय	शिश्रियिव	शिश्रियिम

The final vowel of roots ending in ऋ preceded by a conjunct consonant, and in long ॠ, and roots जागृ, ऋ and ऋच्छ् (6th conj.) take गुण even before weak terminations of this tense.

स्मृ *to remember.*			कॄ *to scatter.*		
सस्मार	सस्मरतुः	सस्मरुः	चकार	चकरतुः	चकरुः
सस्मर्थ	सस्मरथुः	सस्मर	चकरिथ	चकरथुः	चकर
सस्मार, सस्मर	सस्मरिव	सस्मरिम	चकार, चकर	चकरिव	चकरिम

जागृ *to be awake.*			ऋ *to go.*		
जजागार	जजागरतुः	जजागरुः	आर	आरतुः	आरुः
जजागरिथ	जजागरथुः	जजागर	आरिथ*	आरथुः	आर
जजागार, जजागर	जजागरिव	जजागरिम	आर	आरिव	आरिम

* Roots अद्, ऋ, व्ये take इ necessarily before थ.

Roots शॄ, दॄ and पॄ take गुण optionally before weak terminations of this tense.

शॄ-शशार { शशरतुः शशरुः / शश्रतुः शश्रुः | दॄ-ददार { ददरतुः ददरुः / दद्रतुः दद्रुः | पॄ-पपार { पपरतुः पपरुः / पप्रतुः पप्रुः

The final आ of the base is dropped before vowel weak terminations, and before थ when it admits इ.

P. पा *to drink.* *A.* दा *to give.*

* पपौ	पपतुः	पपुः	ददे	ददाते	ददिरे
पपिथ, पपाथ	पपथुः	पप	ददिषे	ददाथे	ददिध्वे
पपौ	पपिव	पपिम	ददे	ददिवहे	ददिमहे

P. म्लै *to fade.*

मम्लौ	मम्लतुः	मम्लुः
मम्लिथ, मम्लाथ	मम्लथुः	मम्ल
मम्लौ	मम्लिव	मम्लिम

Rule V. given in Part I., page 41, holds good in the case of perfect, except in the case of roots प्रच्छ्, व्रश्च् and भ्रस्ज्.

Before strong terminations the reduplicative syllable only takes संप्रसारण, while before weak termination both the syllables take it.

यज् *to worship.*

	Parasmaipada.			*Atmanepada.*		
III	इयाज	ईजतुः	ईजुः	ईजे	ईजाते	ईजिरे
II	इयजिथ, इयष्ठ	ईजथुः	ईज	ईजिषे	ईजाथे	ईजिध्वे
I	इयाज, इयज,	ईजिव	ईजिम	ईजे	ईजिवहे	ईजिमहे

	व्यच्			व्यध्		
III	विव्याच	विविचतुः	विविचुः	विव्याध	विविधतुः	विविधुः
II	विव्यचिथ	विविचथुः	विविच	विव्यधिथ, विव्यद्ध	विविधथुः	विविध
I	विव्याच, विव्यच	विविचिव	विविचिम	विव्याध, विव्यध	विविधिव	विविधिम

	ज्या			ग्रह्		
III	जिज्यौ	जिज्यतुः	जिज्युः	जग्राह	जगृहतुः	जगृहुः
II	जिज्यिथ, जिज्याथ	जिज्यथुः	जिज्य	जग्रहिथ	जगृहथुः	जगृह
I	जिज्यौ	जिज्यिव	जिज्यिम	जग्राह, जग्रह	जगृहिव	जगृहिम

* See page 58, foot-note.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	वच् *P.*			वप् *P.*		
III	उवाच	ऊचतुः	ऊचुः	उवाप	ऊपतुः	ऊपुः
II	उवचिथ / उवक्थ	ऊचथुः	ऊच	उवपिथ, उवप्थ	ऊपथुः	ऊप
I	उवाच / उवच	ऊचिव	ऊचिम	उवाप, उवप	ऊपिव	ऊपिम
	वस् *P.*			वह् *P.*		
III	उवास	ऊषतुः	ऊषुः	उवाह	ऊहतुः	ऊहुः
II	उवसिथ, उवस्थ	ऊषथुः	ऊष	उवहिथ, उवोढ	ऊहथुः	ऊह
I	उवास, उवस	ऊषिव	ऊषिम	उवाह, उवह	ऊहिव	ऊहिम
	वद् *P.*			वश् *P.*		
III	उवाद	ऊदतुः	ऊदुः	उवाश	ऊशतुः	ऊशुः
II	उवदिथ	ऊदथुः	ऊद	उवशिथ	ऊशथुः	ऊश
I	उवाद, उवद	ऊदिव	ऊदिम	उवाश, उवश	ऊशिव	ऊशिम
	स्वप् *P.*			ह्वे* *P.*		
III	सुष्वाप	सुषुपतुः	सुषुपुः	जुहाव	जुहुवतुः	जुहुवुः
II	सुष्वपिथ, सुष्वप्थ	सुषुपथुः	सुषुप	जुहोथ, जुहविथ	जुहुवथुः	जुहुव
I	सुष्वाप, सुष्वप	सुषुपिव	सुषुपिम	जुहाव, जुहव	जुहुविव	जुहुविम

† श्वि *P.*

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
III	शुशाव	शुशुवतुः	शुशुवुः	शिश्वाय	शिश्वियतुः	शिश्वियुः
II	शुशविथ / शुशोथ	शुशुवथुः	शुशुव	शिश्वयिथ	शिश्वियथुः	शिश्विय
I	शुशाव, शुशव	शुशुविव	शुशुविम	शिश्वाय, शिश्वय	शिश्वियिव	शिश्वियिम

वे is conjugated in two ways:—

	वे *regular.*			वे *irregular.*		
III	ववौ	ववतुः	ववुः	उवाय	ऊयतुः, ऊवतुः	ऊयुः ऊवुः
II	वविथ / ववाथ	ववथुः	वव	उवयिथ	ऊयथुः, ऊवथुः	ऊय, ऊव
I	ववौ	वविव	वविम	ऊवाय / उवय	ऊयिव, ऊविव	ऊयिम, ऊविम

Roots गम्, हन्, जन्, खन्, and घस् drop their penultimate अ before weak terminations beginning with a vowel.

---

* ह्वे takes संप्रसारण throughout.

† श्वि takes संप्रसारण optionally in perfect.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	P.		गम्	A.		
III	जगाम	जग्मतुः	जग्मुः	संजग्मे	संजग्माते	संजग्मिरे
II	जगमिथ, जगन्थ	जग्मथुः	जग्म	संजग्मिषे	संजग्माथे	संजग्मिध्वे
I	जगाम, जगम	जग्मिव	जग्मिम	संजग्मे	संजग्मिवहे	संजग्मिमहे
			हन्			
III	जघान	जघ्नतुः	जघ्नुः	आजघ्ने	आजघ्नाते	आजघ्निरे
II	जघनिथ, जघन्थ	जघ्नथुः	जघ्न	आजघ्निषे	आजघ्नाथे	आजघ्निध्वे
I	जघान, जघन	जघ्निव	जघ्निम	आजघ्ने	आजघ्निवहे	आजघ्निमहे
	खन् *to dig.*				जन्	
III	चखान	चख्नतुः	चख्नुः	जज्ञे	जज्ञाते	जज्ञिरे
II	चखनिथ	चख्नथुः	चख्न	जज्ञिषे	जज्ञाथे	जज्ञिध्वे
I	चखान, चखन	चख्निव	चख्निम	जज्ञे	जज्ञिवहे	जज्ञिमहे

घस्

III	जघास	जक्षतुः	जक्षुः
II	जघसिथ, जघस्थ	जक्षथुः	जक्ष
I	जघास जघस	जक्षिव	जक्षिम

न् is inserted after the reduplicative syllable of a root beginning with अ and ending in a conjunct consonant, and also that of the roots अश् to pervade, and ऋच्छ् to go. If the reduplicative syllable consist of अ only, the अ is lengthened.

	P. अर्च् *to worship.*			*P.* ऋच्छ् *to go.*		
III	आनर्च	आनर्चतुः	आनर्चुः	आनर्च्छ	आनर्च्छतुः	आनर्च्छुः
II	आनर्चिथ	आनर्चथुः	आनर्च	आनर्च्छिथ	आनर्च्छथुः	आनर्च्छ
I	आनर्च	आनर्चिव	आनर्चिम	आनर्च्छ	आनर्च्छिव	आनर्च्छिम

A अश् *to pervade* (वेट्).

III	आनशे	आनशिवहे, आनश्वहे	आनशिमहे, आनश्महे
II	आनशिषे, आनक्षे	आनशाथे	आनशिध्वे, आनड्ढ्वे
I	आनशे	आनशाते	आनशिरे

Before weak terminations and before थ when it admits इ, the radical अ between two simple consonants is replaced by ए and the reduplicative syllable dropped when a radical consonant is not changed in reduplication.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	P. पत् *to fall.*			*A.* यत् *to strive.*		
III	पपात	पेततुः	पेतुः	येते	येताते	येतिरे
II	पेतिथ	पेतथुः	पेत	येतिषे	येताथे	येतिध्वे
I	पपात, पपत	पेतिव	पेतिम	येते	येतिवहे	येतिमहे

Roots beginning with व् and the roots शस् and दद् do not undergo this change.

P. वम् *to vomit.*

III	ववाम	ववमतुः	ववमुः
II	ववमिथ	ववमथुः	ववम
I	ववाम, ववम	ववमिव	ववमिम

Roots तॄ, फल्, भज्, त्रप्, and राध् with अप change their vowel to ए and drop their reduplicative syllable, before weak terminations and before थ when it takes इ.

	P. तॄ *to cross.*			*P.* फल् *to bear fruit.*		
III	ततार	तेरतुः	तेरुः	पफाल	फेलतुः	फेलुः
II	तेरिथ	तेरथुः	तेर	फेलिथ	फेलथुः	फेल
I	ततार, ततर	तेरिव	तेरिम	पफाल, पफल	फेलिव	फेलिम

	P. भज् *to serve.*			त्रप् *A. to feel shame* (वेट्)		
III	बभाज	भेजतुः	भेजुः	त्रेपे	त्रेपाते	त्रेपिरे
II	बभक्थ, भेजिथ	भेजथुः	भेज	त्रेपिषे, त्रेप्से	त्रेपाथे	त्रेपिध्वे, त्रेब्ध्वे
I	बभाज, बभज	भेजिव	भेजिम	त्रेपे	त्रेपिवहे, त्रेप्वहे	त्रेपिमहे, त्रेप्महे

P. राध् *with* अप् *to offend.*

III	अप-रराध	अप-रेधतुः	अप-रेधुः
II	अप-रेधिथ	अप-रेधथुः	अप-रेध
I	अप-रराध	अप-रेधिव	अप-रेधिम

Roots जॄ, भ्रम्, त्रस्, फण्, राज्, भ्राज्, भ्लाश्, स्यम्, and स्वन् take this change optionally.

जॄ	to become old		जजार	जजरतुः, जेरतुः	जजरुः, जेरुः
भ्रम्	to wander		बभ्राम	बभ्रमतुः, भ्रेमतुः	बभ्रमुः, भ्रेमुः
त्रस्	to fear		तत्रास	तत्रसतुः, त्रेसतुः	तत्रसुः, त्रेसुः
फण्	to go		पफाण	पफणतुः, फेणतुः	पफणुः, फेणुः
राज्	to shine	P.	रराजे, रेजे	रराजाथे, रेजाथे	रराजिरे, रेजिरे
		A.	रराज	रराजतुः, रेजतुः	रराजुः, रेजुः

भ्राज्	to shine	बभ्राजे, भ्रेजे	बभ्राजाथे भ्रेजाथे	बभ्राजिरे भ्रेजिरे
भ्राश्	to shine	बभ्राशे भ्रेशे	बभ्राशाथे भ्रेशाथे	बभ्राशिरे भ्रेशिरे
भ्लाश्	to shine	बभ्लाशे भ्लेशे	बभ्लाशाथे भ्लेशाथे	बभ्लाशिरे भ्लेशिरे
स्यम्	to sound	सस्याम	सस्यमतुः स्येमतुः	सस्यमुः स्येमुः
स्वन्	to sound	सस्वान	सस्वनतुः स्वेनतुः	सस्वनुः स्वेनुः

Roots, श्रन्थ्, ग्रन्थ्, दम्भ्, स्वञ्ज् drop their penultimate nasal optionally before weak terminations of the perfect. When the penultimate is dropped, श्रन्थ्, and दम्भ् drop the reduplicative syllable and change their अ to ए.

III	शश्रन्थ	शश्रन्थतुः श्रेथतुः	शश्रन्थुः श्रेथुः	जग्रन्थ	जग्रन्थतुः जग्रथतुः	जग्रन्थुः जग्रथुः
II*	शश्रन्थिथ	शश्रन्थथुः श्रेथतुः	शश्रन्थ श्रेथ	जग्रन्थिथ	जग्रन्थथुः जग्रथथुः	जग्रन्थ जग्रथ
I	शश्रन्थ	शश्रन्थिव श्रेथिव	शश्रन्थिम श्रेथिम	जग्रन्थ	जग्रन्थिव जग्रथिव	जग्रन्थिम जग्रथिम

	दम्भ्.			स्वञ्ज्.		
III	ददम्भ	ददम्भतुः देभतुः	ददम्भुः देभुः	सस्वञ्जे सस्वजे	सस्वञ्जाते सस्वजाते	सस्वञ्जिरे सस्वजिरे
II*	ददम्भिथ	ददम्भथुः देभथुः	ददम्भ देभ	सस्वञ्जिषे सस्वजिषे	सस्वञ्जाथे सस्वजाथे	सस्वञ्जिध्वे सस्वजिध्वे
I	ददम्भ	ददम्भिव देभिव	ददम्भिम देभिम	सस्वञ्जे सस्वजे	सस्वञ्जिवहे सस्वजिवहे	सस्वञ्जिमहे सस्वजिमहे

Paradigms.

	P.			A.		
	अद् *to eat.*			व्यथ् *to give pain.*		
III	आद	आदतुः	आदुः	विव्यथे	विव्यथाते	विव्यथिरे
II	आदिथ	आदथुः	आद	विव्यथिषे	विव्यथाते	विव्यथिध्वे
I	आद	आदिव	आदिम	विव्यथे	विव्यथिवहे	विव्यथिमहे
	जि *to conquer.*			प्यै *to grow fat.*		
III	जिगाय	जिग्यतुः	जिग्युः	पिप्ये	पिप्याते	पिप्यिरे
II	जिगयिथ, जिगेथ	जिग्यथुः	जिग्य	पिप्यिषे	पिप्याथे	पिप्यिध्वे
I	जिगाय, जिगय	जिग्यिव	जिग्यिम	पिप्ये	पिप्यिवहे	पिप्यिमहे

* According to some grammarians श्रेथिथ and देभिथ also are admissible.

P. व्ये *to cover.* | *A.* द्युत् *to shine.*

III	विव्याय	विव्यतुः	विव्युः	दिद्युते	दिद्युताते	दिद्युतिरे
II	विव्ययिथ	विव्यथुः	विव्य	दिद्युतिषे	दिद्युताथे	दिद्युतिध्वे
I	विव्याय, विव्यय	विव्यिव	विव्यिम	दिद्युते	दिद्युतिवहे	दिद्युतिमहे

P. चि *to collect.* | इ *to go.*

III	चिचाय, चिकाय	चिच्यतुः, चिक्यतुः	चिच्युः / चिक्युः	इयाय	ईयतुः	ईयुः
II	चिचयिथ, चिचेथ / चिकयिथ, चिकेथ	चिच्यथुः / चिक्यथुः	चिच्य / चिक्य	इययिथ / इयेथ	ईयथुः	ईय
I	चिचाय, चिचय / चिकाय, चिकय	चिच्यिव / चिक्यिव	चिच्यिम / चिक्यिम	इयाय / इयय	ईयिव	ईयिम

A. इ *with* अधि *to study.*

III	अधिजगे	अधिजगाते	अधिजगिरे
II	अधिजगिषे	अधिजगाथे	अधिजगिध्वे
I	अधिजगे	अधिजगिवहे	अधिजगिमहे

P. गुह् *to conceal.* | *A.* दे *to protect.*

III	जुगूह	जुगुहतुः	जुगुहुः	दिग्ये	दिग्याते	दिग्यिरे
II	जुगूहिथ, जुगोढ	जुगुहथुः	जुगुह	दिग्यिषे	दिग्याथे	दिग्यिध्वे
I	जुगूह	जुगुहिव / जुगुह्व	जुगुहिम / जुगुह्म	दिग्ये	दिग्यिवहे	दिग्यिमहे

P. भ्रस्ज् *to bake.* | *A.* क्षम् *to forgive.*

III	बभ्रज्ज, बभर्ज	बभ्रज्जतुः / बभर्जतुः	बभ्रज्जुः / बभर्जुः	चक्षमे	चक्षमाते	चक्षमिरे
II	बभ्रज्जिथ, बभ्रष्ठ / बभर्जिथ, बभर्ष्ठ	बभ्रज्जथुः / बभर्जथुः	बभ्रज्ज / बभर्ज	चक्षमिषे / चक्षंसे	चक्षमाथे	चक्षंध्वे / चक्षमिध्वे
I	बभ्रज्ज, बभर्ज	बभ्रज्जिव / बभर्जिव	बभ्रज्जिम / बभर्जिम	चक्षमे	चक्षमिवहे / चक्षण्वहे	चक्षमिमहे / चक्षण्महे

मस्ज् *to plunge.* | कृप् *to plan.*

III	ममज्ज	ममज्जतुः	ममज्जुः	चक्लृपे	चक्लृपाते	चक्लृपिरे
II	ममज्जिथ / ममङ्क्थ	ममज्जथुः	ममज्ज	चक्लृपिषे / चक्लृप्से	चक्लृपाथे	चक्लृपिध्वे / चक्लृब्ध्वे
I	ममज्ज	ममज्जिव	ममज्जिम	चक्लृपे	चक्लृपिवहे / चक्लृप्वहे	चक्लृपिमहे / चक्लृप्महे

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	नश् to perish.			***दृश् to see.***		
III	ननाश	नेशतुः	नेशुः	ददर्श	ददृशतुः	ददृशुः
II	नेशिथ ननंष्ठ	नेशथुः	नेश	ददर्शिथ दद्रष्ठ	ददृशथुः	ददृश
I	ननाश ननश	नेशिव नेश्व	नेशिम नेश्म	ददर्श	ददृशिव	ददृशिम
	रन्ध् to kill.			***सृज् to create.***		
III	ररन्ध	ररन्धतुः	ररन्धुः	ससर्ज	ससृजतुः	ससृजुः
II	ररन्धिथ ररद्ध	ररन्धथुः	ररन्ध	ससर्जिथ सस्रष्ठ	ससृजथुः	ससृज
I	ररन्ध	ररन्धिव रेध्व	ररन्धिम रेध्म	ससर्ज	ससृजिव	ससृजिम

ऊर्णु to cover.

III	ऊर्णुनाव	ऊर्णुनुवतुः	ऊर्णुनुवुः
II	ऊर्णुनविथ ऊर्णुनुविथ	ऊर्णुनुवथुः	ऊर्णुनुव
I	ऊर्णुनाव ऊर्णुनव,	ऊर्णुनुविव	ऊर्णुनुविम

कम् to love, desire.

III	चकमे कामयांचक्रे	चकमाते कामयांचक्राते	चकमिरे कामयांचक्रिरे
II	चकमिषे कामयांचकृषे	चकमाथे कामयांचक्राथे	चकमिध्वे कामयांचकृढ्वे
I	चकमे कामयांचक्रे	चकमिवहे कामयांचकृवहे	चकमिमहे कामयांचकृमहे

गुप् to protect (वेट्).

III	जुगोप गोपायांचकार	जुगुपतुः गोपायांचक्रतुः	जुगुपुः गोपायांचक्रुः
II	जुगोपिथ, जुगोप्थ गोपायांचकर्थ	जुगुपथुः गोपायांचक्रथुः	जुगुप गोपायांचक्र
I	जुगोप गोपायांचकार-चकर	जुगुपिव, जुगुप्व गोपायांचकृव	जुगुपिम, जुगुप्म गोपायांचकृम

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		भू			मृज्	
III	बभूव	बभूवतुः	बभूवुः	ममार्ज	ममृजतुः ममार्जतुः	ममृजुः ममार्जुः
II	बभूविथ	बभूवथुः	बभूव	ममार्जिथ, ममार्ष्ठ,	ममृजथुः ममार्जथुः	ममृज ममार्ज
I	बभूव	बभूविव	बभूविम	ममार्ज	ममृजिव ममृज्व ममार्जिव	ममृजिम ममृज्म ममार्जिम

सह्

III	सेहे	सेहाते	सेहिरे
II	सेहिषे	सेहाथे	सेहिध्वे
I	सेहे	सेहिवहे	सेहिमहे

	ली			नह्		
III	लिलाय ललौ	लिल्यतुः	लिल्युः	ननाह	नेहतुः	नेहुः
II	लिलयिथ लिलेथ ललाथ ललिथ	लिल्यथुः	लिल्य	नेहिथ ननद्ध	नेहथुः	नेह
I	लिलाय लिलय ललौ	लिल्यिव	लिल्यिम	ननाह ननह	नेहिव	नेहिम

मि (5th conj.) to throw and मी (9th conj.) to destroy.

III	ममौ	मिम्यतुः	मिम्युः
II	ममिथ ममाथ	मिम्यथुः	मिम्य
I	ममौ	मिम्यिव	मिम्यिम

हि *to send.*

III	जिघाय	जिघ्यतुः	जिघ्युः
II	जिघयिथ जिघेथ	जिघ्यथुः	जिघ्य
I	जिघाय जिघय	जिघ्यिव	जिघ्यिम

The passive of the perfect is formed by appending Atmanepada terminations even to Parasmaipada roots.

The Aorist.

In this tense the root has the augment अ prefixed to it.

This tense has seven varieties.

First Variety.

The roots स्था, दा, धा, and roots assuming the forms of दा and धा, पा, to drink, इ to go and भू take this variety.

This variety is Parasmaipada only.

Terminations.

III	त	ताम्	उस्
II	स्	तम्	त
I	अम्	व	म

Before उस् final आ of a root is dropped.

स्था

III	अस्थात्	अस्थाताम्	अस्थुः
II	अस्थाः	अस्थातम्	अस्थात
I	अस्थाम्	अस्थाव	अस्थाम

इ *to go.*

गा is substituted for इ in this tense.

III	अगात्	अगाताम्	अगुः
II	अगाः	अगातम्	अगात
I	अगाम्	अगाव	अगाम

The forms of the root भू 3rd person plural and 1st person singular are irregular, they are अभूवन् and अभूवम्. The roots घ्रा, धे, शो, छो and सो take this variety optionally, as अघ्रात्, अधात्, अशात्, अछात्, असात्, &c.

Their other forms are made up according to the sixth variety.

Second Variety.

Terminations.

P.			A.		
S.	*D.*	*P.*	*S.*	*D.*	*P.*
अत्	अताम्	अन्	अत	एताम्	अन्त
अः	अतम्	अत	अथाः	एथाम्	अध्वम्
अम्	आव	आम	ए	आवहि	आमहि

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	पुष् *to nourish.*			लिप् *to anoint.*		
III	अपुषत्	अपुषताम्	अपुषन्	अलिपत	अलिपेताम्	अलिपन्त
II	अपुषः	अपुषतम्	अपुषत	अलिपथाः	अलिपेथाम्	अलिपध्वम्
I	अपुषम्	अपुषाव	अपुषाम	अलिपे	अलिपावहि	अलिपामहि

The roots ह्वे, अस् to throw, ख्या; पत्, वच्, and शास् take this variety, but form their bases irregularly.

	ह्वे			अस्		
III	अह्वत्	अह्वताम्	अह्वन्	आस्थत्	आस्थताम्	आस्थन्
II	अह्वः	अह्वतम्	अह्वत	आस्थः	आस्थतम्	आस्थत
I	अह्वम्	अह्वाव	अह्वाम	आस्थम्	आस्थाव	आस्थाम

	ख्या			पत्		
III	अख्यत्	अख्यताम्	अख्यन्	अपप्तत्	अपप्तताम्	अपप्तन्
II	अख्यः	अख्यतम्	अख्यत	अपप्तः	अपप्ततम्	अपप्तत
I	अख्यम्	अख्याव	अख्याम	अपप्तम्	अपप्ताव	अपप्ताम

	वच्			शास्		
III	अवोचत्	अवोचताम्	अवोचन्	अशिषत्	अशिषताम्	अशिषन्
II	अवोचः	अवोचतम्	अवोचत	अशिषः	अशिषतम्	अशिषत
I	अवोचम्	अवोचाव	अवोचाम	अशिषम्	अशिषाव	अशिषाम

The roots ऋ, जॄ, and दृश्, take गुण, as आरत्, अजरत्, अदर्शत्, &c.

The roots स्कन्द्, स्तम्भ्, ध्वंस्, भ्रंश्, स्यन्द्, and स्रंस् drop their nasal as अस्कदत्, अस्तभत्, अध्वसत्, अभ्रशत्, अस्यदत्, अस्रसत्, &c.

श्वि drops its इ, as अश्वत्, अश्वताम्, अश्वन्, &c.

The root अद् substitutes घस् and takes this variety only, as अघसत् अघसताम् अघसन्.

This variety is Parasmaipada only, but in the case of the roots लिप्, सिच्, ह्वे* and वच् it is Atmanepada also.

* ह्वे when Atmanepada takes this variety optionally.

A list of roots, which take Second Variety necessarily.

- ख्या
- ऋ (3rd conj.)
- सृ (3rd conj.)
- ह्वे
- शक्

Ending in च्: मुच्, वच्, सिच्

- लुट्
- पत् (पम्.)

Ending in द्: शद्, सद्, स्विद्, भिद्, मिद्, क्लिद्, क्ष्विद्, विद् (6th conj.)

Ending in ध्: सिध्, क्षुध्, शुध्, क्रुध्, गृध्, ऋध्, रध्

Ending in प्: लिप्, आप्, लुम्प्, सृप्, कृप्, गुप्, लुप्

Ending in भ्: लुभ्, नभ्, क्षुभ्

सम्, तम्, गम्

Ending in म्: क्लम्, श्रम्, दम्, भ्रम्, क्षम्

Ending in श्: नश्, भृश्, भ्रंश्, कृश्

Ending in ष्: तृष्, तुष्, दुष्, पिष्, पुष्, हृष्, रुष्, रिष्, विष्, शिष्, प्लुष्, शुष्

Ending in स्: घस्, तस्, दस्, भस्, शास्, यस्, कुस्, वस्

Ending in ह्: द्रुह्, मुह्, स्निह्, स्नुह्

A list of roots taking Second Variety optionally.

- श्वि
- जॄ

Ending in च्: म्रुच्, म्लुच्, ग्रुच्, ग्लुच्, ग्लुञ्च्, रिच्, विच्, शुच्

E. ज्: निज्, युज्, विज्

स्फुट्.

E. त्: च्युत्, श्च्युत्, श्चुत्

Ending in द्: स्कन्द्, क्षुद्, तृद्, रुद्, भिद्, छिद्, छृद्

दृश्

E. ध्: बुध्, रुध्

E. प्: तृप्, दृप्

E. ष्: घुष्, श्लिष्

Ending in ह्: बृह्, तृह्, उह्

Third Variety.

The terminations to be applied in this variety are the same as those in the second variety.

This variety is both Atmanepada and Parasmaipada.

The roots श्रि, द्रु, स्रु, कम्, and all roots of the tenth Conjugation take this variety necessarily, and the roots धे and श्वि take optionally.

The root is reduplicated in this variety.

श्रि *to depend upon.*

III	अशिश्रियत्	अशिश्रियताम्	अशिश्रियन्
II	अशिश्रियः	अशिश्रियतम्	अशिश्रियत
I	अशिश्रियम्	अशिश्रियाव	अशिश्रियाम

द्रु *to run, to be wet.*

III	अदुद्रुवत्	अदुद्रुवताम्	अदुद्रुवन्
II	अदुद्रुवः	अदुद्रुवतम्	अदुद्रुवत
I	अदुद्रुवम्	अदुद्रुवाव	अदुद्रुवाम

स्रु *to drop.*

III	असुस्रुवत्	असुस्रुवताम्	असुस्रुवन्
II	असुस्रुवः	असुस्रुवतम्	असुस्रुवत
I	असुस्रुवम्	असुस्रुवाव	असुस्रुवाम

कम् *to love,* takes atmanepada and has two forms.

III	अचकमत	अचकमेताम्	अचकमन्त
II	अचकमथाः	अचकमेथाम्	अचकमध्वम्
I	अचकमे	अचकमावहि	अचकमामहि
III	अचीकमत	अचीकमेताम्	अचीकमन्त
II	अचीकमथाः	अचीकमेथाम्	अचीकमध्वम्
I	अचीकमे	अचीकमावहि	अचीकमामहि

श्वि *to swell.*

III	अशिश्वियत्	अशिश्वियताम्	अशिश्वियन्
II	अशिश्वियः	अशिश्वियतम्	अशिश्वियत
I	अशिश्वियम्	अशिश्वियाव	अशिश्वियाम

धे *to suck.*

III	अदधत्	अदधताम्	अदधन्
II	अदधः	अदधतम्	अदधत
I	अदधम्	अदधाव	अदधाम

To form the aorist of a root of the tenth conjugation, first add अय् and make the necessary changes; as चुर्+अय्=चोरय्. The अय् is dropped, and the penultimate vowel shortened, therefore we have चुर्, then the root is reduplicated चुचुर्, the vowel of the reduplicative syllable when not followed by a conjunct consonant is lengthened, अचूचुरत्.

If the syllable, following the reduplicative one, be short and not prosodially long, the अ of the reduplicative syllable is changed to इ, क्षल्, क्षालय्, क्षाल्, क्षल्, चक्षल्, and चिक्षल्; therefore अचिक्षलत्.

The vowel in the reduplicative syllable is lengthened, if it is not prosodially long, and if the syllable following the reduplicative one be short; तड्, ताडय्, ताड्, तड्, ततड्, तितड्, तीतड् therefore अतीतडत्.

If a root begins with a vowel, the following consonant is reduplicated, and इ is added to the reduplicated consonant; इल्, एलय्, एल्, एलल्, एलिल्, ऐलिलत्.

When a conjunct consonant with न्, द् or र् as its first member follows the initial vowel, the second consonant is reduplicated; ऊर्ज् ऊर्जय्, ऊर्ज्, ऊर्जिज्, और्जिजत्.

Irregularities of the third variety.

पीड् shortens its vowel optionally; as

III	अपीपिडत्	अपीपिडताम्	अपीपिडन्
	अपिपीडत्	अपिपीडताम्	अपिपीडन्
II	अपीपिडः	अपीपिडतम्	अपीपिडत
	अपिपीडः	अपिपीडतम्	अपिपीडत
I	अपीपिडम्	अपीपिडाव	अपीपिडाम
	अपिपीडम्	अपिपीडाव	अपिपीडाम

The roots कथ्, वर्, रच्, स्पृह्, वृ, प्रथ्, म्रद्, स्पश् undergo no change, as अचकथत्, अववरत्, अपस्पृहत्, अववरत्, अपप्रथत्, अमम्रदत्, अपस्पशत्.

गण् has two forms अजगणत् or अजीगणत्. वेष्ट् and चेष्ट् also have two forms; अववेष्टत् or अविवेष्टत्; अचचेष्टत् or अचिचेष्टत्.

Roots having short ऋ for their penultimate, have two forms; as पृथ्, अपीपृथत् or अपपर्थत्.

Roots having long ॠ for their penultimate, have also two forms; as अचिकीर्तत् or अचीकृतत्.

As the 6th and 7th varieties are easier than the 4th and 5th, they are treated before the latter.

SIXTH VARIETY.

This variety is Parasmaipada only.

Terminations.

	S.	D.	P.
III	सीत्	सिष्टाम्	सिषुः
II	सीः	सिष्टम्	सिष्ट
I	सिषम्	सिष्व	सिष्म

Roots ending in आ, except those that take the first variety necessarily, and यम्, रम्, and नम्, take this variety, as या to go;

III	अयासीत्	अयासिष्टाम्	अयासिषुः
II	अयासीः	अयासिष्टम्	अयासिष्ट
I	अयासिषम्	अयासिष्व	अयासिष्म

* ग्लै— अग्लासीत्; यम्—अयंसीत्
रम् with वि—व्यरंसीत्; नम्—अनंसीत्
घ्रा— अघ्रात् or अघ्रासीत्

SEVENTH VARIETY.

This variety is both Parasmaipada and Atmanepada.

Terminations.

Parasmaipada.			*Atmanepada.*		
सत्	सताम्	सन्	सत	साताम्	सन्त
सः	सतम्	सत	सथाः	साथाम्	सध्वम्
सम्	साव	साम	सि	सावहि	सामहि

Anit roots ending in श्, ष्, स्, ह्, and having इ, उ, ऋ and ऌ for their penultimate, take this variety. दृश् is an exception to this rule.

The roots स्पृश्, मृश्, कृष्, and श्लिष् take this variety optionally.

द्विष् to hate.

	P.			A.		
III	अद्विक्षत्	अद्विक्षताम्	अद्विक्षन्	अद्विक्षत	अद्विक्षाताम्	अद्विक्षन्त
II	अद्विक्षः	अद्विक्षतम्	अद्विक्षत	अद्विक्षथाः	अद्विक्षाथाम्	अद्विक्षध्वम्
I	अद्विक्षम्	अद्विक्षाव	अद्विक्षाम	अद्विक्षि	अद्विक्षावहि	अद्विक्षामहि

* See rule III., page 43.

कृष् *to draw.*

	P.			A.		
III	अकृक्षत्	अकृक्षताम्	अकृक्षन्	अकृक्षत	अकृक्षाताम्	अकृक्षन्त
II	अकृक्षः	अकृक्षतम्	अकृक्षत	अकृक्षथाः	अकृक्षाथाम्	अकृक्षध्वम्
I	अकृक्षम्	अकृक्षाव	अकृक्षाम	अकृक्षि	अकृक्षावहि	अकृक्षामहि

Irregularities of the 7th Variety.

The roots दिह्, दुह्, लिह् and गुह् take two forms in the case of Atmanepada 3rd and 2nd person singular, second person plural, and first person dual.

दिह् *Atm.*

III	अधिक्षत, अदिग्ध	अधिक्षाताम्	अधिक्षन्त
II	अधिक्षथाः अदिग्धाः	अधिक्षाथाम्	अधिक्षध्वम्, अधिग्ध्वम्
I	अधिक्षि	अधिक्षावहि, अदिह्वहि	अधिक्षामहि

दुह् *is similarly conjugated.*

गुह् *Atm.*

III	अघुक्षत, अगूढ	अघुक्षाताम्	अघुक्षन्त
II	अघुक्षथाः, अगूढाः	अघुक्षाथाम्	अघुक्षध्वम्, अघूढ्वम्
I	अघुक्षि	अघुक्षावहि, अगुह्वहि	अघुक्षामहि

लिह् *to lick.*

III	अलिक्षत, अलीढ	अलिक्षाताम्	अलिक्षन्त
II	अलिक्षथाः अलीढाः	अलिक्षाथाम्	अलिक्षध्वम्, अलीढ्वम्
I	अलिक्षि	अलिक्षावहि, अलिह्वहि	अलिक्षामहि

Fourth and Fifth Varieties.

These varieties are both Parasmaipada and Atmanepada.

Roots which do not take any of the forementioned varieties, are conjugated in these varieties. Aniṭ roots take the 4th, and Seṭ roots take the 5th; and Wet roots take both the varieties. Those roots which take any of the other varieties optionally, take these varieties according as they are Seṭ or Aniṭ. Some of the preceding varieties are Parasmaipada only; the Atmanepada forms of those roots which take them, are made up according to these varieties.

The roots स्तु and सु when Parasmaipada, though they are Aniṭ take the 5th variety.

The root वृ and roots ending in ऋ preceded by a conjunct con-

sonant, and those ending in long ॠ when Atmanepada take both of these varieties. धू and अञ्ज् though optionally Seṭ, take the 5th only.

4TH VARIETY.

Terminations.

	P.			A.		
III	सीत्	स्ताम्	सुः	स्त*	साताम्	सत
II	सीः	स्तम्	स्त	स्थाः*	साथाम्	ध्वम्
I	सम्	स्व	स्म	सि	स्वहि	स्महि

5TH VARIETY.

Terminations.

	P.			A.		
III	ईत्	इष्टाम्	इषुः	इष्ट	इषाताम्	इषत
II	ईः	इष्टम्	इष्ट	इष्ठाः	इषाथाम्	इढ्वम्
I	इषम्	इष्व	इष्म	इषि	इष्वहि	इष्महि

Fourth Variety, Parasmaipada.

The vowel of a root takes वृद्धि, as:

छिद् *to cut.*

III	अच्छैत्सीत्	अच्छैत्ताम्	अच्छैत्सुः
II	अच्छैत्सीः	अच्छैत्तम्	अच्छैत्त.
I	अच्छैत्सम्	अच्छैत्स्व	अच्छैत्स्म.

Fourth Variety, Atmanepada.

The ending इ, उ short or long take गुण as नी—अनेष्ट, चि, अचेष्ट, सु, असोष्ट.

नी

अनेष्ट	अनेषाताम्	अनेषत
अनेष्ठाः	अनेषाथाम्	अनेढ्वम्
अनेषि	अनेष्वहि	अनेष्महि

The ending ऋ and penultimate short vowel remain unchanged, as अभृत from भृ and अभित्त from भिद्.

भृ

अभृत	अभृषाताम्	अभृषत
अभृथाः	अभृषाथाम्	अभृढ्वम्
अभृषि	अभृष्वहि	अभृष्महि

---

* स् is dropped after a short vowel, as अकृ+स्त=अकृत. अकृ+स्थाः=अकृथाः.

भिद्

III	अभित्त	अभित्साताम्	अभित्सत
II	अभित्थाः	अभित्साथाम्	अभिद्ध्वम्
I	अभित्सि	अभित्स्वहि	अभित्स्महि

दा, धा and such roots as assume those forms in the non-conjugational tenses, and स्था, substitute इ for the final आ and this इ does not take गुण as अदित from दा and प्रास्थित from स्था with प्र.

दा *to give.*

III	अदित	अदिषाताम्	अदिषत
II	अदिथाः	अदिषाथाम्	अदिढ्वम्
I	अदिषि	अदिष्वहि	अदिष्महि

Fifth Variety, Parasmaipada.

Final इ, उ, ऋ short or long and the penultimate अ of roots ending in र् or ल् and that of वद् and व्रज् take वृद्धि ; but अ not followed by a conjunct consonant of roots beginning with any consonant, and ending in any consonant except र् and ल् take वृद्धि optionally; as अवादीत् from वद्, अव्राजीत् from व्रज्, अखनीत् or अखानीत् from खन्.

Roots ending in ह्, म्, य्, and the roots क्षण्, श्वस्, जागृ, कट्, लग् हस्, श्वि, क्रथ्, रग्, कख्, हग्, ह्लग् and कग् do not take वृद्धि as अक्रमीत्, अजागरीत्, अश्वयीत्, &c.

The penultimate short vowel takes गुण as शुच्-अशोचीत्कृत्-अकर्तीत्, &c.

Fifth Variety, Atmanepada.

The ending vowel and the penultimate short vowel take गुण as अलविष्ट from लू and अमोदिष्ट from मुद्.

Paradigms.

भिद् *to split.* चि *to collect.*

4th Variety.

	P.			A.		
III	अभैत्सीत्	अभैत्ताम्*	अभैत्सुः	अचेष्ट	अचेषाताम्	अचेषत
II	अभैत्सीः	अभैत्तम्	अभैत्त	अचेष्ठाः	अचेषाथाम्	अचेढ्वम्
I	अभैत्सम्	अभैत्स्व	अभैत्स्म	अचेषि	अचेष्वहि	अचेष्महि

* म् preceded and followed by any consonant except a nasal or a semi-vowel is dropped.

कृ *to do.*

	Parasm.			*Amt.*		
III	अकार्षीत्	अकार्ष्टाम्	अकार्षुः	अकृत	अकृषाताम्	अकृषत
II	अकार्षीः	अकार्ष्टम्	अकार्ष्ट	अकृथाः	अकृषाथाम्	अकृढ्वम्
I	अकार्षम्	अकार्ष्व	अकार्ष्म	अकृषि	अकृष्वहि	अकृष्महि

कॄ *to scatter. Parasm.*

अकारीत्	अकारिष्टाम्	अकारिषुः
अकारीः	अकारिष्टम्	अकारिष्ट
अकारिषम्	अकारिष्व	अकारिष्म

धू *to shake.* पू *to purify.*

5th Variety.

	P.			**A.**		
III	अधावीत्	अधाविष्टाम्	अधाविषुः	अपविष्ट	अपविषाताम्	अपविषत
II	अधावीः	अधाविष्टम्	अधाविष्ट	अपविष्ठाः	अपविषाथाम्	{ अपविढ्वम् / अपविध्वम्
I	अधाविषम्	अधाविष्व	अधाविष्म	अपविषि	अपविष्वहि	अपविष्महि

सृज् *to abandon.* तृप् *to be satisfied.*

4th Variety.

III	अस्राक्षीत्	अस्राष्टाम्	अस्राक्षुः	{ अत्राप्सीत् / अतार्प्सीत्	अत्राप्ताम् / अतार्प्ताम्	अत्राप्सुः / अतार्प्सुः
II	अस्राक्षीः	अस्राष्टम्	अस्राष्ट	{ अत्राप्सीः / अतार्प्सीः	अत्राप्तम् / अतार्प्तम्	अत्राप्त / अतार्प्त
I	अस्राक्षम्	अस्राक्ष्व	अस्राक्ष्म	{ अत्राप्सम् / अतार्प्सम्	अत्राप्स्व / अतार्प्स्व	अत्राप्स्म / अतार्प्स्म

तृप् *5th Variety.*

अतर्पीत्	अतर्पिष्टाम्	अतर्पिषुः
अतर्पीः	अतर्पिष्टम्	अतर्पिष्ट
अतर्पिषम्	अतर्पिष्व	अतर्पिष्म

धा *to put, 4th. A.* दृश् *to see, 4th Variety. P.*

III	अधित	अधिषाताम्	अधिषत	अद्राक्षीत्	अद्राष्टाम्	अद्राक्षुः
II	अधिथाः	अधिषाथाम्	अधिध्वम्	अद्राक्षीः	अद्राष्टम्	अद्राष्ट
I	अधिषि	अधिष्वहि	अधिष्महि	अद्राक्षम्	अद्राक्ष्व	अद्राक्ष्म

हन् * *to kill, 5th Variety. P.*

III	अवधीत्	अवधिष्टाम्	अवधिषुः
II	अवधीः	अवधिष्टम्	अवधिष्ट
I	अवधिषम्	अवधिष्व	अवधिष्म

* हन् substitutes वध् necessarily in Parasm., and optionally in Atm., and is then a Set root.

हन् *with* आ *Atm. 5th.* | हन् *with* आ, *4th Variety. A.*

III	आवधिष्ट	आवधिषाताम्	आवधिषत	आहत	आहसाताम्	आहसत
II	आवधिष्ठाः	आवधिषाथाम्	आवधिढ्वम्	आहथाः	आहसाथाम्	आहध्वम्
I	आवधिषि	आवधिष्वहि	आवधिष्महि	आहसि	आहस्वहि	आहस्महि

गम् *with* सम्. | यम् *with* उप्.

4th Variety. A.

III	समगत	समगसाताम्	समगसत	उपायत	उपायसाताम्	उपायसत
	समगंस्त	समगंसाताम्	समगंसत	उपायंस्त	उपायंसाताम्	उपायंसत
II	समगथाः	समगसाथाम्	समगध्वम्	उपायथाः	उपायसाथाम्	उपायध्वम्
	समगंस्थाः	समगंसाथाम्	समगंध्वम्	उपायंस्थाः	उपायंसाथाम्	उपायंध्वम्
I	समगंसि	समगस्वहि	समगस्महि	उपायसि	उपायस्वहि	उपायस्महि
	समगंसि	समगंस्वहि	समगंस्महि	उपायंसि	उपायंस्वहि	उपायंस्महि

4th रम् *Atm.* | मन् *4th Conj., to think. Atm.*

अरंस्त	अरंसाताम्	अरंसत	अमंस्त	अमंसाताम्	अमंसत
अरंस्थाः	अरंसाथाम्	अरंध्वम्	अमंस्थाः	अमंसाथाम्	अमंध्वम्
अरंसि	अरंस्वहि	अरंस्महि	अमंसि	अमंस्वहि	अमंस्महि

मन् *8th Conj., to think. Atm.*

III	अमनिष्ट / अमत	अमनिषाताम्	अमनिषत
II	अमनिष्ठाः / अमथाः	अमनिषाथाम्	अमनिढ्वम्
I	अमनिषि	अमनिष्वहि	अमनिष्महि

मा *to measure. Atm.*

III	अमास्त	अमासाताम्	अमासत
II	अमास्थाः	अमासाथाम्	अमाध्वम्
I	अमासि	अमास्वहि	अमास्महि

स्था *with* सम्, *4th Variety. A.*

III	समस्थित	समस्थिषाताम्	समस्थिषत
II	समस्थिथाः	समस्थिषाथाम्	समस्थिध्वम्
I	समस्थिषि	समस्थिष्वहि	समस्थिष्महि

P. ऊर्णु *to cover.* **A.**

III	और्णुवीत्	और्णुविष्टाम्	और्णुविषुः	और्णुविष्ट	और्णुविषाताम्	और्णुविषत
	और्णावीत्	और्णाविष्टाम्	और्णाविषुः	और्णविष्ट	और्णविषाताम्	और्णविषत
	और्णवीत्	और्णविष्टाम्	और्णविषुः			

II	और्णुवीः	और्णुविष्टम्	और्णुविष्ट	और्णुविष्ठाः और्णुविषाथाम् और्णुविध्व-ढ्वम्
	और्णावीः	और्णाविष्टम्	और्णाविष्ट	और्णविष्ठाः और्णविषाथाम् और्णविध्व-ढ्वम्
	और्णवीः	और्णविष्टम्	और्णविष्ट	
I	और्णुविषम्	और्णुविष्व	और्णुविष्म	और्णुविषि और्णुविष्वहि और्णुविष्महि
	और्णाविषम्	और्णाविष्व	और्णाविष्म	और्णविषि और्णविष्वहि और्णविष्महि
	और्णविषम्	और्णविष्व	और्णविष्म	

इ *with* अधि *to study.*

III	अध्यगीष्ट, अध्यैष्ट	अध्यगीषाताम्, अध्यैषाताम्	अध्यगीषत, अध्यैषत
II	अध्यगीष्ठाः अध्यैष्ठाः	अध्यगीषाथाम्, अध्यैषाथाम्	अध्यगीढ्वम्, अध्यैढ्वम्
I	अध्यगीषि, अध्यैषि	अध्यगीष्वहि, अध्यैष्वहि	अध्यगीष्महि, अध्यैष्महि

तन् *Parasm.*

III	अतनीत्	अतनिष्टाम्	अतनिषुः
	अतानीत्	अतानिष्टाम्	अतानिषुः
II	अतनीः	अतनिष्टम्	अतनिष्ट
	अतानीः	अतानिष्टम्	अतानिष्ट
I	अतनिषम्	अतनिष्व	अतनिष्म
	अतानिषम्	अतानिष्व	अतानिष्म

तन् *5th A.* — पद् *4th A.*

	तन् 5th A.			पद् 4th A.		
III	अतनिष्ट / अतत	अतनिषाताम्	अतनिषत	अपादि	अपत्साताम्	अपत्सत
II	अतनिष्ठाः / अतथाः	अतनिषाथाम्	अतनिध्वम्	अपत्थाः	अपत्साथाम्	अपध्वम्
I	अतनिषि	अतनिष्वहि	अतनिष्महि	अपत्सि	अपत्स्वहि	अपत्स्महि

पद् substitutes इ for the terminations स्त necessarily.

The roots दीप्, जन्, बुध्, पूर्, ताय् and प्याय् take इ for स्त (as पद्) optionally, as

जन् *to be produced,* 5th *Variety. Atm.*

III	अजनि, अजनिष्ट	अजनिषाताम्	अजनिषत
II	अजनिष्ठाः	अजनिषाथाम्	अजनिध्वम्
I	अजनिषि	अजनिष्वहि	अजनिष्महि

बुध् *4th Conj. to awake. Atm.*

III	अबुद्ध / अबोधि	अभुत्सताम्	अभुत्सत
II	अबुद्धाः	अभुत्साताम्	अभुद्ध्वम्
I	अभुत्सि	अभुत्स्वहि	अभुत्स्महि

P. वस् *to dwell.* — वस् *to dress A. 5th Variety.*

III	अवात्सीत्	अवात्ताम्	अवात्सुः	अवसिष्ट	अवसिषाताम्	अवसिषत
II	अवात्सीः	अवात्तम्	अवात्त	अवसिष्ठाः	अवासिषाथाम्	अवसिध्वम्
I	अवात्सम्	अवात्स्व	अवात्स्म	अवसिषि	अवसिष्वहि	अवसिष्महि

वह् — जागृ

III	अवाक्षीत्	अवोढाम्	अवाक्षुः	अजागरीत्	अजागरिष्टाम्	अजागरिषुः
II	अवाक्षीः	अवोढम्	अवोढ	अजागरीः	अजागरिष्टम्	अजागरिष्ट
I	अवाक्षम्	अवाक्ष्व	अवाक्ष्म	अजागरिषम्	अजागरिष्व	अजागरिष्म

बन्ध् *to bind.*

III	अभान्त्सीत्	अबान्द्धाम्	अभान्त्सुः
II	अभान्त्सीः	अबान्द्धम्	अबान्द्ध
I	अभान्त्सम्	अभान्त्स्व	अभान्त्स्म

व्यध् *to pierce.*

III	अव्यात्सीत्	अव्याद्धाम्	अव्यात्सुः
II	अव्यात्सीः	अव्याद्धम्	अव्याद्ध
I	अव्यात्सम्	अव्यात्स्व	अव्यात्स्म

भ्रज्ज्

III	अभ्राक्षीत् / अभार्क्षीत्	अभ्राष्टाम् / अभार्ष्टाम्	अभ्राक्षुः / अभार्क्षुः
II	अभ्राक्षीः / अभार्क्षीः	अभ्राष्टम् / अभार्ष्टम्	अभ्राष्ट / अभार्ष्ट
I	अभ्राक्षम् / अभार्क्षम्	अभ्राक्ष्व / अभार्क्ष्व	अभ्राक्ष्म / अभार्क्ष्म

दह् *to burn.*

III	अधाक्षीत्	अदाग्धाम्	अधाक्षुः
II	अधाक्षीः	अदाग्धम्	अदाग्ध
I	अधाक्षम्	अधाक्ष्व	अधाक्ष्म

लभ् *to get. A. 4th.*

III	अलब्ध	अलप्साताम्	अलप्सत
II	अलब्धाः	अलप्साथाम्	अलब्ध्वम्
I	अलप्सि	अलप्स्वहि	अलप्स्महि

क्षर् *to drop. 5th.*

III	अक्षारीत्	अक्षारिष्टाम्	अक्षारिषुः
II	अक्षारीः	अक्षारिष्टम्	अक्षारिष्ट
I	अक्षारिषम्	अक्षारिष्व	अक्षारिष्म

5th. मृज् (*wet.*) *4th.*

III	अमार्जीत्	अमार्जिष्टाम्	अमार्जिषुः	अमार्क्षीत्	अमार्ष्टाम्	अमार्क्षुः
II	अमार्जीः	अमार्जिष्टम्	अमार्जिष्ट	अमार्क्षीः	अमार्ष्टम्	अमार्ष्ट
I	अमार्जिषम्	अमार्जिष्व	अमार्जिष्म	अमार्क्षम्	अमार्क्ष्व	अमार्क्ष्म

नह्. *P.* *4th.* युध् *Atm.*

III	अनात्सीत्	अनाद्धाम्	अनात्सुः	अयुद्ध	अयुत्साताम्	अयुत्सत
II	अनात्सीः	अनाद्धम्	अनाद्ध	अयुद्धाः	अयुत्साथाम्	अयुद्ध्वम्
I	अनात्सम्	अनात्स्व	अनात्स्म	अयुत्सि	अयुत्स्वहि	अयुत्स्महि

प्रच्छ् *4th.* ग्रह् *5th.*

III	अप्राक्षीत्	अप्राष्टाम्	अप्राक्षुः	अग्रहीत्	अग्रहीष्टाम्	अग्रहीषुः
II	अप्राक्षीः	अप्राष्टम्	अप्राष्ट	अग्रहीः	अग्रहीष्टम्	अग्रहीष्ट
I	अप्राक्षम्	अप्राक्ष्व	अप्राक्ष्म	अग्रहीषम्	अग्रहीष्व	अग्रहीष्म

P. मज्ज् *4th.*

अमाङ्क्षीत्	अमाङ्क्ताम्	अमाङ्क्षुः
अमाङ्क्षीः	अमाङ्क्तम्	अमाङ्क्त
अमाङ्क्षम्	अमाङ्क्ष्व	अमाङ्क्ष्म

यज् *Paras.* *4th.* यज् *Atm.*

III	अयाक्षीत्	अयाष्टाम्	अयाक्षुः	अयष्ट	अयक्षाताम्	अयक्षत
II	अयाक्षीः	अयाष्टम्	अयाष्ट	अयष्ठाः	अयक्षाथाम्	अयड्ढ्वम्
I	अयाक्षम्	अयाक्ष्व	अयाक्ष्म	अयक्षि	अयक्ष्वहि	अयक्ष्महि

The Passive.

The passive forms of roots taking the 4th, 5th and 7th varieties of the Aorist are made up by appending the Atmanepada terminations of those varieties. Other varieties being active, roots belong-

ing to them may take 4th or 5th as they are Seṭ or Anit; but the third person singular termination is इ and not स्त, before which, the ending vowel and the penultimate अ take वृद्धि; and any other penultimate short takes गुण; as अदर्शि, अमार्हि, *अघानि (from हन्) अस्तावि (from स्तु), &c.

The अ of जन् and Seṭ roots ending in म् except चम् with आ, कम् and वम् is not changed, as अजनि, अशमि.

Roots ending in आ have the augment य् added on to them before इ the third person singular termination of the passive as अदायि अधायि, अस्थायि, &c.

कृ

III	अकारि	अकृषाताम्	अकृषत
II	अकृथाः	अकृषाथाम्	अकृढ्वम्
I	अकृषि	अकृष्वहि	अकृष्महि

पच्

III	अपाचि	अपक्षाताम्	अपक्षत
II	अपक्थाः	अपक्षाथाम्	अपग्ध्वम्
I	अपक्षि	अपक्ष्वहि	अपक्ष्महि

रुह्

III	अरोहि	अरुक्षाताम्	अरुक्षत
II	अरुक्षथाः	अरुक्षाथाम्	अरुक्षध्वम्
I	अरुक्षि	अरुक्षावहि	अरुक्षामहि

दा

III	अदायि	अदायिषाताम् / अदिषाताम्	अदायिषत / अदिषत
II	अदायिष्ठाः / अदिथाः	अदायिषाथाम् / अदिषाथाम्	अदायिध्व—ढ्वम् / अदिढ्वम्
I	अदायिषि / अदिषि	अदायिष्वहि / अदिष्वहि	अदायिष्महि / अदिष्महि

The rule regarding the passive forms of the roots ending in a vowel and the roots हन्, दृश्, and मह् given in page 55 holds good in the passive Aorist also.

हन्

III	अघानि / अवधि	अहसाताम् / अघानिषाताम् / अवधिषाताम्	अहसत / अघानिषत / अवधिषत

* ह् of हन् is changed to घ्.

II	अहथाः	अहसाथाम्	अहध्वम्
	अघानिष्ठाः	अघानिषाथाम्	अघानिध्वम्
	अवधिष्ठाः	अवधिषाथाम्	अवधिध्वम्
I	अहसि	अहस्वहि	अहस्महि
	अघानिषि	अघानिष्वहि	अघानिष्महि
	अवधि	अवधिष्वहि	अवधिष्महि

Derivative verbs (प्रत्ययान्तधातवः).

The Causal (णिजन्ताः).

When we wish to convey the notion that a person or thing causes or makes any other person or thing to perform the action denoted by the root, the verb takes the causal form.

The causal forms are made up exactly like the forms of the roots of the tenth conjugation, viz., by adding अय and making the same vowel changes, as वादयति causes to speak; नाययति, भावयति.

The causal forms of the roots of the tenth conjugation are the same as the primitive.

Causals take either pada like the 10th conjugation.

Conjugational forms of the causal base of वद् are वादयति, अवादयत्, वादयतु, वादयेत्, &c.

Those of the non-conjugational tenses are वादयिता 1st F.; वादयिष्यति 2nd F.; अवादयिष्यत् Cond.; *वादयामास Perfect † अवीवदत् Aorist, ‡ वाद्यात् Benedictive.

Roots ending in आ take पय instead of अय as दा-दापयति causes to give.

Irregular bases.

ऋ-अर्पय
ह्री-ह्रेपय
ज्ञि-ज्ञापय
क्री-क्रापय
रुह्-रोहय or रोपय
इ with अधि-अध्यापय

हन्-घातय
ली { लायय, लापय / लीनय, लालय }
स्फाय्-स्फावय
सिध्-साधय or सेधय

* See rule I., page 56.
† See below causal Aorist.
‡ अय् is dropped here.

गुह्-गूहय
दुष्-दूषय or दोषय
रभ्-रंभय
लभ्-लंभय
क्नूय्-क्नोपय
दरिद्रा-दरिद्रय
मृज्-मार्जय
शो-शायय
सो-सायय
छो-छायय
व्हे-व्हायय
व्ये-व्यायय
वे-वायय
पा to drink पायय
पा to protect पालय

वा-वाजय, वापय
भी-भायय, भीषय,* भापय
स्मि-स्मायय or स्मापय
शद् to fall शातय or शादय
वी-वापय or वायय
इ to go आयय or गमय
स्फुर्-स्फोरय or स्फारय
चि 5th चापय, or चायय
चि 10th चपय or चयय
रध्-रन्धय्
जागृ—जागरय
धू—धूनय
भ्रज्ज्—भ्रज्जय or भर्जय
क्षै—क्षपय

The Causal Aorist.

The causal takes the 3rd variety of the aorist. We shall notice the special rules which are applicable to some roots.

If the primitive root ends in उ short or long, this vowel is substituted for इ in the reduplicative syllable, when the following syllable does not begin with a letter of the labial class or a semi-vowel or ज् followed by अ as कु, कावय—काव्—कव्, चकव्—चुकव् (not चिकव्) —चूकव्—and hence अचूकवत्; but from भू we have अबीभवत्.

The इ is optionally retained in the case of श्रु, स्रु, द्रु, प्रु, प्लु, and च्यु: as अशुश्रवत् or अशिश्रवत्.

The roots स्मृ, दृ, त्वर्, प्रथ्, म्रद्, स्तृ, स्पश् do not change their अ to इ in the reduplicative syllable, as असस्मरत्, अददरत्, अतत्वरत्, अपप्रथत्, अमम्रदत्, अतस्तरत्, अपस्पशत्.

The roots भ्राज्, भाष्, भास्, दीप्, जीव्, मील्, पीड्, and also लुट्, लुप्, shorten their penultimate optionally, as अबिभ्रजत् or अबभ्राजत्, अबीभषत् or अबभाषत्, &c.

Some roots such as लोक्, लोच्, शास्, श्लाघ्, बाध्, सेव्, वेप्, एज्, लाघ्, राध्, ताय्, दाश्, युध्, राज्, do not shorten their penultimate; as अलुलोकत्, from लोक्; अशशासत् from शास्, ऐजिजत् from एज्, &c.

* Used in Atm. only.

श्वि makes अशूशवत् or अशिश्वयत्	पा to drink makes अपीप्यत्
	घ्रा अजिघ्रपत् or अजिघ्रिपत्
गण् ,, अजगणत् or अजीगणत्	ह्वे अजूहवत् or अजुहावत्
स्था ,, अतिष्ठिपत्	स्वप् असूषुपत्
	द्युत् अदिद्युतत्
ऊर्णु-और्णूनवत्.	स्फुर्-अपुस्फुरत् or अपुस्फरत्.
ईर्ष्य् to envy ऐर्षिष्यत् or ऐर्ष्यियत्.	इ with अधि अध्यापिपत्-अध्यजीगपत्.

The passive forms of the causal are made up like those of the tenth conjugation.

The Desiderative (सन्नन्ताः).

The desiderative conveys the notion that a person or thing wishes to perform the action denoted by the root; or is about to be in the state denoted by the root, गन्तुमिच्छति जिगमिषति (he wishes to go), नरो मुमूर्षति. (A man is about to die), and कूलं पिपतिषति, (the bank is about to fall down).

The root is to be reduplicated according to the general rules of reduplication, and the अ of the reduplicative syllable is changed to इ. Roots ending in a vowel reduplicate their consonant with इ added to it; as अट्, अटिटिषति; ईक्ष्, ईचिक्षिषति; ऋ, अरिरिषति. स and स् are added on to the roots in the conjugational and non-conjugational tenses respectively.

To this base the terminations of the first group of conjugations are appended in the conjugational tenses; in non-conjugational tense the seṭ terminations are added.

To the स् the augment इ is to be prefixed or not, according as the primitive root is Seṭ or Aniṭ.

1. Before स् the final vowel and the penultimate short of a root take गुण; डिडयिषते from डी; तितर्पिषति from तृप्.

(a) Roots having इ or उ for their penultimate beginning with any consonant and ending in any consonant except य or व take गुण optionally; as रुरुच्चिषते or रुरोचिषते.

(b) Roots ending in a vowel lengthen it when स does not take the augment इ; as जिगीषति.

(c) Roots ending in इ, उ and ऋ short or long or having these vowels for their penultimate, do not take गुण, when स does not

admit इ. भिद्—*बिभित्सति or ते, present; अबिभित्सत् or त imperfect; बिभित्सतु or ताम् imperative; बिभित्सेत् or त potential. बिभित्सांचकार or चक्रे perfect; बिभिदिसिता 1st future; बिभिदिसिष्यति or ते 2nd future; अबिभिदिसिष्यत् or त conditional; बिभित्स्यात् or बिभित्सीष्ट benedictive; अबिभित्सीत् or अबिभिदिसिष्ट aorist; (5th Variety).

Special rules.

Roots, not admitting इ.

Roots ending in उ or ऋ (short or long), ग्रह्, and गुह् (wet) do not admit इ.

Roots that take इ optionally.

Roots ending in इव् and the roots ऋध्, भ्रस्ज्, दम्भ्, श्रि, स्तॄ, यु, भृ, ज्ञप् and ऊर्णु take इ optionally.

Roots admitting इ,

The roots स्मि, पू, ऋ, तॄ, धॄ, अञ्ज्, अश्, कॄ, गॄ, and प्रच्छ admit इ necessarily.

	भू. *P.*			धृ. *A.*	
III बुभूषति	बुभूषतः	बुभूषन्ति	दिधरिषते	दिधरिषेते	दिधरिषन्ते
II बुभूषसि	बुभूषथः	बुभूषथ	दिधरिषसे	दिधरिषेथे	दिधरिषध्वे
I बुभूषामि	बुभूषावः	बुभूषामः	दिधरिषे	दिधरिषावहे	दिधरिषामहे

यु

III युयूषति	युयूषतः	युयूषन्ति	यियविषति	यियविषतः	यियविषन्ति
II युयूषसि	युयूषथः	युयूषथ	यियविषसि	यियविषथः	यियविषथ
I युयूषामि	युयूषावः	युयूषामः	यियविषामि	यियविषावः	यियविषामः

	युध् *to fight. A.*			अञ्ज्. *P.*	
III युयुत्सते	युयुत्सेते	युयुत्सन्ते	अञ्जिजिषति	अञ्जिजिषतः	अञ्जिजिषन्ति
II युयुत्ससे	युयुत्सेथे	युयुत्सध्वे	अञ्जिजिषसि	अञ्जिजिषथः	अञ्जिजिषथ
I युयुत्से	युयुत्सावहे	युयुत्सामहे	अञ्जिजिषामि	अञ्जिजिषावः	अञ्जिजिषामः

कृ *to do.*

III चिकीर्षति	चिकीर्षतः	चिकीर्षन्ति
II चिकीर्षसि	चिकीर्षथः	चिकीर्षथ
I चिकीर्षामि	चिकीर्षावः	चिकीर्षामः

	ग्रह् *to take.*			दुह्.	
III जिघृक्षति	जिघृक्षतः	जिघृक्षन्ति	दुधुक्षति	दुधुक्षतः	दुधुक्षन्ति
II जिघृक्षसि	जिघृक्षथः	जिघृक्षथ	दुधुक्षसि	दुधुक्षथः	दुधुक्षथ
I जिघृक्षामि	जिघृक्षावः	जिघृक्षामः	दुधुक्षामि	दुधुक्षावः	दुधुक्षामः

---

* The desiderative takes the pada of its primitive root. ज्ञा, श्रु, स्मृ and दृश् are Atmanepada in this form.

ज्ञा *to know. Atm.*

III	जिज्ञासते	जिज्ञासेते	जिज्ञासन्ते
II	जिज्ञाससे	जिज्ञासेथे	जिज्ञासध्वे
I	जिज्ञासे	जिज्ञासावहे	जिज्ञासामहे

Irregular bases of the desiderative.

अद्-जिघत्सति
आप्-ईप्सति
इ with अधि-अधिजिगांसते
ऊर्णु-ऊर्णुनूषति, ऊर्णुनुविषति ऊर्णुनविषति
ईर्ष्य् to envy { ईर्ष्यियिषति. ईर्ष्यिषिषति.
ऋध् to prosper { ईर्त्सति अर्दिधिषति
गम्, इ } जिगमिषति
गम् with सम्-संजिगांसते
गॄ to swallow { जिगरिषति जिगलिषति
चि चिचीषति, चिकीषति
जि-जिगीषति
तन्-तितांसति, तितंसति or तितनिषति
दम्भ्-धिप्सति, धीप्सति दिदम्भिषति
दरिद्रा-दिदरिद्रासति, दिदरिद्रिषति
दा, दे } दित्सति
द्युत्-दिद्योतिषते or दिद्युतिषते
धा, धे } -धित्सति
नश्-निनंक्षति or निनशिषति
प्रच्छ्-पिपृच्छिषति
पत्-पित्सति, पिपतिषति
पद्-पित्सते
भ्रस्ज्-बिभर्क्षति, बिभ्रक्षति, बिभर्जिषति, बिभ्रज्जिषति.
मस्ज्-मिमङ्क्षति
मृज्-मिमृक्षति, मिमार्जिषति
मुच्-मुमुक्षते, मोक्षते, मुमुक्षति
मी, मि, मा } मित्सति-ते.
रभ्-रिप्सते
लभ्-लिप्सते
वृत्-विवृत्सति, विवर्तिषते.
वृध्-विवृत्सति, विवर्धिषते.
शक्-शिक्षति
हन्-जिघांसति
हि-जिघीषति
ह्वे-जुहूषति
स्वप्-सुषुप्सति
ज्ञप्-ज्ञीप्सति
स्वापय् caus. of स्वप्-सुष्वापयिषति
ह्वायय् ,, ह्वे-जुहावयिषति

The Passive.

In conjugational tenses य is added to the non-conjugational desiderative base; and it is conjugated like an ordinary passive verb.

Present	कृ—चिकीर्ष्यते		3rd person singular.
Imperfect	,,	अचिकीर्ष्यत	
Imperative	,,	चिकीर्ष्यताम्	
Potential	,,	चिकीर्ष्येत	

In non-conjugational tenses passive forms are just like active forms, with this difference, that in passive all roots take Atmane-

pada forms. Third person singular aorist is made up by the termination इ; as अपिपठिषि, &c.

The Frequentative.

The frequentative is used to express that a person does repeatedly or intensely the action denoted by the root; as पुनः पुनः अतिशयेन वा करोति चेक्रीयते, he does repeatedly or intensely.

The frequentative of the roots लुप्, सद्, चर्, जप्, जभ्, दह्, दश् and भञ्ज् does not express the repetition or intensity of the action but it expresses censure, as गर्हितं लुम्पति, लोलुप्यते, he cuts badly, clumsily.

The frequentative of the roots implying motion does not express repeated or intense motion but expresses a crooked motion; as कुटिलं व्रजति, वाव्रज्यते, he goes crookedly.

There are two frequentatives, one is Atmanepada (यङन्त), and the other Parasmaipada (यङ्लुगन्त).

The frequentative is formed from monosyllabic roots of the first nine classes, beginning with any consonant. Also the roots सूच्, सूत्र्, मूत्र्, अट्, ऋ, अश्, and ऊर्णु take the frequentative form.

The Atmanepada frequentative.

The base of the Atmanepada frequentative.

य is added to the root as भू, भूय; नी, नीय; भिद्, भिद्य.

Rules 1, 2, 3, 4, 6 and 10; Part I., page 41, (passive) are to be observed; but the रि substitute for ऋ in the first rule, is to be changed to long री; as कृ, क्री; स्मृ, स्मर्य; मा, मीय; स्था, स्थीय; गा, गीय; पा (पिबति), पीय; हा (जहाति), हीय; सा, सीय; कॄ, कीर्य; पॄ, पूर्य; श्रि, श्रीय; ह्रु, ह्रूय; दा, दीय; धा, धीय; शंस्, शस्य; शास्, शिष्य.

Rule 5th, Part I., page 41, (passive) also holds good except in the case of यज्, व्यध्, वच्, वप्, वह्, वस्, वद्, वश्; as प्रच्छ्, पृच्छ्य; भ्रश्, वृश्च्य; ग्रह्-गृह्य; स्वप्-सुप्य; व्यच्, विच्य; but यज्, यज्य; वच्, वच्य.

The form made up by the addition of य to the root is reduplicated according to the general rules of reduplication. The following special rules of reduplication should also be observed.

1. The vowels इ or उ in the reduplicative syllable take गुण, substitute; as भू-भूय-बोभूय; नी-नीय-नेनीय; भिद्-भिद्य-बेभिद्य; तुद्; तुद्य-तोतुद्य.

2. अ in the reduplicative syllable is changed to आ-पच्-पच्य, पापच्य; स्मृ, स्मर्य-सास्मर्य.

3. The अ of the reduplicative syllable of a root having a penultimate short ऋ remains unchanged, and the syllable री is added to it; as वृत्-वृत्य, वरीवृत्य.

4. The अ of the reduplicated syllable of a root ending in a nasal and the roots जप्, जभ्, दह्, दंश्, भञ्ज्, remains unchanged and अनुस्वार is added to it; as भ्रम्-भ्रम्य-बंभ्रम्य; यम्-यम्य-यंयम्य; जप्-जप्य-जंजप्य; दह्-दह्य-दंदह्य, &c.

5. The अ of the reduplicated syllable of the roots वञ्च्, स्रंस्, ध्वंस्, भ्रंस्, कस्, पत्, पद्, स्कन्द् remains unchanged, and नी is added to it, as

* वञ्च्,	वच्य,	वनीवच्य	* स्कन्द्	स्कद्य,	स्कनीस्कद्य
* स्रंस्,	सस्य,	सनीसस्य	कस्,	कस्य,	कनीकस्य
* ध्वंस्,	ध्वस्य,	ध्वनीध्वस्य	पत्,	पत्य,	पनीपत्य
* भ्रंस्,	भ्रस्य,	भनीभ्रस्य	पद्,	पद्य,	पनीपद्य

The conjugation of the Atmanepada frequentative verbs.

In the conjugational tenses and moods, the Atmanepada frequentative is conjugated just like any Atmanepada root of the 4th conjugation.

Paradigms.

भू *Present.*

बोभूयते	बोभूयेते	बोभूयन्ते
बोभूयसे	बोभूयेथे	बोभूयध्वे
बोभूये	बोभूयावहे	बोभूयामहे

बुध् *Imperfect.*

अबोबुध्यत	अबोबुध्येताम्	अबोबुध्यन्त
अबोबुध्यथाः	अबोबुध्येथाम्	अबोबुध्यध्वम्
अबोबुध्ये	अबोबुध्यावहि	अबोबुध्यामहि

नी *Imperative.*

नेनीयताम्	नेनीयेताम्	नेनीयन्ताम्
नेनीयस्व	नेनीयेथाम्	नेनीयध्वम्
नेनीयै	नेनीयावहै	नेनीयामहै

कृ *Potential.*

चेक्रीयेत	चेक्रीयेयाताम्	चेक्रीयेरन्
चेक्रीयेथाः	चेक्रीयेयाथाम्	चेक्रीयेध्वम्
चेक्रीयेय	चेक्रीयेवहि	चेक्रीयेमहि

In the non-conjugational tenses of the active, and all the tenses of the passive the frequentative base drops its final अ when the root ends in a vowel, and it drops the whole य when the root ends in a consonant.

Paradigms.

भू-	बोभूयिता	बोभूयितारौ	बोभूयितारः	III Person.
बुध्-	बोबुधिता	बोबुधितारौ	बोबुधितारः	First future.

* *Vide* Rule 6, page 41, Part I., (passive).

दा-	देदीयिष्यते	देदीयिष्येते	देदीयिष्यन्ते	Second future.
भिद्-	बेभिदिष्यते	बेभिदिष्येते	बेभिदिष्यन्ते	
नी-	अनेनीयिष्यत	अनेनीयिष्येताम्	अनेनीयिष्यन्त	Conditional.
लुप्-	अलोलुपिष्यत	अलोलुपिष्येताम्	अलोलुपिष्यन्त	
स्तु-	तोष्टूयिषीष्ट	तोष्टूयिषीयास्ताम्	तोष्टूयिषीरन्	Benedictive.
दिश्-	देदिशिषीष्ट	देदिशिषीयास्ताम्	देदिशिषीरन्	
मा-	मेमीयांचक्रे	मेमीयांचक्राते	मेमीयांचक्रिरे	Perfect.
लिह्-	लेलिहांचक्रे	लेलिहांचक्राते	लेलिहांचक्रिरे	
दु-	अदोदूयिष्ट	अदोदूयिषाताम्	अदोदूयिषत	Aorist. (5th Variety).
दुह्-	अदोदुहिष्ट	अदोदुहिषाताम्	अदोदुहिषत	

Passive.

Present.	*Imperfect.*	*Imperative.*	*Potential.*
भू- बोभूय्यते	दा -अदेदीय्यत	नी- नेनीय्यताम्	स्तु- तोष्टूय्येत
बुध्- बोबुध्यते	लिह्-अलेलिह्यत	दुह्- दोदुह्यताम्	दुह्- दोदुह्येत-

In non-conjugational tenses, active and passive forms are the same, the aorist 3rd person singular, is formed by adding इ. भू-अबोभूयिषि, बुध्-अबोबुधिषि.

Irregular frequentative bases.

Roots.	*Base.*	*3rd Person S. Present tense.*
चर्	चञ्चूर्य	चञ्चूर्यते
फल्	पम्फुल्य	पम्फुल्यते
गॄ	जेगिल्य	जेगिल्यते
श्वि	शेश्वीय	शेश्वीयते
	शोशूय	शोशूयते
घ्रा	जेघ्रीय	जेघ्रीयते
ध्मा	देध्मीय	देध्मीयते
जन्	जजाय, जजन्य	जजायते, जजन्यते
हन्	जेघ्नीय	जेघ्नीयते
शी	शाशय्य	शाशय्यते
कॢप्	चलीकॢप्य	चलीकॢप्यते
खन्	चंखन्य, चाखाय	चंखन्यते, चाखायते
द्युत्	देद्युत्य	देद्युत्यते
अद्	अटाट्य	अटाट्यते
ऋ	अरार्य	अरार्यते
अश्	अशाश्य	अशाश्यते
ऊर्णु	ऊर्णोनूय	ऊर्णोनूयते

The Parasmaipada Frequentative.

No termination is added to form the Parasmaipada frequentative base, the root is simply reduplicated according to the general rules of reduplication; also special rules of reduplication, mentioned in the Atmanepada frequentative are to be observed.

I. Letters, र् or रि or री are added to the reduplicative syllable of roots ending in short ऋ or having short ऋ for their penultimate; as कृ, चकृ, चर्कृ, चरिकृ or चरीकृ; वृत्, वर्वृत्, वरिवृत् or वरीवृत्.

To the base so prepared, the terminations which are added to the roots of the third conjugation, are added in the conjugational tenses.

ई is optionally prefixed to the strong terminations beginning with a consonant; before this ई the penultimate short vowel does not take गुण substitute.

	S.	D.	P.	
भू-	बोभोति, बोभवीति	बोभूतः	बोभुवति	Present tense.
भिद्-	बेभेत्ति, बेभिदीति	बेभित्तः	बेभिदति	
नी-	अनेनेत्, अनेनयीत्	अनेनीताम्	अनेनयुः	Imperfect.
छिद्-	अचेच्छेत्, अचेच्छिदीत्	अचेच्छित्ताम्	अचेच्छिदुः	
कृ	चर्कर्तु	चर्कृताम्	चर्कृतु	Imperative.
	चरिकर्तु	चरिकृताम्	चरिकृतु	
	चरीकर्तु	चरीकृताम्	चरीकृतु	
वृत्	वर्वर्तु	वर्वृत्ताम्	वर्वृततु	
	वरिवर्तु	वरिवृत्ताम्	वरिवृततु	
	वरीवर्तु	वरीवृत्ताम्	वरीवृततु	
बुध्	बोबुध्यात्	बोबुध्याताम्	बोबुध्युः	Potential.

In the non-conjugational tenses, forms are made up by adding the Seṭ terminations बोभविता 1st F., बोभविष्यति 2nd F., अबोभविष्यत् Conditional, बोभूयात् Benedictive, बोभवांचकार Perfect, अबोभूवीत् or अबोभोत् Aorist.

As the Parasmaipada frequentative is of rare occurrence in literature, and its rules are very minute and complicate, its exhaustive treatment is not given here. Only the general nature and formation are indicated.

Nominal Verbs (नामधातवः).

Nominal verbs are derived from nouns, substantive and adjective, in various senses such as to denote that a person behaves or treats like a person or wishes to have a thing expressed by the noun.

Nominal verbs are formed in various ways :—

1st. The noun is to be considered as a root, which is conjugated just like a root of the first conjugation in the conjugational tenses, and like an ordinary seṭ root in the non-conjugational ones ; as कविरिवाचरति, कवयति, he behaves like a poet.

Pres.	कवयति	कवयतः	कवयन्ति
Impt.	अकवयत्	अकवयताम्	अकवयन्
Impe.	कवयतु	कवयताम्	कवयन्तु
Pot.	कवयेत्	कवयेताम्	कवयेयुः

1st F. कवयिता 2nd F. कवयिष्यति Cond. अकवयिष्यत
Ben. कवीयात् Aorist अकवयीत् (5th Variety) Perf. कवयांचकार

कृष्ण इवाचरति कृष्णति he behaves like कृष्ण (ending अ of nouns is dropped in all tenses).

पितेवाचरति पितरति He behaves like a father.
राजेवाचरति राजानति He behaves like a king.

(Penultimate short vowel is lengthened).

2nd. A nominal verb is derived from the noun by adding य to it. It is conjugated like a verb of the 4th Conjugation in the conjugational tenses, and like a seṭ root in the non-conjugational ones.

Final अ or आ is changed to ई.

पुत्रम् आत्मनः इच्छति पुत्रीयति He wishes to have a son.

Final इ or उ is lengthened.

द्विजम् विष्णुमिव आचरति विष्णूयति. He treats a Brahman like विष्णु.

Final न् is dropped and अ is changed to ई.

राजानम् इच्छति राजीयति. He wishes to have a king.

Final ऋ is changed to री.

धातारम् इच्छति धात्रीयति.

Final ओ and औ are changed to अव् and आव्.

गाम् इच्छति गव्यति He wishes for a cow.

नावम् इच्छति नाव्यति He wishes for a boat.

3rd. A nominal verb is formed by adding काम्य to the noun.

पुत्रम् आत्मन इच्छति पुत्रकाम्यति.

4th. A nominal verb is formed by adding य to the noun; it is conjugated in the Atmanepada.

कृष्ण इव आचरति कृष्णायते. राजा इव आचरति राजायते.

Irregular Nominal Verbs.

तपः चरति तपस्यति	He practises austerity.
नमः करोति नमस्यति	He salutes.
दधि इच्छति, दध्यस्यति, दधिस्यति	He (child) desires ardently for curd-milk.
वृषम् इच्छति वृषस्यति	The cow longs for a bull.
अप्सरा इवाचरति अप्सरायते	She behaves like a nymph.
ओजस्वान् इवाचरति ओजायते	He behaves like one who possesses (ओजस्) lustre.
यशस्वानिवाचरति यशायते, यशस्यते	He behaves like a famous person.
कुमारीवाचरति कुमारायते	He behaves like a girl.
युवतिरिवाचरति युवायते	He behaves like a young woman.
रोमन्थं करोति रोमन्थायते	He ruminates.
बाष्पम् उद्वमति बाष्पायते	He sheds tears.
शब्दं करोति शब्दायते	He makes a sound.
सुखं वेदयति सुखयति	He shows pleasure.
क्षीरम् इच्छति क्षीरस्यति	He (child) desires ardently for milk.
सत्यं करोति सत्यापयति	He confesses the truth.
सपत्नी इवाचरति सपत्नीयते, सपत्नायति, सपतीयते	She behaves like a step-mother.
पाशं विमुञ्चति विपाशयति	He loosens the snare.
रूपं पश्यति रूपयति	He sees the form.
वीणया उपगायति उपवीणयति	He sings on a lute.
श्लोकैः उपस्तौति उपश्लोकयति	He praises by verses.
सेनया अभियाति अभिषेणयति	He goes (to fight) with his army.

There are many minute rules and exceptions for forming nominal verbs. As most of these are scarcely to be found in Sanskrit literature, the general treatment of the subject in an elementary treatise will be quite sufficient to serve the purposes of an ordinary student.

Appendix.

The Participles.

The Parasmaipada Present Participle.

1. The Parasmaipada present participle is formed by adding त् to the base of the roots of the first group of conjugation, (1, 4, 6, and 10), and to that of all. the derived roots (except the Parasmaipada frequentative) which they assume before the personal terminations of the present tense, as, 1 भवत्, 4 कुप्यत्, 6 क्षिपत्, 10 चोरयत्, causal कारयत्, desiderative पिपठिषत्, nom. पुत्रीयत्, पुत्रकाम्यत्, &c.

2. In the case of roots of the second group of conjugations and Parasmaipada frequentative, the present participle is formed by adding अत् to the weak base; as अद् + अत् = अदत्; बिभी + अत् = बिभ्यत्; चिनु + अत् = चिन्वत्; भिन्द् + अत् = भिन्दत्; तनु + अत् = तन्वत्; पुष्ण् + अत् = पुष्णत्, बोभू + अत् = बोभुवत्; (frequent).

3. विद् 2nd Conj. forms its present participle optionally by adding वस्; as विदन् and विद्वस्.

The Atmanepada Present Participle.

4. The Atmanepada present participle of roots of the first group of conjugations and all Atmanepada derived roots is formed by adding मान to the base which the roots assume before personal terminations. The passive present participle is also formed by adding मान to the passive base ending in य as:—

वन्द्—वन्दमान; जन्—जायमान; विद्—विन्दमान, चिन्त्—चिन्तयमान. कृ Caus.—कारयमाण; ज्ञा Desi.—जिज्ञासमान; भू Freque.—बोभूयमान; कृ Pass.—क्रियमाण; दा Pass.—दीयमान, स्मृ Pass.—स्मर्यमाण.

5. In the case of roots of the second group of conjugations आन is added to the weak base, as—लिहान, मिमान, चिन्वान, इन्धान, कुर्वाण, क्रीणान, &c.

6. To the root आस् to sit, ईन is added instead of आन; as आसीन.

The Future Participle.

1. The parasmaipada future participle is made simply by dropping

the final इ of the third person singular form of the 2nd future, as करिष्यत्, चोरयिष्यत्, पिपठिषिष्यत्, बोभविष्यत्, शप्स्यत्, नेष्यत्, &c.

2. Atmanepada future participle is formed by dropping ते of the 3rd person singular form of the 2nd future, and adding मान to it; करिष्यमाण, चिंतयिष्यमाण, शास्यमान, नेष्यमाण, &c.

The Perfect Participle.

1. The Atmanepada perfect participle is formed by adding the termination आन to the base which the root takes before the weak terminations of the perfect; as:—

कृ,	चकृ	+	आन	=	चक्राण
स्तु,	तुष्टु	+	आन	=	तुष्टुवान
यज्,	ईज्	+	आन	=	ईजान
रम्,	रेम्	+	आन	=	रेमाण
दुह्,	दुदुह्	+	आन	=	दुदुहान
ईक्ष्,	ईक्षांचकृ	+	आन	=	ईक्षांचक्राण

2. The Parasmaipada perfect participle is formed by adding the terminations वस् to the base which the root takes before the weak terminations of the perfect, as:—

कृ,	चकृ,	+	वस्	=	चकृवस्
तुद्,	तुतुद्,	+	वस्	=	तुतुद्वस्
स्तु,	तुष्टु,	+	वस्	=	तुष्टुवस्
नी,	निनी,	+	वस्	=	निनीवस्
भिद्,	बिभिद्,	+	वस्	=	बिभिद्वस्

When the weak base is monosyllabic इ is prefixed to the termination वस्, as:—

शक्-शेक्	शेकिवस्
पच्-पेच्	पेचिवस्
यज्-ईज्	ईजिवस्
वच्-ऊच्	ऊचिवस्
इष्-ईष्	ईषिवस्
दा-दद्	ददिवस्

In the case of roots गम्, हन्, विद्, विश्, इ is prefixed optionally to the termination वस्, as:—

गम्	जग्मिवस् जगन्वस्	विद्	विविदिवस् विविद्वस्
हन्	जघ्निवस् जघन्वस्	विश्	विविशिवस् विविश्वस्

Roots ending in (long) ॠ change it to इर् before reduplication, and the roots mentioned in Rule 6th, page 41, (Part I. Passive), drop their penultimate nasal before वस् and आन, as तॄ, तितीर्वस्; भञ्ज्, आजिवस्; &c.

The Past Passive Participle.

1. The past passive participle is formed by adding त to the root; as कृ, कृत, क्षिप्, क्षिप्त. (त is a weak termination).

2. The roots यम्, रम्, गम्, नम्, हन्, मन्, तन्, क्षण्, क्षिण्, ऋण्, and वन् drop their final nasal before this त; as यम्, यत; रम्, रत; &c.

3. इ is prefixed to the त in the case of seṭ roots; as ईड्, ईडित.

4. इ is not prefixed to this त in the case of seṭ roots ending in उ (short or long) and ऋ (short or long) as :—भू, भूत; नु, नुत; तॄ, तीर्ण; (see Rule 5) वृ, वृत.

5. In the case of roots ending in द् or र् the त is changed to न before which the final द् of the root is changed to न् as :—भिद्, भिन्न; पद्, पन्न.

6. In the case of roots ending in आ beginning with a conjunct consonant containing a semi-vowel, त is changed to न; as :—द्रा, द्राण; ग्लै, ग्ला, ग्लान; स्त्यै, स्त्या, स्त्यान.

7. Rules 2, 5, 6, 7, 9, 10, Page 41, Part I., hold good in the case of this त; as तॄ, तीर्ण; पृ, पूर्ण; यज्, इष्ट; व्यध्, विद्ध; वच्, उक्त; वप्, उप्त; वह्, ऊढ; वद्, उदित; स्वप्, सुप्त; ग्रह्, गृहीत; स्रंस्, स्रस्त; मन्थ्, मथित; चुर्, चोरित; तड्, ताडित; शी, शयित; शास्, शिष्ट.

8. A root that takes इ optionally before any termination, does not take it before this त; as गुप्, गुप्त; इष्, इष्ट; तृप्, तृप्त; नश्, नष्ट; क्लिद्, क्लिन्न, &c.

Irregular Past Passive Participles.

क्षि	क्षीण	विद् (7th Conj.) विन्न, वित्त	लग्	लग्न	मज्ज्	मग्न
लू	लून	उन्द् उन्न, उत्त	भञ्ज्	भग्न	ली	लीन

धू (9th Conj) धून	श्वित् श्वित्त	म्लेच्छ् म्लिष्ट	मृष् मृष्ट
ज्या जीन	त्रै त्राण, त्रात	दम् दान्त, दमित	मी मीन
हु हून	घ्रा घ्राण, घ्रात	शम् शान्त, शमित	रुज् रुग्ण
श्वि शून	ह्री ह्रीण, ह्रीत	पॄ पूर्ण, पूरित	विज् विग्न
हा (to abandon) हीन	ध्यै ध्यात	छद् छन्न, छादित	स्फूर्ज् स्फूर्ग्ण
	ख्या ख्यात		
हा (to go) हान	पॄ पूर्त	ज्ञप् ज्ञप्त, ज्ञापित	दी दीन
डी उड्डीन (डी with उत्)	मूर्च्छ् मूर्त्त	रुष् रुषित, रुष्ट	री रीण
	मद् मत्त	त्वर् त्वरित, तूर्ण	जन् जात
व्रश्च् वृक्ण	स्फाय् स्फीत	प्यै पीन, प्यान	खन् खात
दिव् द्यूत	वस् to dwell उषित	दो दित	ज्वर् जूर्ण
इन्ध् इद्ध	क्षुध् क्षुधित	सो सित	अव् ऊत
शुष् शुष्क	क्लिश् क्लिशित, क्लिष्ट	मा मित	ध्वन् ध्वान्त
पच् पक्व	पू पून पवित	स्था स्थित	स्वन् स्वान्त
क्षै क्षाम	स्विद् स्वेदित, स्विन्न	शो शित, शात	धे धीत
फल् फुल्ल	धृष् धर्षित, धृष्ट	छो छित, छात	गै गीत
क्षीब् क्षीब	मृष् मर्षित	धा हित	पा पीत
कृश् कृश	दीप् दीप्त	दा* दत्त	वे उत
नुद् नुन्न, नुत्त	गुह् गूढ	अद् जग्ध	व्ये वीत
दरिद्रा दरिद्रित	जुष् जुष्ट	मस् मस्त	भ्रस्ज् भृष्ट
कम् कान्त	त्रस् त्रस्त	दम्भ् दब्ध	वृत् वृत्त
क्रम् क्रान्त	नृत् नृत्त	लुप् लुप्त	सिव् स्यूत
क्लम् क्लान्त	पृच् पृक्त	धाव् धौत	ष्ठिव् ष्ठ्यूत
दम् दान्त	यत् यत्त	श्रम् श्रान्त	स्तम्भ् स्तब्ध
कृत् कृत्त	अस् to throw अस्त	भ्रंश् भ्रष्ट	

The active past participle is formed by adding वत् to the past passive participle ; as श्रुत-श्रुतवत्, लून-लूनवत्, &c.

The passive participle qualifies the object (कर्म), while the active participle qualifies the subject (कर्ता) in a sentence.

The Potential Participle.

The potential participle is formed in three ways :—

* त् is optionally substituted for दा when a preposition ending in a vowel is prefixed to it अवदा, अवत्त. प्रदा, प्रत्त. The ending इ or उ of a preposition is lengthened. दा with नि, नीत्त; दा with सु-सूत्त.

1st. By adding to the root the termination अनीय before which the ending vowel and penultimate short of the root take their गुण substitute; as दा-दानीय, कृ-करणीय, नी-नयनीय, तड्-ताडनीय, भिद्, भेदनीय.

2nd. By adding the termination तव्य before which the ending and penultimate short vowel of the root take गुण substitute. इ is prefixed to तव्य, in the case of सेट् roots, and optionally in the case of वेट् roots; धा-धातव्य, कृ-कर्तव्य, भू-भवितव्य, पच्-पक्तव्य; लिह्-लेढव्य; दुह्-दोग्धव्य, &c.

3rd. By adding the termination य to the root.

(*a*) Before य the ending इ and penultimate short इ उ and ऌ take गुण substitute; as नी-नेय, जि-जेय, भिद्-भेद्य, बुध्-बोध्य, क्लृप्-कल्प्य.

(*b*) Final ऋ takes वृद्धि; कृ-कार्य; हृ-हार्य.

(*c*) The penultimate ऋ remains unchanged; सृप्-सृप्य.

(*d*) The penultimate अ takes वृद्धि; but when the root ends in a labial letter it remains unchanged; as वच्-वाच्य, पठ्-पाठ्य, वद्-वाद्य, but शप्-शप्य, लभ्-लभ्य.

(*e*) The ending आ is changed to ए, as दा-देय, गै-गेय, धे-धेय, सो-सेय.

(*f*) Final उ of a root is changed to अव्; but when the potential participle conveys the sense of necessity it is changed to आव्; as लव्य that ought to be cut, but लाव्य that must be cut.

(*g*) The final च् or ज् of a root, that does not take इ before त of the past passive participle, is changed to क् or ग्; as सिच्-सेक्य, पच्-पाक्य, भंज्-भंग्य.

Irregular Potential Participles.

हन्	—	वध्य or घात्य	खन्	—	खेय
शक्	—	शक्य	मृज्	—	मृग्य, मृज्य, मार्ग्य
सह्	—	सह्य	कृ	—	कृत्य, कार्य
गद्	—	गद्य	वृष्	—	वृष्य, वर्ष्य
मद्	—	मद्य	युज्	—	युग्य a vehicle. / योग्य
चर्	—	चर्य			
यम्	—	यम्य	वच्	—	वाक्य a sentence. / वाच्य
इ	—	इत्य			

स्तु — स्तुत्य
शास् — शिष्य
जुष् — जुष्य
चृत् — चर्त्य

भुज् — { भोग्य
भोज्य fit to be eaten. }
त्यज् — त्याज्य
यज् — याज्य

क्षि { क्षय्य that can be destroyed.
क्षेय fit to be destroyed. }

क्री { क्रय्य offered for sale.
क्रेय fit to be sold. }

जि { जय्य that can be conquered.
जेय fit to be conquered. }

An Alphabetical List of Important Sanskrit Roots.

अ

Root.	Conj.	Pada.	Meaning.
अङ्क्	1.	A.	to mark.
अञ्च्	1.	P.	to go, to worship.
अञ्ज्	7.	P.	to anoint.
अट्	1.	P.	to wander.
अत्	1.	P.	to go.
अद्	2.	P.	to eat.
अन्	2.	P.	to breath.
अय्	1.	A.	to go.
अर्च्	1.	P.	to worship.
अर्ज्	1.	P.	to earn.
अर्थ्	10.	A.	to request.
अर्द्	1.	P.	to give pain.
अर्ह्	1.	P.	to deserve.
अश्	5.	A.	to pervade.
अश्	9.	P.	to eat.
अव्	1.	P.	to protect.
अस्	2.	P.	to be.
अस्	4.	P.	to throw.

आ

आप्	5.	P.	to go.
आस्	2.	A.	to sit.

इ

इ	2.	A.	to study (used always with the preposition अधि)
इ	2.	P.	to go.
इंग्	1.	P.	to go.
इन्ध्	7.	A.	to kindle.
इष्	1.	P.	to wish.
ईड्	2.	A.	to praise.
ईर्	2.	A.	to go.
ईश्	2.	A.	to rule.
ईर्ष्य्	1.	P.	to envy.
ईक्ष्	1.	A.	to see.
ईह्	1.	A.	to move.

उ

उंछ्	1.	P.	to glean.
उज्झ्	6.	P.	to abandon.
उन्द्	7.	P.	to be wet.
उष्	1.	P.	to burn.
उक्ष्	1.	P.	to sprinkle
ऊर्णु	2.	P. A.	to cover.
ऊह्	1.	A.	to guess.

ऋ

ऋ	1.	P.	to go.
ऋध्	5.	P.	to flourish, to be prosperous.

ए

एज्	1.	P.	to tremble.
एध्	1.	A.	to increase.
एष्	1.	A.	to go.

क

कंद्	1.	A.	to be anxious.
कथ्	10.	P.	to tell.
कत्थ्	1.	A.	to praise.
कंप्	1.	A.	to shake.
कम्	1.	A.	to desire, to love.
कर्ण्	10.	P.A.	to hear (used with [आ).
कल्	1.	A.	to sound.
कष्	1.	P.	to destroy.

काश् 1. A. to shine.
कास् 1. A. to cough.
कांक्ष् 1. P. to wish.
कील् 1. P. to bind.
कु 2. P. to make noise.
कुंच् 1. P. to contract.
कुट् 6. P. to be crooked.
कुट्ट् 10. P. A. to pound.
कुंठ् 1. P. to obstruct.
कुत्स् 10. A. to censure.
कुप् 11. P. to be angry.
कूर्द् 1. A. to play.
कुल् 1. P. to join, to collect, to be related.
कुष् 9. P. to draw out.
कुस् 4. P. to embrace.
कूज् 1. P. to make indistinct sound, to warble.
कूल् 1. P. to surround, to encircle.
कृ 8. P. A. to do.
कृत् 6. P. to cut.
कृप् 1. A. to be able.
कृश् 4. P. to be thin.
कृष् 6. P. to draw line, to plough.
कॄ 6. P. to scatter.
कॄत् 10. P. to make known.
क्रंद् 1. P. to lament.
क्रम् 1. P. to walk.
क्री 9. P. A. to buy (with परि वि, or अव it takes At.).
क्रीड् 9. P. to play (with अनु सम्, परि or आ it takes At.).
क्रुध् 4. P. to be angry.
क्रुश् 1. P. to lament.
क्लम् 4. P. to be weary.
क्लिद् 4. A. to be wet.
क्लिश् 4 P. to suffer.
क्वण् 1. P. to make sound.
क्वथ् 1. P. to boil.

ख

खंज् 1. P. to walk crookedly.
खंड् 1. A. } 10. A. } to cut.
खन् 1. P. to dig.
खर्ज् 1. P. to give pain.
खल् 1. P. to collect.
खाद् 1. P. to eat.
खिद् 4. A. to be sad.
खिल् 1. P. to glean.
खुंड् 10. P. A. to cut.
ख्या 2. P. to tell.

ग

गण् 10. P. to count.
गद् 1. P. to speak.
गम् 1. P. to go (At. with सम्).
गर्ज् 1. P. to roar.
गर्व् 1. P. 10 A. to be proud.
गर्ह् 1. A. to censure.
गल् 1. P. to drop.
गल्भ् 1. A. to brave.
गवेष् 10. A. to search.
गाह् 1. A. to enter.
गुप् 1. P. to protect.
गुंफ् 1. P. to arrange.
गुह् 1. P. to conceal.
गृध् 4. P. to be greedy for.
गॄ 6. P. to give out (At. with अव).
गै 1. P. to sing.

ग्रन्थ् 9. P. to put together.
ग्रस् 1. P. to eat.
ग्रह् 9. P. to take.
ग्लै 1. P. to fade.

घ

घट् 1. A. to make, to be, to happen.
घस् 1. P. to eat.
घुष् 1. 10. P. to proclaim.
घूर्ण् 1. P. to roll.
घ्रा 1. P. to smell.
घृष् 1. P. to rub.

च

चकास् 2. P. to shine.
चम् 1. P. to eat.
चन्द् 1. P. to be delighted.
चर् 1. P. to walk.
चल् 1. P. to move.
चक्ष् 2. A. to tell.
चि 5. P. A. to collect.
चिंत् 10. P. to contemplate.
चुद् 10. P. to drive.
चुंब् 1. P. to kiss.
चूर्ण् 10. P. to crush.
च्यु 1. A. to drop.
चेष्ट् 1. A. to move.

छ

छद् 10. P. to cover.
छिद् 7. P. A. to cut.
छो 4. P. to cut.

ज

जन् 4. A. to be born.
जप् 1. P. to meditate.
जल्प् 1. P. to speak.
जक्ष् 2. P. to eat.
जागृ 2. P. to be awake.
जि 1. P. to conquer. (At. with वि or परा).
जीव् 1. P. to live.
जुष् 6. A. to serve.
जॄ 4, 9, 1. 10. P. to become old.
ज्या 9. P. to become old.
ज्वर् 1. P. to be sick.
ज्वल् 1. P. to kindle.

ट

टीक् 1. A. to go.

ड

डी 1. A. to fly.

ढ

ढौक् 1. A. to go.

त

तड् 10. P. to beat.
तन् 8. A. P. to spread.
तप् 1. P to burn (At. with उत् or वि).
तम् 4. P. to be exhausted.
तर्क् 10. P. to reason.
तर्ज् 1. P. to reprove.
ताय् 1. A. to extend.
तुद् 6. A. P. to give pain.
तुल् 10. P. to weigh.
तुष् 4. P. to be pleased.
तृप् 4. P. to please.
तृष् 4. P. to desire.
तृह् 7. P. to destroy.
तॄ 1. P. to cross.
त्यज् 1. P. to abandon.
त्रप् 1. A. to be ashamed.
त्रस् 4. P. to fear.
त्रुट् 4. P. to cut.
त्रै 1. A. to save.
त्वर् 1. A. to make haste.

द

दण्ड् 10. P. to punish.
दम्भ् 5. P. to be hypocrite.
दम् 4. P. to restrain.
दय्. 1. A. to protect.
दरिद्रा 2. P. to be poor.
दल् 1. P. to break.
दंश् 1. P. to bite.
दह् 1. P. to burn.
दा 1. P. 3. A. P. to give.
दिव् 4. P. to shine.
दिश् 6. A. P. to show.
दिह् 2. A. P. to smear.
दीप् 4. A. to shine.
दीक्ष् 1. A. to initiate.
दु 5. P. to give pain.
दुष् 4. P. to spoil.
दुह् 2. P. A. to milk.
दू 4. A. to give pain.
दृ 6. A. to respect (used with the preposition आ).
दृप् 4. P. to be proud.
दृश् 1. P. to see.
दॄ 9. P. to tear.
देव् 1. A. to lament (used with परि).
दो 4. P. to cut.
द्युत् 1. A. to shine. [नि).
द्रा 2. P. to sleep (used with
द्रु 1. P. to run.
द्रुह् 4. P. to hate.
द्विष् 2. P. to hate.

ध

धा 3. A. P. to put.
धाव् 1. A. P. to run.
धु 5. A. P. to shake.
धुक्ष् 1. A. to kindle.
धू 9. A. P. to tremble.
धू 6. P. to tremble.
धूप् 1. P. to heat.
धृ 1. A. P. to hold.
धृष् 5. P. to challenge.
धे 1. P. to suck.
ध्मा 1. P. to blow.
ध्यै 1. P. to contemplate.
ध्वन् 1. P. to sound.
ध्वंस् 1. A. to perish.

न

नट् 1. P. to dance.
नद् 1. P. to make noise.
नन्द् 1. P. to be glad.
नम् 1. P. to bend.
नर्द् 1. P. to roar.
नश् 4. A. P. to perish.
नह् 4. A. P. to bind.
निज् 3. P. A. to wash.
निन्द् 1. P. to censure.
नी 1. P. to carry.
नु 2. P. to praise.
नुद् 6. A. P. to direct.
नृत् 4. P. to dance.

प

पच् 1. P. to cook.
पट् 1. P. to go.
पठ् 1. P. to recite.
पण् 1. A. to deal, to praise.
पत् 1. P. to fall.
पद् 4. A. to go.
पन् 1. A. to praise.
पा 1. P. to drink.
पा 2. P. to protect.
पार् 10. A. P. to finish.
पिष् 7. P. to grind.

पीड्	10. A. P.	to give pain.
पुष्	1. 4. 9. P.	to nourish.
पुष्प्	4. P.	to bear flower.
पू	1. A. 9. A. P.	to purify.
पूज्	10. A. P.	to worship.
पूय्	1. A.	to stink.
पूर्	10. A. P.	to fill.
पृ	6. A.	to be busy (used with वि+आ=व्या).
पृच्	2. A. 7. P.	to come into contact.
पॄ	3. P.	to fill.
प्याय्	1. A.	to nourish.
प्रच्छ्	6. P.	to ask.
प्रथ्	1. 10. A.	to be famous.
प्रा	2. P.	to fill.
प्री	4. A. 9. P. A.	to please.
प्रु	1. A.	to go.
प्लु	1. A.	to jump.
प्लुष्	4. P.	to burn.

फ

फल्	1. P.	to bear fruit.
फुल्ल्	1. P.	to blossom.

ब

बन्ध्	9. P.	to bind.
बाध्	1. A.	to give pain.
बुध्	1. A. P. 4. A.	to know.
ब्रू	2. A. P.	to speak.

भ

भज्	1. A. P.	to serve, worship.
भञ्ज्	7. P.	to break.
भण्	1. P.	to speak.
भर्त्स्	10. A.	to reprove.
भक्ष्	10. A. P.	to eat.
भा	2. P.	to appear.
भाष्	1. A.	to speak.
भास्	1. A.	to shine.
भिद्	7. A. P.	to break.
भिक्ष्	1. A.	to beg.
भी	3. P.	to fear.
भुज्	7. P.	to eat, to enjoy.
भू	1. P.	to become.
भूष्	10. A. P.	to adorn.
भृ	1. 3. A. P.	to protect, to fill.
भ्रम्	1. 4. P.	to wander.
भ्रंश्	4. P.	to fall down.
भ्रस्ज्	6. P.	to fry.
भ्राज्	1. A.	to shine.

म

मण्ड्	1. P.	to adorn.
मन्त्र्	10. A.	to consult.
मन्थ्	9. P.	to churn.
मद्	4. P.	to be mad.
मन्	4. 8. A.	to think.
मस्ज्	6. P.	to plunge.
मह्	1. P.	to worship.
मा	2. P. 3. A.	to measure.
मार्ग्	1. P. 10. A. P.	to seek.
मि	5. P. A.	to throw.
मिद्	1. A. 4. P.	to be oily, to melt.
मिल्	6. A. P.	to join.
मिश्र्	10. A. P.	to mix.
मिह्	1. P.	to sprinkle.
मी	9. A. P.	to destroy.
मील्	1. P.	to close.
मुच्	6. A. P.	to release.
मुद्	1. A.	to rejoice.
मुष्	9. P.	to steal.
मुह्	4. P.	to lose sense.
मुर्छ्	1. P.	to be silly.
मृ	6. A.	to die.
मृग्	4. P. 10. A.	to seek.
मृज्	2. P.	to purify.

मृद् 9. P. to reduce to dust.

मृश् 6. P. to consider (used with

मृष् 4. A. P. to endure. [वि).

मे 1. A. to exchange.

म्ना 1. P. to study.

म्रुच् 1. P. to go.

म्लै 1. P. to fade.

य

यज् 1. A. P. to worship.

यत् 1. A. to strive.

यन्त्र् 10. A. P. to regulate.

यभ् 1. A. to cohabit. [आ).

यम् 1. P. to restrain (At. with

यस् 4. P. to make an effort.

या 2. P. to go.

याच् 1. A. P. to beg.

यु 2. P. to mix. [to join.

युज् 4. 7. 10. A. P. to meditate,

युध् 4. A. to fight.

र

रच् 10. A. P. to arrange.

रञ्ज् 1. 4. A. P. to colour. [आ).

रभ् 1. A. to begin (used with

रम् 1. A. to sport (Pars. with वि, आ, परि or उप).

रह् 1. 10. P. to abandon.

रक्ष् 1. P. to protect.

राज् 1. A. P. to shine.

राध् 4. 5. P. to accomplish.

रिच् 7. A. P. to evacuate.

रिष् 1. 4. P. to destroy.

रु 1. 2. P. to make noise.

रुच् 1. A. to shine.

रुज् 6. P. to be sick.

रुध् 7. A. P. to stop.

रुष् 1. 4. P. to destroy.

रुह 1. P. to grow.

रूप् 10 A. P. to see.

ल

लग् 1. P. to join.

लङ्घ् 1. P. to transgress.

लज्ज् 1. A. to feel shame.

लप् 1. P. to speak.

लम्ब् 1. A. to fall.

लभ् 1. A. to obtain.

लष् 1. 4. A. P. to desire (used with अभि).

लक्ष् 10. A. P. to see.

लिख् 6. P. to write.

लिङ्ग् 10. A. P. to mark.

लिप् 6. A. P. to smear.

लिह् 2. A. P. to lick.

ली 4. A. 9. P. to adhere.

लुञ्च् 1. P. to remove.

लुण्ट् 1. P. to steal.

लुट् 1. A. 4. P. to resist.

लुड् 1. P. to churn.

लुप् 4. P. 6. A. P. to cut.

लुभ् 4. P. to covet.

लू 9. A. P. to cut.

लोक् 1. A. 10. A. P. to see.

लोच् 1. A. 10. A. P. to see, to think.

व

वच् 2. P. to speak.

वञ्च् 10. A. to cheat. [अप).

वद् 1. P. to speak (At. with

वन्द् 1. A. to salute.

वप 1. A. P. to sow.

वम् 1. P. to vomit. [praise.

वर्ण् 10. A. P. to colour, to

वल्ग् 1. P. to go.

वश् 2. P. to wish. [dress.

वस् 1. P. to dwell. 2. A. to

वह् 1. A. P. to bear.

वा 2. P. to blow.

वाञ्छ् 1. P. to wish.

वाश् 10. P. A. to sound.

वास् 10. A. P. to perfume.

विच् 7. A. P. to separate.

विच्छ् 6. P. to go. [उत्) 7. P.

विज् 6. A. to fear (used with

विद् 2. P. to know, 4. A. to be. 6. A. P. to obtain. 7. A. to think.

विश् 6. P. to enter, (with नि it takes At.).

विष् 3. A. P. to pervade.

वृ 5. A. P. 9. A. to choose.

वृज् 1. 7. P. to avoid.

वृत् 1. A. to be.

वृध् 1. A. to increase.

वृष् 1. P. to rain.

वॄ 9. A. P. to choose.

वे 1. A. P. to weave.

वेप् 1. A. to tremble.

वेष्ट् 1. A. to surround.

व्यच् 6. P. to deceive.

व्यथ् 1. A. to fear.

व्यध् 4. P. to strike.

व्ये 1. A. P. to cover.

व्रज् 1. P. to go.

व्रश्च् 6. P. to cut.

श

शक् 4. 5. P. to be able.

शङ्क् 1. A. to suspect.

शद् 1. P. to perish. [swear.

शप् 1. 4. A. P. to curse, to

शब्द् 10. A. P. to make sound.

शम् 4. P. to be calm.

शंस् 1. P. to praise, to hurt.

शास् 2. P. to rule.

शिष् 7. P. to distinguish.

शिक्ष् 1. A. to learn.

शी 2. A. to sleep.

शुच् 1. P. to grieve.

शुध् 4. P. to be pure.

शुभ् 1. A. to be splendid.

शुष् 4. P. to dry.

शो 4. P. to sharpen.

श्च्युत् 1. P. to drop.

श्रम् 4. P. to be wearied.

श्रि 1. A. P. to serve.

श्रु 1. P. to hear.

श्लाघ् 1. A. to praise.

श्लिष् 4. P. to embrace.

श्वस् 1. P. to breath.

श्वि 1. P. to increase.

ष्ठिव् 1. P. to spit.

स

सञ्ज् 1. P. to adhere.

सद् 1. P. to perish.

सह् 1. A. to suffer.

साध् 5. P. to accomplish.

सान्त्व् 10. A. P. to appease.

सि 5. 9. A. P. to bind.

सिच् 6. A. P. to sprinkle.

सिध् 1. 4. P. to accomplish.

सिव् 4. P. to sew.

सु 2. P. to give birth. 5. A. P. to extract Soma juice.

सू 2. A. to give birth.

सूच् 10. A. P. to show.

सूद् 1. A. 10. A. P. to destroy.

सृ 1. P. to go.

सृज् 6. P. to create.

सृप्	1. P.	to go.
सेव्	1. A.	to serve.
सो	4. P.	to finish.
स्कन्द्	1. P.	to go.
स्खल्	1. P.	to stumble.
स्तन्	1. P.	to sound.
स्तंभ्	5. 9. P.	to stop.
स्तु	2. A. P.	to praise.
स्तृ	5. A. P.	to cover.
स्तॄ	9. P.	to cover.
स्था	1. P.	to stand. (At. with सम्, अव्, प्र, or वि).
स्ना	2. P.	to bathe.
स्निह्	4. P.	to feel affection.
स्नु	2. P.	to drop.
स्नुह्	4. P.	to vomit.
स्पन्द्	4. A.	to throb.
स्पर्ध्	1. A.	to rival.
स्पृश्	6. P.	to touch.
स्पृह्	10. P. A.	to wish.
स्फाय्	1. A.	to grow.
स्फुट्	6. P.	to break.
स्फुर्	6. P.	to throb.
स्मि	1. A.	to smile.
स्मृ	1. P.	to remember.
स्यन्द्	1. A.	to ooze.
स्रंस्	1. A.	to fall down.
स्रु	1. P.	to flow.
स्वन्	1. P.	to sound.
स्वञ्ज्	1. A.	to embrace.
स्वप्	2. P.	to sleep.
स्वाद्	1. A.	to taste.
स्विद्	4. P.	to perspire.
स्वृ	1. P.	to sound.

ह

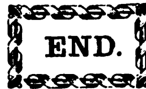
हन्	2. P.	to kill (At. with आ).
हस्	1. P.	to laugh.
हा	3. P.	to abandon. A. to go.
हि	5. P.	to go.
हिंस्	7. P.	to kill.
हु	3. P.	to sacrifice.
हृ	1. A. P.	to take away.
हृष्	4. P.	to rejoice.
ह्नु	2. A.	to conceal.
ह्रस्	1. P.	to sound.
ह्री	3. P.	to be ashamed.
ह्लाद्	1. A.	to be glad.
ह्वल्	1. P.	to move.
ह्वृ	1. P.	to bend.
ह्वे	1. A. P.	to call (At. with नि, सम् or उप).

क्ष

क्षण्	8. A. P.	to wound.
क्षम्	1. A. 4. P.	to forgive.
क्षर्	1. P.	to drop.
क्षल्	10. A. P.	to wash.
क्षि	1. P.	to be wasted.
क्षिण्	8. A. P.	to wound.
क्षिप्	4. P. 6. A. P.	to throw.
क्षीब्	1. A.	to be intoxicated.
क्षु	2. P.	to sound.
क्षुद्	7. A. P.	to pound.
क्षुध्	4. P.	to be hungry.
क्षुभ्	1. A. 4. 9. P.	to be agitated.
क्षै	1. P.	to decline.

ज्ञ

ज्ञा	9. A. P.	to know.

समाप्तः क्रियापदप्रकाशः। शुभं भूयादध्येतुरध्यापकस्य च.

BOMBAY: PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

खालील पुस्तकें आमचे दुकानीं विक्रीस तयार आहेत.

	कि. रु.	ट.
मनुस्मृतिः सटीका	२॥	।=
मनुस्मृति मा० भा० सहित	६	।=
याज्ञवल्क्यस्मृतिः सटीका	३॥	।=
याज्ञवल्क्य व्यवहाराध्याय मा० भा० स०	६	।=
सुभाषितरत्नभांडागारं (द्वितीयावृत्तिः छापत आहे)	३॥	।=
उपदेशसाहस्री सटीका (शंकराचार्यकृता)	३	।
शतश्लोकी सटीका (शंकराचार्यकृता)	१	८=
बृहद्रूपावलिः	।	८–
आश्वलायनब्रह्मकर्म	१।	८=
,, ,, रेशमी पुठ्याचें	१॥	८=

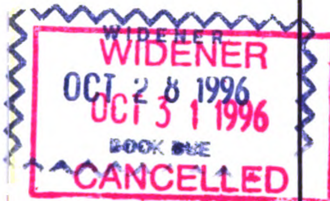
ह्यांशिवाय नाना तऱ्हेचीं पुस्तकें आमचे दुकानीं आहेत त्यांचा 'क्याटलाग' अर्धाआण्याची टिकिट पाठविल्यास फुकट मिळतो.

जनार्दन महादेव गुर्जर,
रामवाडी मुंबई.

This book is a preservation photocopy.
It was produced on Hammermill Laser Print natural white,
a 60 # book weight acid-free archival paper
which meets the requirements of
ANSI/NISO Z39.48-1992 (permanence of paper)

Preservation photocopying and binding
by
Acme Bookbinding
Charlestown, Massachusetts
1995

3 2044 021 580 501

WIDENER
OCT 2 8 1996
OCT 3 1 1996
BOOK DUE
CANCELLED